

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim
Dalı Resim-İş Eğitimi Bilim Dalı

Yüksek Lisans Tezi

**7. SINIF ÖĞRENCİLERİ İLE TOPLUMSAL KONULARI ELE ALAN AKTİVİST
SANATÇILARIN ESERLERİNİN ANALİZİNİN YAPILARAK
DEĞERLENDİRİLMESİ**

Yadin KARAKAYA
ORCID:0000-0001-8251-7641

Danışman
Dr. Öğr. Üyesi Ayşe OKUR
ORCID: 0000-0003-2828-7704

Konya – 2024

ÖN SÖZ (TEŞEKKÜR)

Toplumların ve toplumsal olayların yansıması olarak meydana gelen sanat eserleri, toplumun bütün süreçlerden ve eserin var olduğu tarihin düşünce biçimlerinden etkilenmektedir. Sanat eseri hem sanatçının topluma yön veren bir parçası olması nedeniyle hem de toplum değerlerini bağımsız bir biçimde ortaya koyarken sanatçının dâhil olabildiği bütün süreçle ilişkilidir. Geçmişten süre gelen tarihimizde gerek ekonomik alanında gerekse savaş, halk ayaklanmaları ölüm, hastalık, vb. olaylar toplumumuzu ve sanatçıları etkilemiştir. Bu etkileşimlerin artması sonucu doğal olarak bazı sanatçıların tepki olarak aktivist bir tutum sergilemeleri sergiledikleri bu tavır sonucunda da eser üretmeye yönelmişlerdir. Burada amaçlanan olgu, eserleri ilköğretim 7. Sınıf öğrencileri ile birlikte tek tek incelemek ve analiz etmektir. Aktivizm ile sanatın dönüştürücü etkisini algılama açısından ve kavramaya yönelik aynı zamanda yorum getirme açısından bu çalışma büyük bir önem arz etmektedir.

Bu hususta böyle bir çalışmaya olanak tanıyan başta saygıdeğer danışmanım Dr. Öğr. Üyesi Ayşe OKUR hocama ve her konuda desteğini hiç esirgemeyen değerli eşim Gülcan KARAKAYA' ya teşekkürü bir borç bilirim.

Yadin KARAKAYA

Ekim 2024

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ (TEŞEKKÜR)	ii
İÇİNDEKİLER.....	iii
TEZ ÇALIŞMASI ORJİNALLİK RAPORU	ix
BİLİMSEL ETİK BEYANNAMESİ	x
ARAŞTIRMA İZİNİ DEĞERLENDİRME FORMU	xi
ABSTRACT	xiii
ANALYZING AND EVALUATING THE WORKS OF ACTIVIST ARTISTS WHO ADDRESS SOCIAL ISSUES WITH 7TH GRADE STUDENTS	xiii
1.GİRİŞ.....	1
1.1. Araştırmanın Konusu	1
1.2. Problem Durumu	2
1.3. Araştırmanın Amacı:	3
1.4. Araştırmanın Önemi	3
1.5. Sayıtlılar (Varsayımlar).....	4
1.6. Sınırlılıklar.....	4
İKİNCİ BÖLÜM	4
2. TANIMLAR.....	4
2.1. Resim:.....	4
2.2. Sanat:	4
2.3. Sanatçı:	5
2.4. Sanat Eseri:.....	5
2.5. Aktivizm:.....	6
2.6. İklim Aktivizmi:.....	7
2.7. Toplumsal Olay:	7
2.8. Toplumsal Olgu:.....	8

3. ARAŞTIRMA KONUSU İLE İLGİLİ KURAMSAL ÇERÇEVE	8
3.1. Savaş:.....	8
3.1.1. Kathe Kollwitz :	9
3.1.2. Martha Rosler:.....	10
3.1.3. Pablo Picasso:.....	11
3.2. Yoksulluk:	14
3.2.1. Adriaen Brouwer:	14
3.2.2. Gustave Courbet:	16
3.2.3. Lewis Hine	17
3.2.4. Krzysztof Wodiczko:.....	19
3.3. Salgın Hastalıklar ve Covid-19 Pandemisi:.....	20
3.3.1. Egon Schiele:.....	20
3.3.2. Pieter Bruegel:	22
3.3.3. Tatsuya Tanaka:	23
3.4. Değişen dünyada Küresel Isınma:.....	24
3.4.1. Nele Azevedo:	26
3.4.2. Deirdre Nelson	27
3.4.3. Paulo Grangeon	29
BÖLÜM 4.....	29
4. YÖNTEM:.....	30
4.1. Araştırmanın Modeli	30
4.2. Araştırmanın çalışma grubu (katılımcılar)	30
4.3. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi	31
Araştırmanın evreni, dünyadaki sanat ve toplumsal olay ilişkisine bakıldıktan sonra, resim sanatında bu tür konuları işleyen sanatçıları ele almaktır. Araştırmada belli başlı toplumsal olayı ele alan aktivist sanatçılardan ortalama 3 eser seçilip incelenmesi ise bu çalışmanın örneklemini oluşturmaktadır.	31
4.4. Veri Toplama Araçları.....	31
4.5. Verilerin Toplanması.....	31

4.6. Verilerin Çözümlemesi (Verilerin Analizi).....	31
BÖLÜM 5	31
5. BULGULAR VE YORUMLAR.....	31
5.1. Resim Analizi Uygulamasının Yapıldığı Ortam	32
5.2. Uygulama Okulunun ve Çevresinin Tanımlanması	32
Şekil-1: Uygulama okulunun görünümü.....	33
Şekil-2: Uygulama okulunun içinden bir görünüm.....	33
5.3. Uygulama Sınıfının ve Öğrencilerin Tanımı.....	34
Şekil-3: Uygulama sınıfının ön kısmından görünüm.....	35
5.4. Resim Analizi ve Öz Değerlendirme Sorularının Belirlenmesi	35
5.5. Uygulamada Yapılan İşlemler.....	36
5.6. Uygulamada Kullanılan Eserler	36
5.7. Uygulama Derslerinin Yapılması Sırasında Gözleme Dayalı Dökümlerinin Analizi	
37	
Tablo-1: Süreç içerisinde kullanılan kodlama anahtarı tablosu	38
5.7.1. Savaş konulu ders dökümünün analizi	38
Tablo-2: Süre Örneklemeye Tablosu.....	39
5.7.2. Yoksulluk Konulu Ders Dökümünün Analizi	39
Tablo3:Süre Örneklemeye Tablosu.....	39
5.7.3. “Salgın Hastalıklar ve covid-19 pandemisi” konulu ders dökümünün analizi... 40	
Tablo-4: Süre Örneklemeye Tablosu.....	40
5.7.4. Değişen dünyada küresel ısınma konulu ders dökümünün analizi..... 40	
Tablo-5: Süre Örneklemeye Tablosu.....	41
Tablo-6: Öz Değerlendirme Ölçeği Tablosu	42
5.8. Öğrencilerin Uygulama Sürecine İlişkin Görüşleri.....	43
5.8.1. Görüşme dökümü	43
BÖLÜM 6.....	45

6. TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER.....	45
KAYNAKÇA	47
İNCELENEN TEZLER.....	51
RESİM KAYNAKÇA	51
EKLER.....	52
EK-1: DERS PLANI.....	52
A. DERS HAZIRLIĞI	53
1. Öğretmen Hazırlığı.....	53
B. UYARANLAR (MOTİVASYON).....	53
C. BİLGİYİ PAYLAŞMA	54
D. UYGULAMA	54
E. DEĞERLENDİRME	55
EK-2:.....	55
BİRİNCİ DERS SÜRECİNDE KULLANILAN RESİMLERİN SORULARI.....	55
İKİNCİ DERS SÜRECİNDE KULLANILAN RESİMLERİN SORULARI	58
ÜÇÜNCÜ DERS SÜRECİNDE KULLANILAN RESİMLERİN SORULARI	62
DÖRDÜNCÜ DERS SÜRECİNDE KULLANILAN RESİMLERİN SORULARI	65
EK-4: DERS SÜRECİ GÖZLEM KAYITLARI.....	67
1. DERSİN İÇERİĞİ.....	67
2. DERSİN İÇERİĞİ.....	79
3.DERS İÇERİĞİ	89
4. DERS İÇERİĞİ	96
EK-5: ÖZ DEĞERLENDİRME ÖLÇEĞİ FORMU	103
ÖZ DEĞERLENDİRME FORMU	103

EK-6: GRUP GÖRÜŞME FORMU	104
GRUP GÖRÜŞME FORMU	104
GÖRÜŞME SORULARI	104
EK-7: ÖĞRENCİLERİN UYGULAMA SÜRECİNDE YAPTIĞI ÇALIŞMALAR VE GÖRÜNTÜLER	105

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil-1: Uygulama okulunun görünümleri	33
Şekil-2: Uygulama okulunun içinden bir görünüm	33
Şekil-3: Uygulama sınıfının ön kısmından görünüm	35

TABLolar LİSTESİ

Tablo-1: Süreç içerisinde kullanılan kodlama anahtarı tablosu.....	38
Tablo-2: Süre Örnekleme Tablosu.....	39
Tablo-3:Süre Örnekleme Tablosu.....	39
İ, Tablo-4: Süre Örnekleme Tablosu	40
Tai blo-5: Süre Örnekleme Tablosu	41
Tablo-6: Öz Değerlendirme Ölçeği Tablosu.....	42

TEZ ÇALIŞMASI ORJİNALLİK RAPORU

7. *Sınıf Öğrencileri İle Toplumsal Konuları Ele Alan Aktivist Sanatçuların Eserlerinin Analizinin Yapılarak Değerlendirilmesi* başlıklı tez çalışmamın toplam **118** sayfalık kısmına ilişkin, 21/10/2024 tarihinde tez danışmanım tarafından **Turnitin** adlı intihal tespit programından aşağıda belirtilen filtrelemeler uygulanarak alınmış olan orijinallik raporuna göre, tezimin benzerlik oranı **%16** olarak belirlenmiştir.

Uygulanan filtrelemeler:

1. Tez çalışması orijinallik raporu sayfası hariç
2. Bilimsel etik beyannamesi sayfası hariç
3. Önsöz hariç
4. İçindekiler hariç
5. Simgeler ve kısaltmalar hariç
6. Kaynaklar hariç
7. Alıntılar dâhil
8. 7 kelimedenden daha az örtüşme içeren metin kısımları hariç

Necmettin Erbakan Üniversitesi Tez Çalışması Orijinallik Raporu Uygulama Esaslarını inceledim ve tez çalışmamın, bu uygulama esaslarında belirtilen azami benzerlik oranının (%30) altında olduğunu ve intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.

21/10/2024

Yadin KARAKAYA

Dr. Öğr. Üyesi Ayşe OKUR

BİLİMSEL ETİK BEYANNAMESİ

Bu tezin tamamının kendi çalışmam olduğunu, planlanmasından yazımına kadar tüm aşamalarında bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini, tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu beyan ederim. Ayrıca tez hazırlama kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel kurallara uygun olarak atıf yapıldığını ve bu kaynakların kaynaklar listesine eklendiğini beyan ederim.

21/10/2024

Yadin KARAKAYA

ARAŞTIRMA İZİNİ DEĞERLENDİRME FORMU

T.C. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI Eğitim ve Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı ARAŞTIRMA İZİNİ DEĞERLENDİRME FORMU			
Araştırma Sahibinin;			
Adı ve Soyadı	Yadin KARAKAYA		
İletişim Adresi (İzin belgesinin gönderileceği adres)	Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü		
Telefon Numarası	0530 775 0899		
E-Posta Adresi	yadin_safa44@hotmail.com		
Bağlı Bulunduğu Kurum/Üniversite/Enstitü	Necmettin Erbakan Üniversitesi		
Araştırma Yapılacak İlçeler	Afşin		
Araştırma Yapılacak Eğitim Kademesi (Anaokulu-İlkokul-Ortaokul-Lise)	Ortaokul		
Çalışma Grubu (Öğretmen/Öğrenci/İdareci)	Öğrenciler		
Araştırmanın Konusu	"7.Sınıf Öğrencileri ile Toplumsal Konuları Ele Alan Aktivist Sanatçıların Eserlerinin Analizinin Yapılarak Değerlendirilmesi"		
Araştırmanın Süresi	2023-2024 Eğitim Öğretim Yılı		
Çalışmanın Türü (Bireysel / Üniversite Onaylı)	Üniversite Onaylı Çalışma		
Üniversite / Kurum Onayı (Var / Yok)	Var		
Çalışma Türü (Araştırma/Proje/Ödev/Tez)	Tez		
Veri Toplama Araçları	Görüşme Formu		
Etik Kurulu Raporu (Var / Yok)	Yok		
KOMİSYON GÖRÜŞÜ			
Araştırma kapsamında; Kahramanmaraş iline bağlı Afşin ilçesinde bulunan Afşin Teş İstiklal Ortaokulu'nda öğrenim gören öğrencilere, 2024-2025 eğitim-öğretim yılında, "7.Sınıf Öğrencileri ile Toplumsal Konuları Ele Alan Aktivist Sanatçıların Eserlerinin Analizinin Yapılarak Değerlendirilmesi" konulu veri toplama çalışmalarının, kurum müdürünün uygun göreceği bir eğitim-öğretim günü ve saatinde <u>eğitim-öğretim aksatılmadan yüzyüze veya online olarak</u> yapılması komisyonumuzca uygun görülmüştür.			
Komisyon Kararı	Oy Birliği ile Alınmıştır.		
04./07/2024			
Turgay DUZ Üye	Yılmaz E. KEKLİK Üye	Dilek KUZUN Üye	Kemal KOSEKUL Komisyon Başkanı

ZET

Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı
Resim-İş Eğitimi Bilim Dalı
Yüksek Lisans Tezi

7. SINIF ÖĞRENCİLERİ İLE TOPLUMSAL KONULARI ELE ALAN AKTİVİST SANATÇILARIN ESERLERİNİN ANALİZİNİN YAPILARAK DEĞERLENDİRİLMESİ

Yadin KARAKAYA

Geçmiş tarihten bugüne kadar gerek dünyada gerek Türkiye’de sanatçıların birçok alanda aktivist bir tutum sergilemekte, aynı zamanda bu tutumlar çarpıcı bir şekilde eserlerine yansımaktadır. Araştırma, tarihi yıkımlara sebep olan toplumsal olayları ele almak üzere bu olayların insanlar üzerinde psikolojik etkilerini konu edinerek sanat eserlerine yansıtmaya çalışan, çabalayan aktivist sanatçıları ele almaktır. Bu çalışmada Türkiye’de ve dünyada birçok örneği bulunan toplumsal konulardaki aktivist tavrı ağır basan sanatçıların eserleri araştırılacaktır. Bu anlamda Türkiye’den ve dünya genelinde birkaç güncel aktivist eylem ve performans örneği incelenerek, sanatçıların yol ve yöntemleri üzerinden bir eleştiriye gidilmiştir.

Bu çalışma sanat eğitiminin bir parçası olan resim analizi uygulaması ile yeryüzündeki bütün varlıkları etkileyen toplumsal konulara değinen sanatçıların eserlerini anlamak, yorumlamak ve analiz edilerek insan üzerindeki rolünü görebilmek amacıyla yapılmıştır.

Araştırmanın amacı doğrultusunda sanatçı, sanat eseri, aktivizm toplumsal olay ve toplumsal olgu kavramlarına değinilmiştir. Toplumsal konuları ele alan sanatçılara ait eserler ele alınıp incelenmiştir. Çalışma, Kahramanmaraş İli Afşin İlçe merkezinde TEAŞ İstiklal Ortaokulu ikinci kademesindeki 7F sınıfı öğrencileriyle sınırlı tutulan öğrenci grubuyla yürütülmüştür.

Beş haftayı kapsayan süreçte görsel sanatlar dersinde resim analizi uygulaması yapılmıştır. Süreç içerisinde planlanan derslere göre analizi yapılacak eserleri dikkat çekmek amaçlı önce tahtaya görseli yansıtılıp incelenmesi istenmiştir. Analiz sürecinde ise toplumsal olayları ele alan dört konu ve her konu içerisinde yerli ve yabancı sanatçılara ait ortalama üç eser araştırılmıştır. Eserlerle ilgili önceden belirlenmiş olan sorular doğrultusunda tek tek incelenmiştir. Her ders sonunda da vakit kaldıkça uygulama çalışmaları yapılmıştır. Son dersimizde ise süreçle alakalı önce öz değerlendirme yapılmış, ardından bireysel ve gruplar halinde kolaj tekniğiyle devam edilmiştir. Kolaj uygulaması devam ederken öğrencilerle önceden hazırlanan görüşme sorularıyla grup görüşmesi yapılmıştır.

Yöntem olarak nitel araştırma yönteminin kullanıldığı bu çalışmada çalışma modeli olarak ise durum çalışması kullanılmıştır. Ayrıca durum örnekleme olarak kolay ulaşılabılır çalışma grubu seçilmiştir. Araştırmadaki veriler; ders sürecinin gözlenmesi, doküman incelemesi ve öğrencilerle birlikte yapılan grup görüşmelerinden toplanarak elde edilmiştir. Uygulamanın beraberinde olduğu ders sürecinde ise, öz değerlendirme ve grup görüşmeleri sonuçları da değerlendirilip araştırmaya dâhil edilmiştir.

Araştırma sonucu elde edilen veriler içerik analizi, betimsel analiz ve doküman analizi ile çözümlenerek tablolar oluşturulmuştur. Çalışmanın sonucunda, resim analizini öğrencilerin eğlenceli olarak nitelendirdiği ve

derse daha aktif katılımın sağlandığı görülmüştür. Yapılan karşılaştırmalı resim analizi uygulaması, kültürel değerlerin, benzerlik ve farklılıklarıyla algılanmasını sağlamıştır. Böylece resim analizinin kültürler arası etkileşim açısından önemli bir role sahip olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Sanat, Sanatçı, Sanat Eseri, Toplumsal Sorunlar, Aktivizm, İklim Aktivizmi, Toplumsal Olgu, Toplumsal Olay.

ABSTRACT

Necmettin Erbakan University, Graduate School of Educational Sciences
Department of Fine Arts Education
Art Education Program
Master Thesis

ANALYZING AND EVALUATING THE WORKS OF ACTIVIST ARTISTS WHO ADDRESS SOCIAL ISSUES WITH 7TH GRADE STUDENTS

Yadin KARAKAYA

From past history until today, artists both in the world and in Turkey have exhibited an activist attitude in many fields, and at the same time, these attitudes are strikingly reflected in their works. The research aims to deal with activist artists who try to reflect the psychological effects of these events on people in their works of art in order to address the social events that caused historical destruction. In this research, the works of artists with an activist attitude towards social issues, of which there are many examples in Turkey and around the world, will be investigated. In this sense, a few current examples of activist actions and performances from Turkey and around the world have been examined and a criticism has been made through the ways and methods of the artists.

This study was carried out with the aim of understanding, interpreting and analyzing the works of artists who touch on social issues affecting all beings on earth through the application of painting analysis, which is a part of art education, and to see their role on humans.

In line with the purpose of the research, the concepts of artist, work of art, activism, social event and social phenomenon were touched upon. Works of artists dealing with social issues were discussed and examined. The study was conducted with a student group limited to 7F class students in the second grade of Teş İstiklal Secondary School in Afşin District of Kahramanmaraş Province.

During the five-week period, image analysis was applied in the visual arts class. In order to draw attention to the works that will be analyzed according to the lessons planned during the process, they were asked to first project their visuals on the board and examine them. During the analysis process, four topics dealing with social events and an average of three works by local and foreign artists were researched within each topic. The works were examined one by one in line with predetermined questions. At the end of each lesson, practical exercises were carried out whenever there was time. In our last lesson, we first made a self-evaluation regarding the process, and then continued with the collage technique individually and in groups. While the collage application was continuing, a group interview was held with the students with pre-prepared interview questions.

In this research, qualitative research method was used as the method and case study was used as the study model. In addition, an easily accessible study group was selected as the case sample. Data in the research; It was obtained by collecting data from observation of the course process, document review and group interviews with students. During the course process accompanied by the application, the results of self-evaluation and group interviews were also evaluated and included in the research.

The data obtained as a result of the research were analyzed by content analysis, descriptive analysis and document analysis and tables were created. As a result of the study, it was seen that the students described the image analysis as fun and more active participation in the lesson was achieved. The comparative image analysis application enabled cultural values to be perceived with their similarities and differences. Thus, it has been seen that image analysis has an important role in terms of intercultural interaction.

Keywords: Art, Artist, Work of Art, Social Problems, Activism, Climate Activism, Social Phenomenon, Social Event

BİRİNCİ BÖLÜM

1.GİRİŞ

Her şeyden önce sanatçı, toplumun bir yere gelebilmesi adına birey olarak önemli bir yere sahip olduğu bir gerçektir. Toplumdaki herkes gibi onlarda yaşamda var olmaları adına hayatlarını sürdürebilmektedirler. Sanatçıyı diğer insanlardan ayıran bir özellik vardır ki o da dünyayı farklı bir noktadan yorumlama, analiz etme ve algılama gücüne sahip olmasıdır. Sanat ve sanatçının toplum içerisinde ne kadar önemli bir yerde olduğunu vurgulama adına, O toplumun önde gelen bireyleri olarak gördüğümüz sanatçıları göz ardı etmemek gerekir. Özellikle de toplum adına farkındalık oluşturmak için yapmış oldukları çalışmaları incelemek ve bu eserlerin topluma ne oranda katkı sağladıklarını görmek gerekir. Toplumsal alanda meydana gelen olayların izleri birçok sanat dalında görmek mümkündür ki bu sanat dallarından biri de resim sanatıdır. Gündelik yaşamdan ve siyasetten kopuk bir resim sanatı düşünmek mümkün değildir. Toplumsal olaylar karşısında bir sanat dalı olan resim sanatı, sanatçıların yaptıkları eserlerle adeta topluma yön vermesinde bir araç, bir yol haritası gibi görüp tamamen içselleştirip haykırmasıdır. Bu bağlamda sanatçı, kendisinin ve toplumun yaşadığı sıkıntıları kendisine has bir ifade biçimiyle ortaya koyabilir.

Giriş bölümümüz altında problem durumundan, araştırmanın amacından, araştırmanın öneminden, varsayımlardan ve sınırlılıklardan bahsedilecek ve tanımlar verilecektir.

1.1. Araştırmanın Konusu

Geçmişten günümüze toplumları ve insanlığı büyük bir yıkıma uğratan belli başlı konular ele alınmıştır. Seçilen toplumsal konular üzerinden sanatçıların yapmış oldukları eserler incelenmiştir. Öncelikle toplumları hezimete uğratan savaşlar, hastalıklar, yoksulluk, deprem, küresel iklim değişiklikleri, teknoloji konuları ele alınmıştır. Araştırma yapılarak ele alınan bu konular ile ilgili ortalama 3 eser incelenmiştir. İncelenen eserlerin sanatsal yönden özellikleri ve sanatçının vermek istediği mesaj aktarılmıştır. Bilindiği üzere toplumları ve o dönemim sosyal hayatlarını olumsuz yönde etkileyen olayları etkili bir biçimde ele alan sanatçılar önemli rol oynamaktadır. İfade etme özgürlüğü aracı olarak kullanılan resim sanatı bu anlamda önemli bir faktör olarak karşımıza çıkmaktadır. Öğrencilerle birlikte sanatçıların ortaya koydukları eserleri ele alarak değerlendireceğimiz bu çalışmamızda, sanatçıların bu denli bakış açılarını incelerken yaşadıkları döneme ne oranda katkı sağladıkları konusunda

fikir sahibi olacağız.

1.2. Problem Durumu

Günümüz çağdaş sanatı ilk çağlarda ortaya çıkan sanat anlayışından farklı olarak şekillenmektedir. Bu gün sanat, topluma ışık tutan, yönlendiren ve gerektiğinde toplum adına savaşılan bir güç haline gelmiştir. Sanatçı, dilediğini özgürce ifade ederken, siyaset, din, ekonomi, savaş olgularını sanatta eriterek topluma yeniden sunar. Bu duruma destek ve tepkilerin olması oradaki özgürleşmenin ve meydan okumanın kanıtı sayılabilir. Bu anlamda sanat insanı özgürleştirir.

Özgürleşen toplumda kelimelerle birlikte anlatımlar da çoğalır. Sanatçının anlatımındaki şekillenme, toplumda yaşanan yıkıcı etki bırakan olaylar doğrultusunda oluşmuştur. Bu oluşum günümüzde propaganda, eylem, karşı çıkma olarak daha çok kendini göstermektedir. Aktivist hareket belki de geçmişte toplumun yaşadığı ağır durumlardan sonra bugün içindekini açığa vurma rahatlığından ileri gelmektedir.

Modern sanatına baktığımızda çoğu olgu açıkça biçime odaklanmıştır. Sanatı kapsayan sınırlar, hayatın diğer alanlarına (toplumsal ve politik alan) göre sanat, daha kolay silindiği için savaş gibi ağır toplumsal olaylarla birlikte dromolojik bir biçimde hareket etmektedir. Çağdaş sanata bakıldığında yine bireysel estetikleşmenin grafiği arttıkça estetik işlevin önemi de azalmaktadır. Gerçek sanat, işte tam da bu noktada toplumsal kışkırtma bir biçimi haline gelir. Bu durum birçok sanat alanına yansımaktadır. (Petinova* vd., 2020, s. 313)

Sanatçıların toplumsal olaylara aktivist yaklaşımlarının toplumsal sorunları ifade etmede ve modern sanatın gelişiminde ne yönde etkisinin olduğunu değerlendirmek günümüz sanat anlayışına ışık tutacaktır. Bu araştırmada ele alınan bu problem aşağıdaki alt başlıklarla birlikte değerlendirilmeye çalışılacaktır.

1. Sanatçıların, eserlerini yaparken psikolojik durumlarının nasıl olduğunu ve bu gibi durumların eserlere yansıma biçimini belirlemek.
2. Sanatçıların, toplumsal değişimde büyük rol oynayan hayat şartlarının, ekonomik durumların yaratıcılıklarına olan etkisini ve kendi durumlarıyla eşdeğerde olan insanları da anlamaya yönelik tutumlarını belirlemek.
3. Sanatçıların, savaş, ölüm gibi önemli yıkımlara neden olan toplumsal olayların insan psikolojisi içerisinde ele almak ve bu yıkımlara neden olan devletlerin ve ülkelerin önde gelenlerine Aktivist bir tutumla eleştirilerine değinmek.
4. Sanat-sanatçı bütünleşmelerini incelemek adına toplumsal hayatı düzenlemek ve toplumsal hayatı inşa etmek amaçlanmaktadır.

5. Sanatçıların, toplumsal olaylara karşı Aktivist hareketleriyle toplum için ideal rol model olup olmadığını belirlemek.

1.3. Araştırmanın Amacı:

Ortak görsel bir dil ve kültürel değer taşıyıcısı olarak kabul edilen sanat, toplumların bütününe ulaşabilen ve toplumlar arası etkileşimi sağlayan bir yapıdır. Sanat eserlerinin toplum üzerindeki etkilerini eğlenceli bir yolla algılayabilmeleri ve kavrayabilmeleri için görsel sanatlar dersinde eserlerin analizi üzerinden öğretimi sağlanması amaçlanmıştır.

Hızla değişmekte olan dünyamızda bireylerin ve toplumların kendilerini ifade etmelerini engellenmesi, tamamen yok sayılması aslında sanatı içinde barındıran bir arayış olarak alternatif çabalar içerisine girilmesine neden olmuştur. Özü gereği olgusunda bireyselliği barındıran sanat, sürekli bir arayış ve mücadelenin vazgeçilmez bir parçası haline gelmektedir.

Tarih boyunca bakıldığında, toplum bazında adeta ayna görevi gören sanat, olayları yansıtırken bir aktarım unsuru olarak kendini hep odak noktası haline getirmektedir. Toplumsallık doğası gereği hep bağımsız olma durumu sürekli bir karşıt olay doğurmasına neden olmuştur. Bu bağlamda toplum hep bir arayış içinde olması zamanla aktivist hareketlerin ortaya çıkmasına neden olmuştur.

Bu çalışmanın amacı sanat tarihi çerçevesinde sanatın toplumsal değişim süreci içerisinde sanatçıların bir araç olarak gördükleri sanatında nasıl bir rol oynaması gerektiğine vurgu yapmak. Aynı zamanda bu değişime neden olan toplumsal olaylara nasıl yaklaşımda bulunduğunu değerlendirmek üzere İlköğretim ikinci kademe 7. sınıf öğrencileriyle birlikte görsel sanatlar dersi kapsamında, sanatçıların toplumsal olayları aktivist bir yaklaşımla konu edinen eserleri incelemek. Bu sayede çocukların algılama seviyelerini göz önünde bulundurarak eser değerlendirme ve analizini uygulamak, kazandıracığımız bu kazanım ile öğrencilere uygulama üzerindeki etkileri gözlem yoluyla sunmaktır.

Genel amaç doğrultusunda; aktivizm, sanat, sanatçı, sanat eseri gibi kavramlarının ele alınması, sanat eğitimi sayesinde toplumsal konulara değinmek ve sanatçıları anlamak aynı zamanda bu toplumsal değerleri kazandırmak açısından nasıl yapılması gerektiğinin tespit edilmesi de alt amaçlarımız arasındadır.

1.4. Araştırmanın Önemi

Öğrenmede sanatçıların toplumsal olaylara aktivist yaklaşımları konusu, toplumun yıkıcı etki yaratan olaylara ve bu olaylara sebep olan iç ve dış yansımaların nedenlerini

öğrenmek açısından vatandaşların bu olaylar karşısındaki duyarlılıklarını, hassasiyetlerini ve sanat tarihimizi öğrenme düzeylerini artırmak açısından önemli bir araştırmadır.

Bu araştırmada sanatçının gündelik toplumsal veya politik sorunlarla ilgilenmesi gerektiği gibi toplumu aktivist bir hareketle eleştirebileceğini belirtirken, diğer taraftan da sanatın temel işlevi arasında sayılan sanatçının kendini ifade etmesi açısından önemli bir araştırmadır.

1.5.Sayıtlar (Varsayımlar)

Bu araştırma her kesimde okuyucunun rahatlıkla okuyabileceği, olaylar ve sanatçılarla bağlantılar kuracak düzey ve şekilde hazırlanmıştır.

Araştırmada incelenecek kaynaklara (tez, dergi, kitap, makale, gazete, söyleşi) ulaşılmış ve bütün kaynaklar doğru şekilde incelenmiştir.

1.6.Sınırlılıklar

Bu araştırma geçmişten günümüze sanat tarihi çerçevesinde toplumsal olayları ele alarak toplumu derinden etkileyen dört olay ve her bir olay için ortalama üç eser incelemek bu araştırmanın sınırlılığını oluşturmaktadır.

İKİNCİ BÖLÜM

2. TANIMLAR

2.1.Resim:

Resim, iki boyutlu bir yüzeyde en ve boyu olan çizgi leke, nokta, beneklerle kompozisyon oluşturma ve estetik endişe taşıyarak parçalama aynı zamanda plastik unsurlar ile güzel olanı arama, en önemlisi de sanatçının kendisine ait duygu ve düşüncelerin yansıtılmasıdır.

2.2.Sanat:

Sanat, hiç şüphesiz zevk unsuru olarak hizmet eden bir araçtır, aynı zamanda bilgi edinme işlevine de hizmet etmektedir. Dünyayı algılama, düşünme, anlama ve anlamlandırma süreçlerinin bir parçası olarak işlev görür (M. Öztürk vd. 2024).

Teknolojinin ortak bir amaç için bir araya gelmiş toplulukta en fazla yarar sağlayacak şekilde uygulanmasında gerekli işleme yapan, insanları etkileyen ve yönlendiren şahıs. (Sanata ve Sanat Kavramlarına Giriş, t.y.).

2.3.Sanatçı:

Genel anlamda sanatçı her zaman yeniliği arayan, hür bir ruha sahip, öncü, kalıplaşmış düşüncelerle barışık olmayan, belli standartlara sokulmayı sevmeyen, düşüncelerini ifade etmekten kaçınmayan bireyler olarak karşımıza çıkmaktadır. Ne var ki, sanatçı adı altında kendilerine yükledikleri misyon fazlaca ağırdır ve az önce sıralanmış olduğumuz sıra dışı özelliklerle beraber, kendilerinden hem inandırıcı hem de kontrollü ve tutarlı bir kişilik beklenir. Öte yandan bu söylediklerimiz bile sadece sanatçı özgürlüğünün lafta kalması için yeterli sebeptir ve biçimsel anlamda ne kadar marjinal ya da özgün olursa olsun; dikkat çekmeyi başarmış ve herkesçe istenilen bir sanatçı haline gelmişse eğer; kendisine şöhret beraberinde getiren biçim anlayışını bırakıp yeni arayışlara girmesi oldukça risk almak anlamına gelir. Çünkü böyle bir durumun, hem eserlerine maliyet kazandırmayı planlayan koleksiyonerler ve hem de hayran kitlesi tarafından bu durumun hiç de hoş karşılanmama olasılığını beraberinde getirmektedir. Daima özgür yakıştırmaların benimsemek sanatçı kişilikler tarafından lanse edilmesi tehlike barındırdığından artık sanatçılar artık 'Tutarlılık' söylemi yerine 'Özgürlük' söylemini daha çok tercih eder hale gelebilirler. Eserlerinin para karşılığında satılıyor olması, tabii ki de kesinlikle sanatçının özgürlüğünü kısıtlayan bir olgu olarak görmek yanlış bir tutumdur; fakat bu durum çelişki içerse de olaya farklı bir açıdan ele alınarak sanatçıyı özgürleştiren kişiliğini kabul etmemiz gerekmektedir (Balkır, 2020, s. 37).

2.4.Sanat Eseri:

Bir akademik alanda bilgi düzeyine sahip ve bu bilgiyi hitap edeceği yaş grubuna hangi yöntem ve teknikle ne kadar sürede vereceği konusunda alanında uzman kişiye denir. Sanat eseri karanlık ya da kuşku uyandırmamalı adeta şeffaf olmalıdır. Sadece bununla sınırlı değil, sanatçının bütün benliğiyle ve var gücüyle kendini verecek eserler ortaya koymuş olması gerekmektedir. Aksi takdirde, meydana gelen sanat eseri, sanatçıyı sanatçı yapacak bir eser haline gelmez. Öte yandan sanatçının kişiliğini ortaya koymayan bir çalışmaya da sanat eseri denilmez. Çünkü sanatın halk dilindeki tanımı "güzel olan, hoş giden şey" dir (Selçuk & Kaya, 2021).

Sanat eğitimi ise estetik değerleri güçlendiren, görsel sanatları anlama ve yorumlama yeteneğini artıran, yaratıcılığı, mekânsal düşünmeyi ve eleştirel düşünmeyi geliştiren bir alandır (M. Öztürk vd. 2024).

2.5.Aktivizm:

Elektronik veriler üzerinde; bilgiyi işleme, saklama, güvenli bir hale getirme ve takas etmek için fiziksel cihazların kullanılması olarak bilinmektedir. Aktivizm kelimesi ilk olarak 1970’lerde ortaya çıkmaktadır. Bu kavrama ilişkin haliyle farklı tanımlamalar yapılmıştır. Aktivizm, toplumsal bir hareket noktasında ele alındığında, politik söylem veya sosyal davranışların ve bu davranış gayretleri karşısında meydana gelen ve sosyal medya iletişim araçları aracılığıyla sayesinde her türlü etkinliklerin yürütülmesi olarak tanımlanmaktadır. Aktivizm “toplumsal değişime karşı çıkmak veya bu dönüşüme destek olmak amacıyla gösterilen gayret ve çabaların tamamı” olarak tanımlanmaktadır (Coşkun Tuna & Türkölmez, 2023).

Aktivizm kavramı ele alınırken aktivist sanatçılardan bahsetmek gerekir. Geriye dönük baktığımızda Sanatçılar kendilerini ifade etme bağlamında içinde buldukları sosyal yapıyı araç olarak yüzyıllardır sanat medyalarını kullanmaktadırlar. Öte yandan Sanat, toplumsal konuları ele alarak insanların duygularını ortaya çıkarma gücüne sahip tartışılmaz önemli bir olgudur. Geçmişten günümüze baktığımızda dil de önemli değişimler yaşamaktadır. Sanatçılar bu süreç doğrultusunda toplumların ve sanatın bu değişimi yapıtlarında kullanmayı ihmal etmemişlerdir. Geçmişe yöneldiğimizde yine sanatçıların gerek dini kurumlar olsun gerek yanlış yönetimler olsun bu gibi durumlardan dolayı özgürlükleri kısıtlanmış ve sürekli sansüre maruz kalmışlardır. Geçmişe kıyasla baktığımızda sınırları zorlayan, toplumun kabul ettiği normlara uymayan ve toplumun kabul görmediği fikirleri ifade ettiği için aktivist sanatçılar sürekli sansüre maruz kaldığı olaylar olmuştur. Ahlaki normlar ve toplumun kültürel yapıları doğrultusunda beklentilere uymadıkları için sanatçılar sürekli baskılara ve eleştirilere maruz kalmışlardır. Bu durum da ister istemez sanatçıların kendilerini özgür bir şekilde ifade edikleri fikirleri baskılamalarına sebep olmuştur. Bir diğer kısıtlayıcı etken ise ekonomik anlamda eserlerini yayınlamak için destekleyici firmalara ve mekânlara ihtiyaç duyulması maddi anlamda özgürlüklerin kısıtlanmasına sebep olmuştur. Sanatçıları etkileyen bir diğer unsur ırk temelli baskılar ve toplumsal cinsiyet rolleridir. Bu anlamda ırk veya etnik köken faktörleri sanatçıların özgürlüklerini kısıtlamaya yeter hale gelmiştir. Örnek verecek olursak sanat dünyamızda erkek egemen bir toplum içerisinde kadın sanatçılar geçmişte daha kısıtlı imkânlarla sahip olmuşlardır. Bu etkenlere rağmen sanatçıların eleştirel yaklaşım tavırları yanı sıra politik veya çevresel konularına devam etmeyi ihmal etmemişlerdir. Yapıtlarında politik mesajlara anlam yükleyerek, toplumsal dönüşümü desteklemeye yönelik çalışmalar gerçekleştirmişlerdir. (Yorulmaz, 2023).

Aktivist sanatçıların en önemli görevleri dünya ülkelerinde artan politik çalışmaları, siyasi yönde oluşan ekonomik problemleri ve insanların kutuplaşmaları gibi konular üzerinde yoğunlaşarak sanatsal çalışmalarında göstermeye ve topluma duyurmaya çalışmışlardır. Aktivist sanatçılar konu bakımından çok çeşitli olaylara değinmişlerdir. Sanat çalışmalarında bu konular şu şekilde sıralanmaktadır; toplumsal adalet, çevresel problemler, insan hakları, savaş, barış, sosyal hareketliliklerdir. Toplumsal meseleleri dikkate alan Aktivist sanatçılar, sanat çalışmalarında hassas konulara dikkat çekebilen kişilerdir. Sanatçı bu tür konulara değinerek farkındalık yaratmayı ve bilinen düşünceleri değiştirmeyi talep etmişlerdir. Bunun yanı sıra sanatçı sanatın finansallaşmalarına, nesnenin alınıp satılmasına karşı çıkarak eleştirmeyi uygun görmüşlerdir. Aktivist sanatçılar kendi düşüncelerini ve tavırlarını çalışmalarında kullanarak bu şekilde insanları harekete geçirmeyi, insanların sorgulamalarını sağlamaya çalışıp dünyayı ve toplumu sürdürülebilir bir alan haline getirmeye çalışmışlardır. Yine politik konulara değinerek insanları düşündürmeye ve teşvik etmeye yönelik çalışmalar yapmışlardır.(Ertürk, 2023)

2.6.İklim Aktivizmi:

Küresel ısınmanın etkilerinin giderek arttığı ve bu durum artması sebebiyle de endişe kaynağı haline gelmesi bu anlamda dünya genelinde bir mücadelenin oluşması gibi bir dizi faaliyet olarak ifade edilmektedir. Bu faaliyetler arasında grevler, kamuoyu bilgilendirme kampanyaları, protesto gösterileri ve sivil itaatsizlik gibi birçok aktivite yer almaktadır. İklim aktivistleri genelde doğanın önüne hiçbir şey konulmayacağını vurgulamak istemleri tek amaç olarak benimsemektedirler. Dünya üzerindeki hali hazırdaki mevcut kaynakların sürdürülebilir olması tartışma konusu iken, yaşadığımız dünyada yaşamdan daha önemli daha kutsal ne olabilir sorusuna iklim aktivistlerin vurgulamak istedikleri noktalar olarak düşünülebilir. (Engin & Eroğlu, 2023).

2.7.Toplumsal Olay:

Belli bir yer ve zamanda meydana gelen, başlangıç ve bitme noktaları olan ve süreçler içerisinde çokça kişiyi ilgilendiren değişim ve oluşumlardır. Örnek verecek olursak Türkiye’de yakın zamanda tarihine tanıklık ettiğimiz 15 Temmuz darbe girişimi ve asrın felaketi olarak adlandırılan Kahramanmaraş merkezli depremler birer toplumsal olaydır. Bir sosyal olay başka bir olayın meydana gelmesine sebebiyet verebilir. Örneğin bir ülkede çöküşte olan sanayileşme sorunu beraberinde şehirleşmeyi de kötü anlamda etkilemesidir.

Aslında dönemselsel bakıldığında farklı olaylar olsalar da birbirine yakın ilişkili gelişmeleri ortaya koymaktadır (Cihan, 2019).

2.8. Toplumsal Olgu:

Toplumsal olaylarda genel bir ifade olarak olayların tek tek yaşanması halidir. Olay tek bir kişiye bağlı değil toplumların geneline has bir durumdur. Süreç içerisinde meydana gelen özelliklerde başlangıç ve bitiş süreleri belli olmayan toplumsal oluşum ve değişimdir. İşsizlik, göç, evlilik gibi etkenler birer toplumsal olgu örneği olarak verilebilir. Yeri ve zamanı kesinlikle bilinmeyen tüm toplumlarda görülen genel bir değişimdir. Toplumsal olguda zaman, yer ve başlangıç -bitiş tarihleri belli değilken, toplumsal olayda yaşanan olaylar toplumların bir arada yaşamalarından ortaya çıkar (Cihan, 2019).

BÖLÜM 3

3. ARAŞTIRMA KONUSU İLE İLGİLİ KURAMSAL ÇERÇEVE

3.1. Savaş:

Savaş süresince yapılan propaganda halkın anormal savaş koşullarına uyum sağlaması ve etik ölçüleri önceliklerinin savaşın gereklerine uyarlanması amacıyla taşır. Propagandacılar bu amaca ulaşmak için savaşı popüler kültürün hâlihazırda yerleştiği geleneksel görsel şifreleri kullanarak tasvir etmişlerdir. Bu yüzden askere toplama afişleri sıklıkla reklamlara veya film afişlerine benzer şekilde tasarlanmıştır. Sinema oyuncularını, şarkıcıları, sporcu kişilikleri ve çizgi film kahramanları sayesinde savaş girişiminin resmi mesajlarla yayılmasını sağlamaya çalışmışlardır. Böylece savaş hem tanıdık hale getirilmiş hem de kitlesel eğlencelerin fantezi ve tutku alışkanlıklarını suiistimal edilmesi ile olumlu ve merak uyandırıcı bir olgu olarak sunulmuştur. Bu süreçte alternatif sunumlar genellikle sert şekilde sansür edilmiştir (Clark & Hoşsucu, 2017).

Resim, heykel ve tiyatro gibi geleneksel sanat türlerinin rolleri genellikle marjinal olmuştur. Bununla. Dünya savaşı başında müttefik ülkelerde kamuoyunun savaş propagandasına tepkisi daha da karışıktır. Siperleri hatırlayan birçok kişi yenilenen savaş çağrılarını kuşkuyla yaklaşmışlardır. Ancak, bu arada düşünceyi yönlendirme teknikleri de gelişmiştir. Sosyal mühendislik projelerinin günlük yaşamın bir parçası haline geldiği Nazi

Almanya'sı, faşist İtalya ve Sovyetler Birliği'ndeki tek parti yönetimlerinin geliştirdiği teknikler demokratik ülkelerdeki propagandacılar tarafından hemen kullanılmaya başlanmıştır. Müttefik hükümetler yeni Pazar araştırmaları anketlerini kullanarak bu etkileri dikkatle takip edebilecekleri bir uygulama geliştirmişlerdir. Bu yöntemler daha sonra politikacılar tarafından seçim kampanyasına uygulanmış ve televizyon çağının bilinçli imaj politikalarına evrilen bir dönüşüm yaratmıştır.(Clark, 1997, s. 121-122.)

3.1.1. Kathe Kollwitz :

Gerçekçilik özellikle savaşa, sömürgeciliğe ve ırkçılığa karşı ilerlemeyi ve barışı savunan sanatçılar tarafından uygulanan bir sanattır.(Terzi, 2008)

Resim 1:Kathe Kollwitz, İhtiyaç, 1893-94.

Kathe Kollwitz'in İhtiyaç adlı tablosu (Resim 1) kasvetli karanlığıyla dikkati çeker. İşçi ve emekçilerin ağır yaşamı bir karabasan gibi sarmıştır resmi. Karanlığın içinde iki ışıklı alanla, sanatçı genellikle görmemizi istediği şeylere işaret eder. Ölü çocuğun kımlıtsız

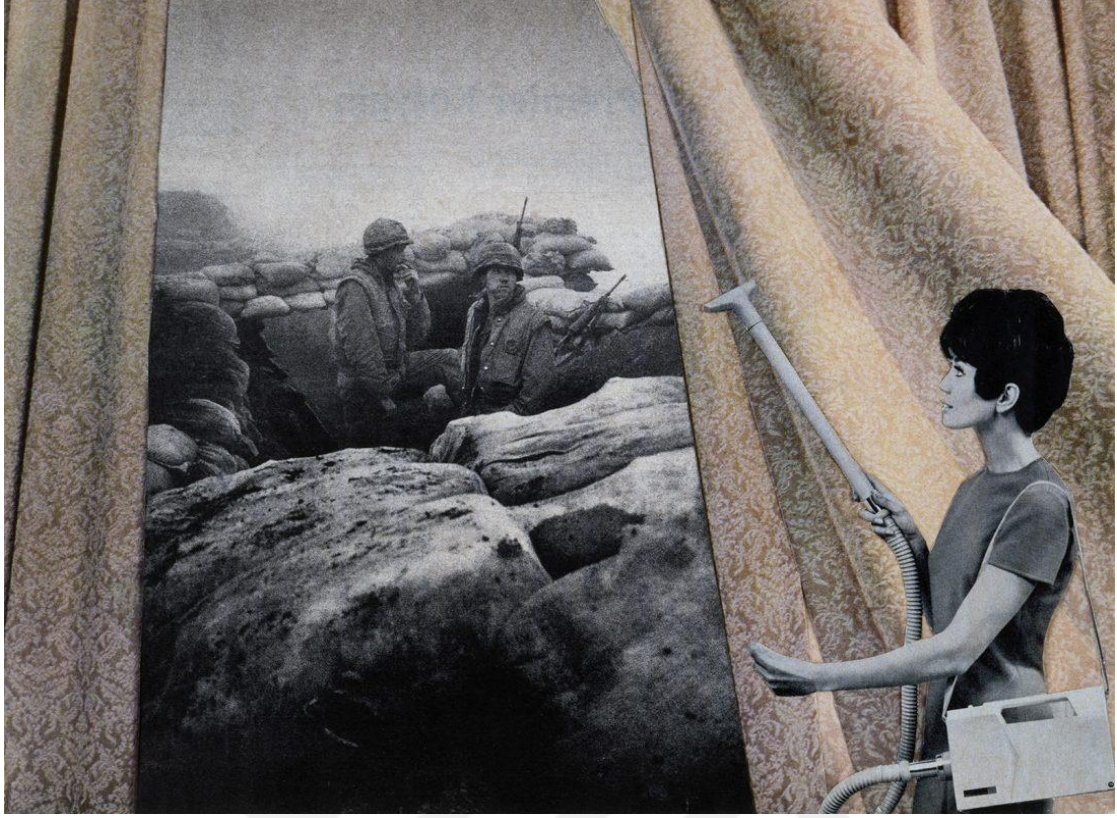
başıyla dışarının ışığı iki zıt kutup oluşturur. Dışarıdaki yaşam ve karanlıklarla kuşatılmış içerideki ortam ise ölümü yansıtmaktadır. 1844'de Silezyalı dokuma işçileri isyana başlarlar. Kendini emekçilerin sorunlarına adanmış, sanatında da bu dünyadan beslenen Kollwitz, Silezyalı dokuma işçilerinin sefaletini işleyen bir oyunu resimlemiştir. “İhtiyaç” bunlardan biridir. Bu resim dizisi, altın madalya alması için önerildiğinde, konudan sorumlu bakan resimlerin konusunu ve hiç bir hafifletici ya da yatıştırıcı yönü olmayan gerçekçi üslubunu dikkate alarak imparatora bu öneriyi kabul etmemesini söylemişti. Aslında bu, Kathe Kollwitz'in gerçekleştirmek istediği etkinin ta kendisiydi (Gombrich,1999: 567).

3.1.2. Martha Rosler:

Vietnam Savaşı yarım dünya öteye tırmanırken, sanatçı Martha Rosler savaşı eve getirmek istedi. (Resim 2) Amerikalıların savaşa adeta suç ortaklığı hatta tamamen suça yakınlığını anlamlarını istemiştir. Savaşı konu alan medya bu durumu hafife alırken, sanatçı savaşın dehşetinin hangi boyutta olduğuna dikkat çekmek için nasıl bir çaba içinde olduğunu gösteriyor (Halverson, 2019).

Rosler kariyerinin başlarında soyut ressam olarak adım atsa da fakat etrafında olup bitene sessiz kalmayı bırakıp ihlal edici olduğu kadar önemli görülen bu uygulamayı tercih etti. Çoğu zaman, savaşın ilk yıllarından bu yana evlerine sızan her türlü şeyin yoğunluğu nedeniyle insanların savaşın o korku verici görüntülere duyarsızlaştığını hissetti. 1967 de başlattığı fotomontaj tekniği ile yaptığı çalışması “*Güzel Ev: Savaşı Eve Getirmek*” savaşın gelişen olaylarla evin sakin görüntüsünü bozmaya çalıştı (Halverson, 2019).

Sanatçı Rosler, Vietnam'daki muhabirlerin çektiği fotoğraflardan yararlanıp, görüntüleri iç dekorasyon dergilerin parlak görüntülerin içine yerleştirerek alışılmışın dışında rahatsız edici bir ifade vermeye çalışmıştır. Amaç aslında savaşın boyutunu izleyiciye göstermek ve bunu görmelerini sağlamaya zorlamaktır. Rosler, eğitilmiş aynı zamanda sanat dünyasında aktif bir sanatçı olmasına rağmen savaşın boyutunu göstermek adına yaptığı eserler, galeri duvarların panolarında değil de ana basın dışında bağımsız olan yayınların sayfalarında sergilendi (Halverson, 2019).

Resim 2: Martha Rosler, "Güzel Ev: Savaş Evi Getirmek" 1967-72, fotomontaj.

Genel olarak bakıldığında ev, birçok Amerikalı için savaşın gerçekliğinden öte huzurlu, güvenli bir alandı. Fakat kadınların sıklıkla yönettiği ev alanı kadınların kinayeleriyle doluydu. Rosler, kadınların evin hâkimliğini dikkate alarak, Amerikan evinin kalbindeki rahatsız edici pazarlığı sorgulamayı gözler önüne sermeye çalışmıştır. Sanatçı, “çatışma, hayal edemeyeceğimiz bir yerde değildi, tam da oturma odasındaydı.” mesajını vermeye çalışmıştır (Halverson, 2019).

3.1.3. Pablo Picasso:

Pablo Picasso'nun Guernica'sı (resim 3) modern politik resimde ulaşılan en son nokta olarak kabul edilir. Başlangıçta bazı diğer fikirlerle ilgilenmesine rağmen teklifi aldıktan dört ay sonra Guernica adlı Bask kasabasının bombalanması üzerine bu konuda çalışmaya karar vermiştir. 1937 yılı İspanyada baş gösteren iç savaşı sırasında Almanya'ya ait 28 bombardıman uçağının şehri bombalaması üzerine 26 Nisan 1937'de İspanya'da Guernica kasabasında 250 ila 1.600 kişi ölmüş, fazla sayıda da insanın yaralanmasına neden olmuştur (Clark & Hoşsucu, 2017).

İspanyol kübizm akımının öncülerinden olan sanatçı Pablo Picasso (1881-1973)

1937'deki bombardımandan sonra "Guernica" eserini ortaya çıkardı. Guernica'da tarihte bir ilk olan hava saldırısının sivil halka yönelik olduğu biliniyor. Bu acı olay, Picasso'nun en bilinen ve ünlü eserini ortaya çıkarmasına sebep oldu. 1940'lı yıllara geldiğimizde Almanlar Paris'i işgal ettikten sonra bir Nazi subayı Picasso'nun atölyesini ziyaret eder. Ve o sırada aralarında o meşhur diyalog geçer; Guernica eserinin yaratıcısına yaptığı şaheser fotoğrafa baktı ve şu soruyu sordu: "Yaptınız mı? Picasso, "Hayır, öyle yaptın." diye yanıtladı. Guernica'yı yaşayan halkla ortak bir geçmişi olan Picasso, Saldırı sonrasında toplumun yürek burkan acısını duygularla bütünleştirerek ortaya koydu. (Ö. T. Öztürk & Demir, 2021). Bununla birlikte, resmi yaptığı sırada hâlihazırda dünyanın yaşayan en zengin, en ünlü ve kendi deha imajını güçlendiren en karizmatik sanatçısı olan yaratıcısının benzersiz konumdan ayrılmaz olduğunu bilmeden bugün Guernica'nın saygınlığını değerlendirmek zordur. Resmi, konusunun acıma ve üzüntü yaratma özelliğinden ve reproduksiyon olduğundan bile çok büyük bir resim olduğu bilgisinden ayrı tutarak değerlendirmek de güç olacaktır.(Clark & Hoşsucu, 2017)

Sosyolojik olarak düşünüldüğünde ise Picasso'nun ürettiği bu eser o dönemlerde eserin bulunduğu toplumun tarihini yansıttığı görülmektedir (Ö. T. Öztürk & Demir, 2021).

Resim 3:Pablo Picasso, Guernica, 1937,t.ü.y.b.

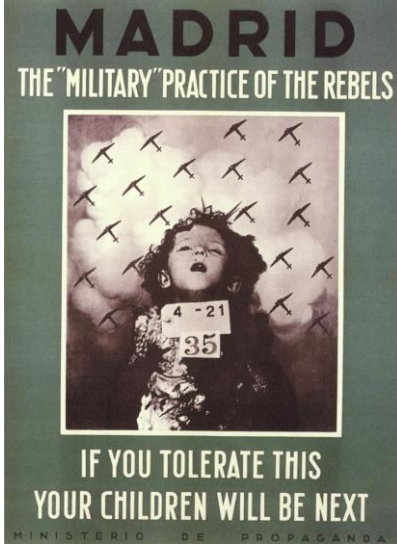
Picasso, II. Dünya Savaşı'ndan sonra Komünist Parti lideri olarak görülen Stalin'in portresini ve daha sonra Kore Savaşı aleyhinde resimler yapsa da kariyerinde Guernica'yı ilk propaganda eseri olarak göstermiştir. Fakat çalışmanın tam olarak neyi ifade ettiğini açık bir biçimde ortaya koymamıştır. Picasso yapılan eleştirileri yalanlasa da resimdeki at figürü halk veya cumhuriyeti, boğa figürünü ise faşizm ve franco'yu temsil etmektedir. Bu benzetme

motifleri aslında 1930'lu yıllarda özel konulu anlamlar taşıyan resimlerdeki benzetmelerden pek farkı yoktur. Kullanılan boğa güreşi motifi, çoğu kez picasso'nun kendi cinselliğine dem vurduğu aynı zamanda saldırganlık ve tutkunun da bir simgesi halini alır. Picasso'nun önceki eserlerinde de sıkça vurgulamaya çalıştığı kadınlara yönelik hayali şiddet içeren görüntüleri de muazzam bir şekilde vurgulamaktan kaçınmamıştır (Clark & Hoşsucu, 2017)

Resim, çokça eleştiriler tarafından farklı algılanmaya neden olmuştur. Örneğin anti-moderniz ve sol eğilimli kesim tarafından eleştirenler daha çok resmin belirsizliğini, politik anlam taşıyan resimlerin daha gerçekçi daha anlaşılabilir olmasından yana vurgu yapmışlardır. Guernica isim bağlam açısından doğrudur, ancak mekân ve metin ne olağan dışı ne de modernist bir durumdur. Örneğin propaganda afişleri yazılı sloganları olmadan tek başlarına anlamını yitirmesine, bazıları ise bu durumdan uzaklaştıklarında anlam tamamen anlaşılabilir hale gelmişlerdir.(Leppert & Türkmen, 2002)

Propaganda imgeleri çok nadir bir şekilde bağımsız iletişim kurmak üzere tasarlanmıştır. Bu nedenle Guernica, haber filmleri ve basın fotoğrafları gibi yaygın olarak tekrarlanan İspanya İç Savaşı görüntüleriyle birlikte algılanmak üzere düşünülmüştür. Resim genel anlamda siyah beyaz renklerin egemen olmasının, haber fotoğraflarının veya haber filmleriyle bir kıyaslama yapılmıştır. Bu kıyaslamaların acaba Guernica ölü bir çocuk fotoğrafını simgeleyen afişten (resim 4) den daha çok ya da daha az mı etkili olmuştur sorularını akıllara getirmektedir.

Madrid asillerin askeri harekât afişi, Ölü bir çocuk figürü izleyiciye onlarca uçağı arkasına alarak ölüm gerçeğini tekinsiz bir bakış açısıyla vurgulayan inceden inceye tasarlanmış bir imgedir. Guernica, öte yandan milliyetçilerin afişlerinden biri olan Komünizm Aileyi Yok Eder (Resim 5) ile nasıl başa çıkabilecektir? Afiş, göz alıcı renkler ve kaba bir biçimde yazılmış sloganıyla kendi tarzını yansıtan modernist bir çalışmadır (Clark, 1997).

Resim 4: Madrid Asilerin Askeri Harekat, 1937, Afiş

Resim 5: Komünizm Aileyi Yok Eder, İspanya.1937

3.2.Yoksulluk:

3.2.1. Adriaen Brouwer:

Kısa bir ömür hayatı sürmüş olan Hollandalı sanatçı Adriaen Brouwer (1605/1606-1638) erken yaşlarda protest sanat örneklerini ortaya çıkaran sanatçılardan biridir. Brouwer, sınıfsal temsil rejiminde meseleye her zaman farklı bir açıdan yaklaşan ressamlardan oldu. Sürekli meyhanelerde, barlarda, gece kulüplerinde vaktini geçirerek eserlerini bu mekânlarda üretti. Avam bir hayatı adeta içeriden birinin gözüyle özgün bir biçimde resme aktardı. Sanatçı resimlerini ekonomik olarak kendisinden kuvvetli ve zengin görünümlü olan kişileri eğlendirmek için yapmadı. Eserleri genellikle dekoratif amaçlı değildir. Özgün bir sanatçı olan Brouwer dünyayı tamamen farklı bir farklı gözle görüyordu (Leppert & Türkmen, 2002).

Batılı resimlerin hemen hemen çoğunda sıradan insanların bedenleri ele alınırdı, bu da genellikle ham duygular gibi görünse de, doğadaki tüm varlıklarının bütünü tanımlar. Bu insanların bedenleri, resimlerde çok derine inilmeden yüzeysel bir biçimde seyirciye aktarılırdı. Seyirciler, kolayca görebilecekleri ve yorumlayabilecekleri ne kadar az şeyin olduğunun farkına varırlardı. Diğer yandan, toplumda önde gelen bireylerin bedenleri duygularından daha çok ruh ve ruhun taşıyıcı kanallarını temsil ediyordu. Resmedilen bu insanların benlerinde yüzey ve derinlik fakat kimliği üreten iç dünya olarak ruh, görünür fakat ulaşılmaz kılınıyordu. Bu anlamda sanatçıya göre ‘ruh’ mevcudiyetinin gösterdiği ölçüde kamusal, fakat karmaşıklığının başkalarının gözlemine açılmaması anlamında özeldi. İşte öyle görünüyor ki Brouwer, burada betimlenen ekonomik, toplumsal ve kültürel temeller üzerine inşa edilen çatallaşmanın son evresinde sadece bir inşa olduğunu vurgulamaktadır.(Leppert &

Türkmen, 2002).

Zengin sınıfa dâhil olmayan yani maddi durumu iyi görünmeyen insanların ve maddi değerleri olmayan objelerin temelini yaptığı resimlerde çok az nesne vardır. Örneğin, Acı İlaç (1635) adlı çalışmada (resim 6) sanatçı her şeyi minimum seviyeye indirgemektedir. Resmindeki figürün acı dolu çılgınlığını çok sade bir görsel dil kullanarak açıklamayı yeğlemiştir. Sanatçı aynı zamanda Acı İlaç ile betimlediği figürün vücudunun büyük bir kısmını kapsamayan ve bu figürün buruşuk yüzüne vurgu yapan bir yakın portre resmi yaptı. Burada tasvir edilebilen tek noktanın figürün acı çılgınlıklar içerisinde bağırırken resmedilmesi; bunun yanında resimde anlatılmak istenenle ilgili bize yön veren bilgi ise elinde duran bir ilaç şişesidir. Figürün elleri tıpkı üst sınıftan insanların elleri gibi, zarif ve bakımlıdır. Brouwer, “Bu adam önemli biri” dercesine elleri özen göstererek çizmişti. Yoksulların, hep aynı kalıba koyularak gösterilmesine karşı duran sanatçı, protest bir tavırla, kendi kendisine haykıran figürü resmetmişti. Genele bakıldığında Batılı resimlerin hemen hemen hepsinde sıradan insanların bedenleri, derinlikten yoksun yüzeysel varlıklar olarak işleniyordu. Öte yandan üst sınıftan insanların benlerinde ise yüzey ve derinlik hâkimdi. Brouwer, burada amaçladığı ve kabul etmediği durum kültürel, toplumsal ve ekonomik temeller üzerine inşa edilmiş çatallaşmaları vurgulamaktır. Adraen Brouwer, seçtiği temalar ve o dönemde eserlerinde kullandığı tarzı, diğer sanatçılara bir başkaldırı, karşı düzen oluşturup sanatta protestonun erken dönem örneklerinden biri oldu (Leppert,1996.).

Resim 6: Adriaen Brouwer Acı İlaç(1635)

3.2.2. Gustave Courbet:

“Taş Kıranlar” (Resim 7) tablosuyla gibi bir akıma, adeta tek başına öncülük yapan bir sanatçı Gustave Courbet, güncel bir durumu, evrenselliğe ve tarihsel bir bütünlüğe yükseltmiş oluyordu. 1848 Devrim hareketinin bir sonraki senede yapılmış olan bu çalışmasında Courbet, gezinti amaçlı Saint Denis şatosunda. Maisiere yakınlarında, tesadüf yol kenarında taş kıran iki adamı izlemek için durmuş. Bundan daha kötü bir yoksulluk örneğine rastlamak zordur diyerek bir an da aklına bir tablo yapmak geliyor. Amaç aslında sanata bir halk gücü vermek istiyordu. Gördüğü manzara karşısında oldukça etkilenen sanatçı eserine yansıttığı ve gördüğü manzara şu şekildeymiş, güneşin altında, bir yolun kenarında ellerinde kırıcı malzemeler olan adamlar, büyük bir dağın yeşil bayırının önündedirler. Dağ adeta bütün bir tabloyu dolduruyor ve dağın üzerinde bulut gölgeleri var sadece sağ köşede mavi bir gök parçası görülmektedir. Sanatçı arabasıyla gezintiye her çıktığında bu insanları görmektedir. Fakat onların bitkin halleri sanatçıyı derinden etkiler ve politik bir resim yapmaya karar verir. Her ne şartlarda olursa olsun İnsan sevgisine ilişkin duygularını resimlemeyi ihmal etmemiştir (Erciş, 2023).

Her ne kadar çağdaşları Courbet’in resimlerinde eşitsizliği, adaletsizliği basit bir

şekilde tasvir ederken aslında istemeden toplumsal konulara da değindiğini dile getirirler de, sanatçı işin gerçeği toplumsal konuları ele alırken eşitsizliği beraberinde savunmaktadır. Yine o dönemlerde bazı yazarlara göre sanat bir eğitim aracı olarak kullanıldığını öne sürmektedirler. (Hawkins, 2015)

Resim 7: Gustave Courbet, taş kıranlar, t.ü.y.b., (165-257cm)

Yaşadığı dönemde sınıfsal farklılığı kısmen farkındalık yaratmayı başaran Gustave Courbet, ailesinin yaşadığı sosyal ikilemin etkisiyle köylü kökenlerine karşılık Fransa'nın zengin kesimindeki sınıfsal farklılıkları başarılı bir şekilde yansıtmıştır. Bu anlamda sanatçının hayata bu denli bakış açısı ve farkındalık durumu sanatsal gelişimi üzerinde oldukça etkili olmuştur.

3.2.3. Lewis Hine

Amerikalı fotoğrafçı Lewis Hine (1874-1940) belgesel fotoğrafçılığın gelişmesinde önemli bir yere sahiptir. Hine, 1906-1918 yılları arasında Ulusal Çocuk Emegi Komitesi'nin ve İlerici Reform Hareketi'nin kampanyalarında çalışmıştır. İlerici Reform Hareketi, devrimci bir hareket olmasa da işçi sınıfının yaşam koşullarını yasal reformlarla geliştirmesini amaçlayan bir girişim olmuştur. Kendi deyişiyle “halkın sempatisini kazanma çabasının tanıtımı” için çektiği fotoğrafları, yoksullukla ilgili bilgi ve istatistik toplama projesinin bir parçası haline getiren Hine'nin çalışmaları propaganda ve sosyal antropolojiyi bir araya getirmiştir. Hine'nin fotoğrafını çektiği kişilere özellikle işçi sınıfı çocuklarına sempati duyduğu bilinmesine rağmen, fotoğraf etiği üzerine yapılan son araştırmalar Hine'nin çalışmalarının gerisindeki ideolojik tez ve bunun işlevleri konusunda soru işaretlerinin doğmasına neden olmuştur. New York Şehrinde, yoksullar evinde bir aile fotoğrafı (resim 8) Hine'nin reform hareketi'nin bir parçası olarak yoksulların barınma şartları konusunda yaptığı

çalışmaların tipik örneklerinden biridir. İzleyici, bu fotoğraf yoluyla aileye misafir edilmekte gibidir. Çocukların çoğu yüzlerindeki bir merak, tuhaf bir durumla karşılaşma veya bir kayıtsızlık ifadesiyle fotoğrafı çeken kişiye bakarken, annenin yüz ifadesi herhangi bir davetsiz giriş veya gözetleme işini ortadan kaldıran bir konuk severlik sergilemektedir. Her ne kadar ailenin ismi bilinmese ve doğal görünse de, fotoğraf izleyiciye izleyiciye sosyolojik bir örnek sunulmuştur.

Resim 8: Lewis Hine, New York Şhrinde, yoksullar evinde bir aile-New York, 1910

Oda, eşya ve çocukların kıyafetleri, ailenin ekonomik ve sosyal düzeyini belirleyen kanıtlar olarak gözlemlenmektedir. Resimde aşırı yoksulluğu gösteren hiçbir işaret olmadığına bu aileyi izleyicinin merak nesnesi yapan nedir? Yapılan incelemeler, hine'nin benzer aileleri genellikle ailenin babası olmadan görüntülediğini ve babanın yokluğunu ailenin yoksulluk ve muhtaçlığını işaret etmek amacıyla kullandığını ortaya çıkarmaktadır. Fotoğrafçının/izleyicinin bu boşluğu dolduracak şekilde konumlandırışı, toplumsal reformu Hıristiyanlığın baba şefkati ve otoritesi çevresinde. Gerçekleştirmeyi amaçlayan Reformist ideolojinin babacan yaklaşımını vurgulamaktadır. Hine'nin fotoğrafları, toplumsal belgencilikle ilgili bir sorunu ortaya koymaktadır. Yardımsever amaçlar için yoksullar gösterilirken, resimlerdeki kişilerin "yoksul olduklarının" görsel olarak doğrulanacağı biçimlerin kullanılması beklenmektedir. Hine'nin fotoğrafları gerçekçiliğin hiçbir zaman tam olarak nesnel olmayacağını da göstermiştir, çünkü tüm görüntüler sunulmadan önce tasarlanmaktadır (Clark,1997).

3.2.4. Krzysztof Wodiczko:

Sanatçı Krzysztof Wodiczko (d. 1943) bu sorundan kaçmanın bir yöntemini 1980’lerde New York evsizleri için gerçekleştirdiği Evsiz Taşıtı adlı projesinde (resim 9) imgeler yerine işlevsel bir obje üreterek geliştirmiştir. Wodiczko, evsizler “kendi şehirlerindeki sürgünler” olarak tanımlamıştır. Yoldan onları görmezden gelerek geçenlerin görünmez hale getirdiği evsizler “buldukları çevrede sadece gözlemci durumuna indirgenmişlerdir. Evsiz olmaları doğal görülür, durumun neden ve sonuçları arasındaki bağlantılar koparılır, evsizlik şehir topluluğunun kimi meşru üyelerinin içinde bulunduğu bir konum olarak kabul edilemez.” Wodiczko, evsiz kişilere danışıp tasarımcılarla çalışarak kimsesizlerin yaşamını devam ettirebilmeleri için geliştirdiği taşıttaki en önemli gereksinimlerin kişisel eşyaların taşınabilmesi ile toplanan atıkların depolanabilmesi olduğunu belirtmiştir. Bu amaçlara uygun bir araç tasarlayan grup izole bir uyku alanı, yıkanma leğeni, tuvalet ve eşyaların toplandığı bir depo içeren taşıtın ilk örneğini üretmiştir. Ayrıca, güvenlik amacıyla kilitler, alarm sistemleri ve araçların birleşerek küçük bir koloni oluşturmasını sağlayan yöntemler geliştirilmiştir. Wodiczko “taşıtın ifade ettiği anlamın faydacı amacı kadar önemli olduğunu “vurgulayarak projenin hayat kurtarma amaçlı bir nesne oluştururken propaganda unsurunu da göz ardı etmediğini de belirtmiştir. Taşıtın kullanımıyla “şehrin her yanında gözle görülebilir ve maksatlı faaliyetleriyle şehir uzamındaki aktörler olarak kimlik kazanan” evsizlerin şehir ekonomisine olan aktif katılımları da ortaya çıkacaktır. Bu iki taraflı “sembolik işlevi” olan mesaj “evsiz insanlarla gözlemcileri arasında bir duygu paylaşımı için köprü kurma görevi de görebilecektir.” (Clark & Hoşsucu, 2017).

Resim 9:KrzysztofWodiczko, Evsizler Taşıtı, 1988, alüminyum, çelik ağ, pleksiglas ve özel tekerlekler

3.3.Salgın Hastalıklar ve Covid-19 Pandemisi:

Geçmişe dönüp bakıldığında İnsanlık tarihi boyunca sayısızca pandemi diye tabir ettiğimiz hastalık ortaya çıkmış. Bunların aralarında, tekrar etme olasılığı en fazla olan veba, çiçek hastalığı, kolera ve İspanyol gribi gibi en ölümcül ve uzun ömürlü olarak tabir ettiğimiz hastalık meydana gelmiş ve bu ölümcül hastalıklar beraberinde çok sayıda insanın ölümüne sebebiyet vermiştir (Başar, 2021).

Baktığımızda, hiç küçümsenmeyecek kadar büyük görünen hastalık ve salgınlar, sosyal ve ekonomik gelişmenin, sürekli değişen yaşam biçimleri ve küreselleşmenin bir sonucu olarak enfeksiyonların meydana gelmesine sebebiyet vermiş ve küreselleşmenin hızla arttığı beraberinde bilgi ve deneyimin hızla yayıldığı aynı zamanda kolay bir şekilde paylaşılması beraberinde yeni mikrobiyal ajanların ortaya çıkmasını ve insan vücudunda dolaşımını hızlandırmıştır (Erciş, 2023).

Pandemi, dünya çapında yayılım gösteren salgın olarak tanımlanmıştır. Pek çok ülke de bundan fazlasıyla etkilenmiş beraberinde hastalığa, ölüme yol açmış, insanların üzerinde psikolojik bir sarsıntı bıraktığı gibi bunun yanında ülkelerin ekonomik düzenlerinin giderek bozulmasına sebep olmuştur (Erciş, 2023).

Modern dünyamızda karşılaşılan en büyük felaketlerden biri hiç kuşkusuz İspanyol Gribidir. I. Dünya Savaşı sırasında ortaya çıkmış ve 1918-1920 yılları arasında 4 yılı aşkın sürede yaklaşık olarak 50 milyon insanın ölümüne neden olmuştur. Hastalığın kökeninin ve grip belirtilerinin neler olduğu ile ilgili ile farklı araştırmalar bulunmaktadır. Dünyanın içinde bulunduğu kaotik durumu daha da içinden çıkılmaz bir hale dönüşmesi ve hastalığın ciddi boyutlara ulaşmasındaki en önemli neden hastalığın savaş yıllarına denk gelmiş olmasıdır. Bu da beraberinde hastalığın birçok devlete yayılmasına ve ölümlerin artmasına sebebiyet vermektedir. (Yabalak, 2020).

3.3.1. Egon Schiele:

Salgın hastalıklar ile en fazla mücadele eden sanatçılardan biri Schiele'dir. Sanatçı ilk acısı olan hikâyesi babasıyla başlar. Frengi hastası olan babasını çocuk yaşlarda kaybetmiştir. Daha sonrasında Frengi hastalığı denen ölümcül hastalık maalesef annesine de bulaşır. Egon Schiele 1890 doğumludur fakat 1883'de doğan ablası Elvira anneden çocuğa geçen frengi hastalığı yüzünden henüz 10 yaşındayken hayatını kaybetmiştir. Egon Schiele 'in ablasının

ölümünden etkilenir ve her zaman annesinden hastalıklı olma korkusunu taşıdığı ve bunların resimlerine yansıdığı da yorumlardan biridir. Belki de annesiyle sürekli emin bir tartışma halinde olmasının nedeni de bu korkusu olabilir (Hızlı, 2017).

Sanatçı büyük zorluklar ile devam ettirdiği sanat hayatında bu sefer daha ölümcül vakaları seyreden salgın olan İspanyol Gribinden ölen eşi ve doğmamış çocuğunun acısını da yaşamıştır. Ekspresyonizmin usta ressamlarından olan sanatçı Egon Schiele, kısa yaşamını 1918 senesinde İspanyol Gribinde henüz 28 yaşındayken noktalamıştır. Sanatçı resimlerinde acı temalarını işlemesi özellikle babası ile başlayan travmatik ölüm ve bu konuda birçok çalışmayla devam etmiştir. İspanyol gribinin yarattığı yıkımı özellikle “Aile” isimli (resim 10) çalışmasında ele almıştır. Çalışmada yer alan 3 figür koyu renklerle karamsar koyu zemin üzerine resmedilmiştir. Sanatçının ölümcül salgından hayatını kaybeden karısı ve henüz doğmamış çocuğunu resmettiği kompozisyonda Schiele ve karısının yüz ifadeleri yaşanan dramı gözler önüne sermektedir (Danacı, 2023).

Resim 10: Egon Schiele “Ölü Anne” 24 Aralık 1910

Sanatçının “Ölü Anne” isimli Schiele'nin en gizemli serisi olan bu resim 24 Aralık 1910 yılında bir Noel hatırası olarak görülmektedir. Bu durumun gidişatıyla ilgili cümleler arkadaşı olan Avusturyalı yazar Arthur Roessler'in Egon Schiele ile olan anılarında görmekteyiz. Rossler: “sanatçının kendi annesiyle yaptığı bir tartışma sonucu Egon bana şunu söyledi: Anlatamayacağım kadar üzücü bir o kadar da korkunç bir annenin onu taşıma içinde büyüyen çocuğu ile ilgilenmesini bekliyorsun ancak hala onun bir parçasıymış ve ondan ayrı bir hayatı olmamış gibi davranmadığını söyledi. ” bunu ifade ederken eşi ile annesinin bir kıyaslama sonucu yaşadığı buhrandan bahsetmektedir. Bir bebek karanlık bir kapı içinde sıkışmış gibi ve annesinin cansız duran kemikli elleri onu koruyor, bebek için bir kaçış yolunun olmadığını resimde görmek mümkündür, sanatçının gözünde bebek durumu kabullenmiş gibi görünüyor. (Resim 16) Schiele Karısının gözlerinde kaybolan yaşam belirtisi sanatçının şahit olduğu acının ifadesine dönüşmüştür. Sanatçı 1918 yılında karısını kaybettikten 3 gün sonra kendisi İspanyol Gribinden hayatını kaybetmiştir (Hızlı, 2017).

Dünya Sağlık Örgütü tarafından pandemi ilan edilen Covid-19 virüsü sağlık alanı ile sınırlı kalmayarak yaşamımızın her alanına etki etmiştir. Pandemi süreci, insan hayatının ekonomik, sosyal, toplumsal, eğitim, sanat vb. gibi birçok alanını etkilemiş olup yaşamımızda teknolojinin daha çok kullanımını beraberinde getirmiştir. Pandemi ile birlikte çevremizde alışkın olduğumuz hemen her şey teknolojiye adapte edilmiştir.(Kurtoglu & Aypek Arslan, 2022)

Salgının küresel ölçekte oluşturduğu kaygının çok ciddi boyutlara ulaştığını ve aynı zamanda dünyanın tüm bölgelerinin bu süreçten büyük ölçüde etkilendiğini gördük. Bu döneme denk gelen Pandemi, sanat ve sanat eğitiminide derinden etkilemiştir. Pandemiden en çok etkilenenlerden biri de kültür sanat dünyası olmuştur. Aynı zamanda salgın nedeniyle eğitim sektöre uğradı ve turizm de zarar gördü. Tüm birimler sosyal, kültürel ve sportif faaliyetler iptal edilmek zorunda kaldı. Birçoğumuz evlerimizi atölye ye çevirip kendi çalışma alanlarımızı oluşturduk. İçinde bulunduğumuz durumu değerlendirecek olursak yeni Dünya düzenini ve öngörülemez hayatlarımızı mecburen kabul etmek zorunda kaldık. İçinde bulunmuş olduğumuz pandemi sürecinde sanatçılar farklı yollarla sanatlarını icra etmek zorunda kalmışlardır. En çokta bu durumdan sanatçılar zarar görmüştür (Erciş, 2023).

3.3.2. Pieter Bruegel:

Hollandalı Rönesans sanatçısı Ressam Pieter Bruegel eserlerinde insani ve toplumsal

çelişkileri tarihsel unsurlar çerçevesinde örtülü bir biçimde yansıtmaktadır. Bruegel, 1562’de ele aldığı “Ölümün Zaferi” isimli tablosunda (Resim 11) ise, o dönemde dünyayı kasıp kavuran veba salgınlarının ve ayrıca o dönemki savaşların beraberinde getirdiği vahşeti gözler önüne sermektedir. Sanatçı detaylı bir şekilde resmettiği bu eserinde insanlar ve hayvanlar dâhil olmak üzere sosyal statüye bakılmaksızın tüm canlıların öldüğünü tasvir edilmektedir.

Resim 11: Pieter Bruegel, “triumph of death” (ölümün zaferi), (1562), Prado müzesi, Madrid, (URL 5).

1 Aralık 2019 tarihinde Çin’in Hubei bölgesinin başkenti olan Wuhan ‘da çeşitli hastalıklarla belirli bir neden olmaksızın tepkiye cevap vermeyen zatüre bulguların görülmesi üzerine SARS COV-2 olarak adlandırılan yeni bir koronavirüs teşhis edildi.

3.3.3. Tatsuya Tanaka:

Genel kompozisyona baktığımızda eserde ağırlıklı olarak pastel renklerin daha hâkim olduğu ve yapıtın isminin uyandırdığı olumlu etki aslında izleyicinin görsel izlenim üzerinde dikkatini yoğunlaştırmasıyla, aynı zamanda merak duygusunu barındırıp yerini karmaşık düşüncelere bıraktığı aşikârdır. (Resim 12) Bahar çiçeklerinin, Covid-19 virüsünün mikroskopik görünümü ile benzeşen betimlemesi ve aynı zamanda maske üzerinde kaygısızca

vakit geçiren genç çift, izleyiciyi çelişkilerle dolu çağdaş dünya sahnesi ile karşılaştırır (Selçuk & Kaya, 2021).

Resim 12: Tatsuya Tanaka, Kış Her Zaman İlkbahara Döner, 2021.

3.4.Değişen dünyada Küresel Isınma:

İnsanlığın çevre ve doğa ile ilişkisi evrenin var oluşundan bu yana süregelen bir süreçtir. Bu anlamda insanlığın doğaya karşı bir üstünlük kurma ve çevreden yararlanmaktadır. Bu çabalar ve doğaya üstünlük kurma sürecinde çevre kirliliğini beraberinde getirmektedir. Dolayısıyla çevre kirliliği gün geçtikçe fazlaşmış, buda zararlı olmaya ve insan sağlığını tehdit etme boyutuna ulaşmıştır (Şeker, 2021).

İnsanların doğal kaynakları fazla miktarda sömürmesi ve böylelikle doğal dengelere olan tahrip sonucunda önemli bir takım sorunlar ortaya çıkmaktadır. Çevre kirlenmesi, canlı türlerin yok olması, açlık, susuzluk, toprağın tahrip edilmesi, ozon tabakasının delinmesi ve incelenmesi gibi süreçler bu sorunların başlıca olanlarıdır. Söz konusu böyle sorunlar söz gelimi birdenbire ortaya çıkmamıştır. Bunların ortaya çıkmasının tarihsel bir gelişimi bulunmaktadır. İnsanların doğal kaynakları bilinçsizce kullanması bunun sonucunda doğal dengede bozulmalar gibi çok önemli sorunlar meydana gelmektedir. Bu sorunların başında bahsettiğimiz gibi elbette küresel ısınma ve iklim değişikliği gelmektedir. Bu yöndeki araştırmalarda uzman bilimciler 20. Yüzyıl ortalarına kadar ki bu değişimlerin sebebinin doğal etkenler ve süreçler olduğunu dile getirmektedir (Türe, 2014).

Doğal ile modern insan arasında ortaya çıkan olumsuz sonuçlar sadece bölgesel ve yöresel olarak kalmayıp, iklim değişikliği ve küresel ısınma gibi sorunlar olarak bütün toplumların karşısına çıkmaktadır. Söz konusu yaşanan bu olumsuzluklar tüm dünyada etkisini göstermeye başlamıştır (Türe, 2014).

Ülkemizi de maalesef iklim bozukluğu ve küresel ısınma esir alınmış bulunmaktadır. Özellikle de yaşamış olduğumuz su sıkıntısı ve sıcaklık artışlarının olumsuz etkileriyle karşı karşıyayız. Aslında baktığımızda bu sorun sadece ülkemizde değil de, küresel ısınmanın beraberinde getirmiş olduğu iklim değişikliği bütün dünyanın, yani ekolojik sistemin tümü yaşamaktadır. Örneğin mevsimlerdeki karışıklık, bahar görmeden yazı yaşamamız vb. bu olumsuzluklarla beraber sonuçlarda tamamen yıkıcı olabiliyor. Tekrar örnek verecek olursak kuraklık, seller, kavurucu sıcaklıklar gibi afetler küresel ısınmanın en büyük olumsuz parçalarıdır. Yaşanan ve süregelen olumsuzluklar beraberinde insanoğlunda doğal olarak tepkiler oluşturmaktadır. Her kesimden insan doğal çevresel dengenin olumsuzlukları yorumlaması ve farkındalık oluşturması yönünde çalışmalar yapmışlardır. Bu anlamda küresel ısınma ve iklim değişikliğine yönelik sanatçılar aktivist bir hareketle çalışmalarıyla dikkat çekmektedir. Ekolojik ve çevre açısından bakıldığında sanatçılar sorunları çalışmalarına yansımaktadır. Bu anlamda bazı sanatçılar çevresel konulara dikkat çekmek, topluma bilinç kazandırmak, farkındalık uyandırmak ve kendine özgü sanatsal faaliyetlerle konuyu ele almışlardır (Yüksel, 2023).

Sanat tarihi, başlangıcından bu yana bakıldığında sanatçı, sanat eserlerini yansıtarken doğayı nasıl ele aldığı, nasıl yorumladıklarını açık bir şekilde ortaya koymaktadır. İnsanın doğaya olan bakışı, doğayı yorumlama tarzı ve doğayı yorumlama şekli en önemli etkenlerden biri olduğunun söylemek mümkündür. Bu nedenle insan-doğa ilişkilerinde yaşanan

değişimler, o dönemin sanat formlarına, yaşam biçimlerine ve o dönemde üretilen biçem ve içeriğe yansımaktadır. Aynı zamanda araştırmada değişen olumsuz doğa algısının sanatı ve sanatçıyı nasıl etkilediği ve bu değişimlerin sanata nasıl aktarıldığı incelenmeye çalışılmıştır (Kara, 2022).

Sanat, küresel iklim değişikliği hareketinde birçok rol oynayabilir. Bu değişikliğin en büyük faktörlerden birisi de büyüyen ve gelişen dünyamızdır. Bu kritik güncel konu sanat için belirleyici olabilir. Topluma farkındalık amaçlı iklim değişikliği ele alan sanatçılar sanatlarını duyurmaya devam etmektedirler (Gorsegner, 2016, s. 49).

Doğa, tarih başlangıcından günümüze kadar her dönemde sanatçıların esin kaynağı olmuştur. Doğadan etkilenen ve bunu eserlerine yansıtan sanatçılar; tüm duyu organlarını harekete geçirerek elde ettikleri bilgiyi farklı, bakış açılarıyla eserlerine yansıtmaktadırlar (Yüksel, 2023).

3.4.1. Nele Azevedo:

Brezilyalı sanatçı Nele Azevedo, küresel ısınma ve iklim değişikliği konusuna dikkat çekmek için “Eriyen Adam Projesi” ile 20 cm uzunluğunda 1000 adet, insan figürlü buzdan yapılmış heykelleri 2009 yılında Berlin, Gendarmen markt Meydanı’ndaki merdivenlere yerleştirerek sergilemiştir. Buz heykellerin dış ortam sıcaklığından erimeye başlamasının ardından yarattığı algı, dünya genelinde de büyük ilgi görmüştür. İzleyicilerin gözü önünde 30 dakika içerisinde eriyen bu adam figürleri, kamuoyu tarafından ilgi görmüş ve küresel ısınma ile ilgili dikkat çekici bir gösteri hâlini almıştır (Yüksel, 2023, s. 46).

Aslında sanatçının halka açık olarak yaptığı bu anıtları mağlup insanları hatırlatıp ölümlü yaşama dikkat çekmek istemiştir. Sanatçı daha önce de örneğin, o tarihten birkaç yıl önce yaşanan 1. Dünya savaşında ölen vatandaşları anmak İngiltere’nin chamberlain meydanında yüzü olmayan 5000 adet heykel daha yaratmıştı. Eridikçe küçük su birikintilerine dönüşen bu heykeller kullanılan malzemelerle doğanın tam tersi zıtlık teşkil etmesi mesajı veriliyor. Öte yandan iklim açısından krizin baş göstermesi sonucu endişeleri beraberinde getiren eser insan hayatının tehlikede olduğunu gösteren bir anlam katmaktadır (Ece, 2022).

Resim 13: Nele Azevedo “Eriyen Adam Projesi”

3.4.2. Deirdre Nelson

İskoç Adaları'ndaki deniz kuşları, 'Kayıp' Arktik Kırlangıçları, örgücüler sürü halindeki kuşları oluşturmak için yerel yün ve geri dönüşüm malzemeleri kullandı. Daha sonra onları bir iskeleye yerleştirdi ve kayıp grubu yemek ve müzik ve şiirle karşıladı. Proje o günden bu yana Nelson örgü kitlerinin sayesinde geniş kitlelere ulaştı. Proje aynı zamanda yerel yün üreticileriyle yapılan ortaklıklarla kazanç elde edilmesi ve çevirim içi olarak satışı sağlandı.

Geri dönüştürülmüş malzemeler kullanan sanatçılar Yerel yün ve kuşların durumunu vurgularken aynı zamanda göçmen kuşların durumunu ortaya çıkarmayı ihmal etmemişlerdir. Başından bu yana Nelson, Birdyarns projesinde yolculuk örgü kitleri ve yerel yün ortaklıkları topluluk katılımı, sosyal medya, birkaç yıl devam etti. 'Sürü' mekânlardan ve müzisyenlerden gelen iş birliği talepleri sonucunda örgü artışı sebebiyle büyümeye devam etti.

Nelson, düşüncesine göre Kitler ve kuruluşlar dünyayı renklendiriyor. Yani Kuşlar her mekâna kondukça yeni arkadaşlar ediniyor ve öyle görünüyor ki onların nazik aktivizmi Birdyarns, kültürel bir etkinlik ile izleyicinin ilgisini çekmiştir. Bireylerin iklim değişikliği sanatı bölgesel ve büyümekte olan iklim değişikliği farkındalığı, artan etkinliğe işaret etmektedir (Hawkins, 2015).

Nelson'un küresel uygulamalara göre ortaya koyduğu bu yerel proje, sevimli bir yün örgü kuşun bir evcil hayvana dönüşmesi iklim değişikliğinin simgesi ve iş ortaklığı arayan bir kültürel katılım projesidir. Bu proje iklim değişikliği kapsamında önemli bir rol oynayacaktır. Bu projenin kişisel olarak ilgi çekici olarak görülmesinin altında yatan gücün ise örgü kitinin geliştirilmesi olacaktır.

Bu proje yatırım amaçlı olarak evde bireysel anlamda alınıp satılır, fakat aynı zamanda duygusal anlamda da insanlar projeyi benimseyip hissetmeye başlar. Sanatçı ortaya koyduğu eserler küresel iklim değişikliği hareketinde oynayacağı rol gereği adeta projenin bir parçasıymış gibi aktif olarak eyleme geçmişlerdir (Hawkins, 2015).

Resim 14: Deirdre Nelson. "Birdyarns," 2012. Ardalán yünü, geri dönüştürülmüş plastik: Boyut tahmini 8x4x7

3.4.3. Paulo Grangeon

Fransız heykeltıraş Paulo Grangeon, özellikle nesli neredeyse yok olan hayvanlara dikkat çekmek için şu ana kadar alışılmadık bir mekân kullanımları tasarlıyor. Şehir şehir gezen bir sergi düzenleyen Grangeon, dünyaki panda sayısının yaklaşık olarak 1596 olduğu düşünülürken kendisi 1600 adet kartondan panda maketi tasarlamıştır. 2008 yılında başlatmış olduğu bu sergi Dünya hayatı Fonu tarafından desteklenmiş ve Eiffel Kulesi'nin çevresi buna dâhil olmak üzere 20 kadar farklı ülkede ve farklı kentlerde sergilenmiş. (Türe, 2014)

Resim 15: Paulo Grangeon, “Pandas on tour” (Pandalar turda)

Aslında, pandaların aşırı tatlılığı utangaçlığın bu kadar melankoliyi aşıl原因an şeydir. Çalışmanın kapsam bakımından bakıldığında etkileyici olsa da Grangeon, dünya çapında mevcut her panda için yalnızca bir heykel ortaya koydu. Son tahminlere baktığımızda aslında, panda nüfus varlığı biraz daha düşük bir sayı olan 1.596 sayısına eşit olduğunu gösteriyor. Araştırmalara göre Panda sayısının neredeyse evrensel çekiciliğini olmasa da, aslında insanlığın bu canlılara olan hayranlığının bilimsel bir nedeni olabilir. Pandayı kurtarmaya yardım etmeyi sağlayan tek kişi Grangeon olmadığını, Smithsonian'ın Dev Panda Koruma Fonu da bu amaca hizmet etmektedir (Cascone, 2014).

BÖLÜM 4

4. YÖNTEM:

Araştırmamızın bu bölümünde araştırmamızın modeline, evren ve örnekleme, veri toplama araçlarına, verilerin toplanma sürecine ve analiz edilmesine olanak sağlanacaktır.

Nitel araştırma yönteminin benimsendiği araştırmada, bütüncül tek durum çalışması deseni kullanılmıştır.

Bu çalışma aşamasında araştırma için en uygun bilimsel yol çizilerek, ilgili konu üzerinden literatür taraması yapılmaktadır. Meydana gelen tezin ilk bölümünde araştırmanın giriş kısmında, araştırmanın konusu, araştırmanın amacı, araştırmanın önemi, sayıltılar, varsayımlar ve sınırlılıklar oluşturmaktadır. İkinci kısımda tanımlamalara, kavramlara yer verilmiştir. Üçüncü alan yazı ile ilgili doküman incelemesine yer verilmiştir. İkinci bölümde sanat- sanatçının tanımı, sanat eseri, aktivizm, iklim aktivizmi, toplumsal olgu ve toplumsal olay kavramlarına değinilmiştir. Üçüncü bölümde toplumsal konulara değinen aktivist sanatçılara ve eserlerine değinilmiştir. Dördüncü bölümde araştırmanın yöntemi ve alt başlıklar halinde araştırmanın modeli, araştırmanın çalışma grubu, araştırmanın evren ve örnekleme, veri toplama araçları, verilerin toplanması ve verilerin analizi, yorumlanmasına çözümlenmesine değinilmiştir. Besinci bölümde, uygulama yapılan ortam tanımlanarak uygulamaya ilişkin konulara ilişkin bilgilendirmelere ve bulgulara yer verilerek yorumlar yapılmıştır. Araştırmanın son bölümünde ise sonuç ve öneriler kısmına değinilmiştir. Ekler bölümünde; Birinci ekte, ders planı içerisinde yer alan ders hazırlığı, uyarılar, bilgiyi paylaşma, uygulama ve değerlendirmeye yer verilmiştir. İkinci ekte, resimlere ait inceleme sorularına yer verilmiştir. Üçüncü ekte, ders içerikleri ile resim analizi yapılan sınıfın gözlem kayıtları yer almaktadır. Dördüncü ekte, öz değerlendirme formuna ve son ekte ise grup görüşmeleriyle birlikte uygulama görüntülerine yer verilmiştir.

4.1.Araştırmanın Modeli

Araştırmanın modelini durum çalışması oluşturmaktadır. Durum çalışması desenlerinden olan bütüncül tek durum deseninin kullanıldığı çalışmada analiz birimi olarak, ilköğretimin ikinci kademesinde yer alan 7. Sınıftır. Bütüncül tek durum deseni, tek bir analiz biriminin (bir birey, kurum, bir okul vb.) yer almaktadır.

4.2.Araştırmanın çalışma grubu (katılımcılar)

Bu araştırmanın katılımcıları Kahramanmaraş ilinde Afşin ilçesinde ikamet eden ortaokula giden öğrenci grubu oluşturmaktadır.

4.3.Araştırmanın Evreni ve Örnekleme

Bir araştırma yaparken özellikle evrenin tamamına ulaşmak oldukça çaba, masraf ve zaman gerektiren bir durumdur. Bu nedenle örneklem, evren içerisinde seçilir. Evren içerisinde seçilen örneklem nicelik ve nitelik bakımında evreni temsil etme gücüne sahip olmalıdır.

Örneklem belirlenirken araştırma problemine bağlı olarak farklı yöntemlerin ve tekniklerin kullanımı gerekmektedir.

Araştırmanın evreni, dünyadaki sanat ve toplumsal olay ilişkisine bakıldıktan sonra, resim sanatında bu tür konuları işleyen sanatçıları ele almaktır. Araştırmada belli başlı toplumsal olayı ele alan aktivist sanatçılardan ortalama 3 eser seçilip incelenmesi ise bu çalışmanın örneklemini oluşturmaktadır.

4.4.Verilerin Toplama Araçları

Bu çalışmada sanatçıların toplumsal olaylara aktivist yaklaşımla oluşturduğu eserlerin öğrencilerin eserler üzerindeki analizleri ve yorumlarını tespit edebilmek için veri toplama aracı olarak hazırlanan sorular, görüşme tekniği ile çocuklara gösterilecek resimler ve verecekleri cevaplar toplanacaktır.

4.5.Verilerin Toplanması

Araştırmada durum çalışması ile birlikte doküman incelemesinin yanı sıra literatür taraması yapılmıştır. Ayrıca gözlem ve görüşme yöntemlerine de yer verilmiştir.

Araştırmada veri toplama yöntemlerinin uygulanmasında kullanılan veri toplama araçları; fotoğraf makinesi, video kayıt cihazı, akıllı tahta, ders planı içeriğinde hazırlanan öz değerlendirme formu, gözlem ve görüşme formudur.

4.6.Verilerin Çözümlemesi (Verilerin Analizi)

Yapılan araştırma sonucunda elde edilen veriler, betimsel analiz ve içerik analizi ile birlikte tablolar kullanılarak çözümlenmiştir. Sınıfta uygulanan aktivitelerin tamamen anlaşılması, özümlemesi ve değerlendirilmesi için eser analizinden yararlanılarak süreç tanımlanmış, yorumlanmış, çözümlenmiş ve yargılanmıştır. Görüşme verileri betimsel olarak analiz edilmiştir. Ayrıca ders planında yer alan güdüleme ve değerlendirme formları öğrencilerin hazırbulunuşluk ve kazanım durumları dikkate alınarak değerlendirilmiştir.

BÖLÜM 5

5. BULGULAR VE YORUMLAR

5.1.Resim Analizi Uygulamasının Yapıldığı Ortam

Toplumsal olayları konu alan Aktivist sanatçıların resimlerinin analizini ortaya koymaya yönelik bir durum çalışması, 2023-2024 eğitim öğretim yılı ikinci yarısında Kahramanmaraş ili Afşin ilçesi TEAŞ İstiklal Ortaokulundaki ikinci kademe 7. Sınıflar arasında 7F sınıfındaki öğrencilere uygulanmıştır.

5.2.Uygulama Okulunun ve Çevresinin Tanımlanması

Okul 1987-1988 eğitim-öğretim yılında Selahattin Gemci müdürlüğünde, TEK ortaokulu adı altında, TEK SİTE-3 lojmanları içinde altı (6) derslik ile hizmet vermeye başlamıştır. TEK Ortaokulu, aynı site içerisindeki yeni binasına 1999-2000 Eğitim-Öğretim yılında taşındı. Yaklaşık 35 yıl öncesi yanmaya başlayan eğitim meşalesi, bugün Ümit Hasan TATLI müdürlüğünde 61 öğretmen ile elden ele taşınmaya devam etmektedir.

Okulun toplam alanı 40.000 metrekare arsa üzerine yaklaşık 2000 metrekare binanın oturma alanı vardır. Okul 35 derslikle Ortaokul öğrencileri, 8 derslikle ilköğretim öğrencileri ve 1 derslikle de ana sınıfı öğrencileri oluşmaktadır.

Okulun eğitimine katkı sağlamış müdürleri:

Selahattin GEMİCİ

Üzeyir GÜL

Nazmi KARABULUT

Halil CANPOLAT

Ahmet ERGİN

Rıfat EMİROĞLU

Ümit Hasan TATLI

Okulda ilköğretim ile ortaokul birlikte öğrenim görmektedir. Okul önceleri kalorifer ile ısınmakta iken 2022 yılından bu yana doğalgaz sistemi ile ısınmaktadır. 3 katlı olan binada 36 derslik, 1 laboratuvar, 1 kütüphane, 1 anasınıfı, 2 teknoloji ve tasarım atölyesi, 1 adet görsel sanatlar atölyesi, 1 çok amaçlı salon, 1 kantin, 2 yemekhane 1 arşiv odası vardır. Ayrıca müdür odası, 3 adet müdür yardımcılarının odaları ve öğretmenler odası da bulunmaktadır. 2023–2024 Eğitim Öğretim Yılında 1176 öğrencisi olan okulun sınıflarında 30–40 arası öğrenci bulunmaktadır. Okulda bir müdür, üç müdür yardımcısı ve 63 öğretmen ile 2 teknik personel 1 hizmetli ve 1 memur bulunmaktadır. Okulda kütüphanedeki kitap sayısı 730 adettir. Ayrıca okulda 1 beden eğitimi salonu vardır.

Şekil-1: Uygulama okulunun görünümü

Uygulama yapılan okulun ön bahçesinden bir görüntü

Uygulama yapılan okulun arka bahçesinden bir görüntü

Şekil-2: Uygulama okulunun içinden bir görünüm

5.3.Uygulama Sınıfının ve Öğrencilerin Tanımı

Uygulama yapılan 7F sınıfının mevcudu 14 kız 18 erkek toplam 32 öğrenciden oluşmaktadır. Öğrencilerin yaş grubu aralığı ise 12- 13 yaş aralığıdır. Ailelerin ekonomik durumları orta seviyededir. Okul site lojmanlarının içerisinde olduğundan babalar çoğunlukla termik santralde çalışan işçi ya da memur, anneler ise tamamına yakını ev hanımıdır. Genele bakıldığında ailelerin eğitim durumları ortaokul ve lise mezunudur. Bu nedenle çocuklara eğitim yönünden tam anlamıyla destek verememektedirler. Öğrencilerden fiziksel engeli olmayıp algılama problemi olan 1 öğrenci mevcuttur. Öğrencilerin neredeyse tamamına yakını çevre lojmandan gelir, sadece iki öğrenci civar köylerden gelmektedir. Ergenliğe geçişin ilk dönemlerinde olan 7. sınıf öğrencileri, önceki dönemlerden farklı olarak artık yaşamın bir parçası olarak hayatına devam etmeyi öğrenecek yaşa geldiğinin farkındadır. Bu sebeple toplumsal olaylara farklı bakış açılarıyla bakmaya uygun bir yaş aralığı olduğundan bu yaş dönemi öğrencileri ile çalışılması önemli görülmüştür. Bu anlamda 7F sınıfı öğrencileri ile çalışma yapılmıştır.

Okulda sanat atölyesi var fakat çalışmaya uygun olmadığından çalışma sınıfta yapılmaktadır. Okulun güneyine bakan cephede bulunan sınıfta gruplar halinde olmak üzere 15 adet sıra mevcuttur. Gün boyunca güneş alan sınıfın 3 penceresi var fakat güneş fazla etki etmesin diye kalın gri tonda perde kullanılmıştır. Kışın doğalgaz ile ısınmayı öngören 2 adet büyükçe petek yer almaktadır. Özellikle çalışmanın yapıldığı en önemli parçalardan olan devletin yaptırdığı Fatih projesi adı altında akıllı tahtanın olmasıydı, akıllı tahta sayesinde resimler görsel olarak öğrencilere aktarımı önemli unsur olmaktadır. Duvarlar yarıya kadar gri boya, arada sarı çizgiler ve geriye kalan her yer beyaza boyanmıştır. Sınıf zemini ise kare şeklinde beyaza yakın fayanslarla döşenmiştir. Akıllı tahtanın hemen yanında 4 adet rafı ve altta kapakları bulunan dolap ve çöp kovası mevcut ve hemen üstünde ise Atatürk portresi ve

gençliğe hitabe yer almaktadır.

Şekil-3: Uygulama sınıfının ön kısmından görünüm

Uygulama sınıfının arka kısmından görünüm

5.4. Resim Analizi ve Öz Değerlendirme Sorularının Belirlenmesi

Uygulamadan yapılmadan kullanılacak resimler önceden belirlenmiştir. Her resim için de ortalama 6-7 analiz sorusu hazırlanmıştır. Resim analizi soruları hazırlanırken ilgili kaynaklardan tarama yapılmış resimlerin detaylarına inerek gerekli araştırma yapıldıktan sonra sorulara şekil verilmiştir. Uygulama için ise 5 haftalık bir ders planıyla öğrencilerin hazırbulunuşluk ve güdülemelerini sağlayacak materyal ve görsellerle ders hem zevkli hale getirilip hem de merak uyandırmak anlamında hazırlanmıştır. Çalışmada hem dünya hem de Türkiye olmak üzere sanatçı eserlerine başvurulmuş olup ders planı uygulamanın sonunda öz değerlendirme formu hazırlanmıştır. Tabi formun hazırlanmasında 7. Sınıf kazanımlarından hareketle ders planına bakılarak yapılmıştır.

5.5.Uygulamada Yapılan İşlemler

Uygulamada ilk önce analizi yapılacak çeşitli resimlerin sınıfa getirilerek uygun ortam hazırlanarak gösterimi yapılarak akıllı tahtaya yüklenmesidir. Ardından savaş konulu resimlerden ilki gösterilerek başlanmış olup devamında ise tahtaya yansıtılan resim ile ilgili sorular öğrencilere yöneltilmiştir. Akabinde ise soruların bitiminde eser ve sanatçı hakkında bilgilendirme yapılmıştır. Sonrasında konuyla alakalı diğer iki resim gösterilip işlem aynı şekilde devam etmiştir. Dersin bitimine yakın konuyla alakalı çocuklara resim çizilmesi istenmiştir. İkinci ders uygulamasında yoksulluk ile ilgili resimler incelenmiştir. Yine aynı şekilde soruların analizi yapıldıktan sonra konuyla alakalı resim çizilmiştir.

Üçüncü ders saatinde toplumsal olayları konu alan “salgın hastalıklar ve covid-19 pandemisi” ile ilgili sanatçıların yaptıkları eserler incelenip ardından konuyla alakalı sorular ve analizler yapılmıştır. Ardından salgın hastalıklar konusunda ve eserler hakkında çeşitli bilgilendirmeler yapılarak çizim etkinliğiyle ders sonlandırılmıştır. Uygulamanın yapıldığı dördüncü derste ise doğal afetler konusu adı altında depremleri ele alan eserler incelenmiştir. Sanatçıların deprem ile ilgili yapmış oldukları eserlerin incelenmesi yapıp ardından sorular ve analizlerle ders devamı sağlanmıştır. Dersin bitimine yakın yine konuyla alakalı akıllarında ve zihninde görseli ifade eden resimler çizilmesi istenmiş ve bu şekilde ders noktalanmıştır. Beşinci derse kolaj (kesyap) tekniği ile ilgili bilgi verilmiştir akabinde daha önceki derslerde yapmış oldukları resimlerin kesip hazır hale getirmeleri istenmiştir. Grup çalışması şeklinde hareket edilen bu dersimizde kesilerek düzenledikleri resimleri çeşitli malzemelerle de eklemeler yapılarak kolaj çalışmasının tamamlanması istenmiştir. Dersin sonunda ise öğrencilere önceden hazırlanan öz değerlendirme formu dağıtılarak ders ile alakalı şu ana kadar yapmış oldukları derslerde kendi kazanımlarını değerlendirmeleri istenmiştir.

5.6.Uygulamada Kullanılan Eserler

Uygulama dersinde kullanılacak resimler aktivist olan sanatçıların eserlerine dikkat edilerek belirlenmiştir. Eserlerin seçiminde “Savaş”, “Yoksulluk”, “Salgın Hastalıklar ve Covid-19 Pandemisi”, ve “Değişen Dünyada Küresel Isınma” konuları dikkate alınmıştır. Konuyla alakalı ele alınan eserler şu şekildedir;

Savaş konusuyla alakalı resimler:

Khate Colwitz, “ihtiyaç”

Martha Rosler, "Güzel Ev: Savaşı Eve Getirmek"

Pablo Picasso, “Guernica”

Yoksulluk konusuyla ilgili resimler:

Adriaen Brouwer “Acı İlaç”

Gustave Courbet “taş kıranlar”

Lewis Hine, “New York Şehrinde, yoksullar evinde bir aile”

Krzysztof Wodiczko, “Evsizler Taşıtı”

Salgın Hastalıklar ve Covid-19 Pandemisi ile ilgili resimler:

Egon Schiele “Ölü Anne”

Pieter Bruegel, “triumph of death” (ölümün zaferi)

Tatsuya Tanaka, “Kış Her Zaman İlkbahara Döner”

Değişen dünyada küresel ısınma ile ilgili resimler:

Nele Azevedo “Eriyen Adam Projesi”

Deirdre Nelson. “Birdyarns,”

Paulo Grangeon, “Pandas on tour” (Pandalar turda)

5.7.Uygulama Derslerinin Yapılması Sırasında Gözleme Dayalı Dökümlerinin Analizi

Uygulama dersleri yapılması Elliot W. Eisner in eğitsel eleştiri yöntemlerinden yararlanılarak ortaya konulmaktadır. Dört basamaktan oluşan Eisner’in eğitsel eleştiri yönteminden bahsedecek olursak; birinci basamakta tanımlama kısmı var yani öğrenci okul ve derslerle ilgili bilgi toplama kısmıdır. İkinci basamak ise ders sırasında ortaya konan diyalogların sıralandığı çözümlene kısmıdır. Bu basamaktaki kodlamalar sırasıyla temel bilgi aktarımı, yönetsel, iletişimsel, işlevsiz ve uygulama şeklindedir. Üçüncü basamak kısmı olan yorumlama ki o da deneyimlerden yararlanılarak kodlanmaktadır. Dördüncü basamak olan son basamak yargı kısmını içermektedir. Uygulama çalışması yapılırken çözümlene kısmı dikkate alınarak çeşitli semboller ve kodlamalar kullanılmaktadır. Bu sembol ve kodlamalar tablo şeklinde aşağıda gösterilmiştir.

Tablo-1: Süreç içerisinde kullanılan kodlama anahtarı tablosu

Temel Bilgi Aktarımı	@
Süreç içerisinde iletişimsel	%
Yönetsel	&
İşlevsiz	!
Uygulama	É

Tabloda görünen temel bilgi aktarımı, bilginin belli bir plan çerçevesinde anlatılarak sınıfa sunulması kısmıdır. Genelde bu kısımda soru sorma ders anlatımı ve gösterim yer almaktadır. Süreç içerisinde iletişimsel kısmı öğrenci ve öğretmen arasında geçen diyalogların tamamıdır. Bu aşamada süreç içerisinde karşılaşılan sorunlar ve bu sorunlara çözümler, yapılan sanatsal çalışmalar ve sonuçlar yer almaktadır. Yönetsel kısmında ise süreç içerisinde ders disiplinin sağlandığı aşamadır. Uygulama kısmında öğrencilerin ders içerisinde ortaya koydukları çalışmalarıdır. İşlevsiz kısmı ise adından anlaşılacağı gibi ders esnasında herhangi bir konuşmanın olmadığı dersle ilgisi olmayan süreçlerdir. Gözlem kayıt dökümleri tablolar haline getirilerek dersin içeriği ve betimsel analiz yapılması sağlanmış aynı zamanda ise süreç anahtarla kodlama yapılarak sınıflandırılma yapılmıştır.

5.7.1. Savaş konulu ders dökümünün analizi

Etkinliğin yapıldığı sınıfın ilk ders saatini oluşturan bu süreçte sanatçıların savaş konulu resimlerin analizi yapılmış bu konuda yapmış oldukları eserler öğrencilerle soru cevap şeklinde incelenmiştir. Gayet rahat ve sorulara doğal cevapların verildiği sınıf ortamında öğrencilerin akıllarına gelen ilk cümleyi vurguladıkları gözlemlenmiştir. Yer yer esprili bir biçimde geçen diyaloglar, aynı zamanda disiplinin de göz ardı edilmediği ders ortamı sağlanmaktadır. Bir ders saatini kapsayan bu süreçte tüm yapılanlar ders dökümüne göre analiz edilerek süre örnekleme tablosunda gösterilmiştir. Ders sürecinde en fazla öğrenciler konuşarak derse katıldığı gözlemlenmiştir. Öğretmenin ise en çok bilgi aktarımı konusunda

konuştuğu görülmüştür. Esere yönelik konuşma fazla olduğundan uygulamaya fazla vakit kalmamıştır.

Tablo-2: Süre Örneklem Tablosu

Öğretim Yöntemi	Adet	Dk.	%
Temel Bilgi Aktarımı	44	7,22	16,40
Öğrenci konuşması	160	26,26	59,68
Süreç içinde İletişimsel	18	2,95	6,70
Yönetsel	34	5,58	12,68
İşlevsiz	11	1,80	3,48
Uygulama	1	6,09	13,84
Toplam	268	44.00	100

5.7.2. Yoksulluk Konulu Ders Dökümünün Analizi

İkinci ders saatini oluşturan bu süreç, önceki derste olduğu gibi tahtaya yansıtılan eserler öğrencilerle birlikte diyalog şeklinde ilerlemiştir. Eser incelemesi sonrasında eser ve sanatçı hakkında bilgilendirmeler yapılmış ve akabinde konuyla alakalı uygulamalı çalışmalar yapılmıştır. Yoksulluk konusunda yansıtılan eserlerde öğrenciler ilk izlenimlerini sınıfta paylaşarak aktarmışlardır. Özellikle taş kırınlar tablosunda neden taş kırdıkları akıllarına takılmıştır. “New York’ ta Yoksullar Evinde Bir Aile” isimli eserdeki kadının bir anne değil de, öğrencilerin daha çok teyze ya da temizlikçi cevabı verdikleri gözlenmiştir. Ders süreci içerisinde öğrencilerin öğretmenden daha fazla söz hakkı aldığı tespit edilmiştir. Eser değerlendirmeye fazla zaman ayrıldığından uygulamaya çok az zaman kalmıştır.

Tablo3:Süre Örneklem Tablosu

Öğretim Yöntemi	Adet	Dk.	%
Temel Bilgi Aktarımı	47	8,91	20,25
Öğrenci konuşması	146	27,68	62,90
Süreç içinde İletişimsel	10	1,89	4,29
Yönetsel	23	4,36	9,90
İşlevsiz	5	0,94	2,13
Uygulama	1	0,18	0,40
Toplam	232	44.0	100

5.7.3. “Salgın Hastalıklar ve covid-19 pandemisi” konulu ders dökümünün analizi

Üçüncü ders uygulama sürecinde Salgın Hastalıklar ve covid-19 pandemisi konusunda üç eser incelemesi yapılarak analiz edilmiştir. Resimlerin analizinde öğrenciler sanatçıların yapmış oldukları eserlere dikkat ederek bir eserde maskenin işlevinin dışında kullanılması çocukların ilgisini çekmiştir. Hatta kullanılmış eski maskelerin içinde farklı farklı virüsler olduğunu görebilmek için serilmiş bir sofa bezi gibi farklı cevaplar vermişlerdir. Sanatçıların eserleri icra ederken çok farklı düşündüklerin dile getirildiğini vurgulamışlardır. Bir diğer eserde ise anne ve çocuğu farklı biçimde algılamışlardır.

Tablo-4: Süre Örnekleme Tablosu

Öğretim Yöntemi	Adet	Dk.	%
Temel Bilgi Aktarımı	31	6,43	21,06
Öğrenci konuşması	94	19,51	63,92
Süreç içinde İletişimsel	5	1,03	3,37
Yönetsel	12	2,49	8,15
İşlevsiz	4	0,83	2,71
Uygulama	1	0,20	0,65
Toplam	147	30.52	100

5.7.4. Değişen dünyada küresel ısınma konulu ders dökümünün analizi

Uygulama sürecinin dördüncü dersinde yine üç eserde resim incelemesi ve analizi yapılmıştır. Öğrenciler eserleri incelerken sanatçıların eserlerde kullandıkları hayvanların ne amaçla yaptıklarını düşünerek cevaplar vermişlerdir. Küresel ısınma konulu resimlerde hayvanların ön planda olması çocukların dikkatinde kaçmamıştır. Hatta bazı öğrencilerin değişen dünyada en çok hayvanların etkilendiği için ressamların bu konuda çalışmalar yaptığını dile getirmişlerdir. Eserlerin analizi bitiminde kalan süre zarfında ilk üç derste işledikleri konularla alakalı çalışmalarını bu derste tamamlamaya çalışmışlardır. Uygulamada ise pandeminin izlerinden yararlanıp çalışmalarını tamamlamışlardır.

Tablo-5: Süre Örnekleme Tablosu

Öğretim Yöntemi	Adet	Dk.	%
Temel Bilgi Aktarımı	28	5,75	16,10
Öğrenci konuşması	90	18,49	51,77
Süreç içinde İletişimsel	9	1,84	1,26
Yönetsel	11	2,26	6,32
İşlevsiz	7	1,43	4,00
Uygulama	1	5,71	15,98
Toplam	146	35.71	100

Tablo-6: Öz Değerlendirme Ölçeği Tablosu

ÖLÇÜTLER	EVET	%	KISMEN	%	HAYIR	%
Gösterilen sanat eserlerin hangi konu alanı olduğunu tahmin edebildim	11	44	9	36	5	20
Toplumsal olaylara farkındalık oluşturma açısından görsel sanatlar dersinin önemini kavradım	8	32	15	60	2	8
Resimleri incelerken hem ülkeleri hem farklı sanatçı eserleri öğrenebildim.	9	36	14	56	2	8
Sanat eserlerini incelerken toplumsal konularla ilgili yeni bilgiler edindim.	19	76	4	16	2	8
Toplumsal konuların ülkelere göre farklılık gösterdiğini öğrendim.	14	56	8	32	3	12
Toplumsal konuları ele alan sanatçılara empati kurabildim.	10	40	11	44	4	16
Böyle bir etkinlik yaparken resimleri incelemek hoşuma gitti.	20	80	4	16	1	4
Resimleri empati kurarak incelemek toplumsal konuları daha iyi anlamamı sağladı.	16	64	7	28	2	8
Toplumsal konuları ele alan her sanatçıya saygı duymam gerektiğini öğrendim.	15	60	9	36	1	4
Toplumsal konuları ele alan çalışmalar yaptım.	6	24	11	44	8	32
TOPLAM	263	68,31	92	23,89	30	7,79

5.8.Öğrencilerin Uygulama Sürecine İlişkin Görüşleri

Dört haftalık süreç tamamlandıktan sonra dersle ilgili işleniş, konu ve uygulama gibi durumların öğrencilerin görüşlerine ulaşmak adına grup görüşmesi yapılmıştır. Görüşme ortalama 13 dakika sürmüştür. Görüşme esnasında her öğrencinin katılım sağlanmasına özen gösterilmiştir. Öğrencilere ders sürecinde verecekleri cevapların ders durumlarını hiçbir şekilde etkilemeyeceğini belirterek kendilerine rahat olmaları konusunda bilgilendirme yapılmıştır. Görüşme sürecini çok fazla uzatmadan arada başka sorular sorularak derse devam edilmesi sağlanmıştır.

5.8.1. Görüşme dökümü

Öğretmen: Arkadaşlar sizlerle dört hafta süresince işlediğimiz konularla ilgili eserler inceledik. Şimdi sizlerle düşüncelerinizi almak adına görüşme yapmak istiyorum. Söyledikleriniz burada kalacaktır ve not durumlarınızı kesinlikle etkilemeyecektir.

Öğretmen: Resim dersi hakkında ne düşünüyorsunuz?

Öğrenci: insanın dünyasını renklendirir.

Öğrenci: hayallerimizi kâğıda rahatlıkla dönebiliriz.

Öğretmen: Genel anlamda baktığınızda bu ders sizlere ne kazandırıyor?

Öğrenci: yaratıcılığımızı geliştiriyor.

Öğrenci: hayal gücümüzü geliştiriyor.

Öğrenci: çizim becerimizi geliştirir.

Öğrenci: hocam daha önce hiç keşfetmediğimiz yeteneklerimizin ortaya çıkmasını sağlıyor.

Öğretmen: Görsel sanatlar dersinde en çok yapmak istediğiniz etkinlik nedir?

Öğrenci: Hocam boyama

Öğrenci: Kesip yapıştırma tekniği

Öğretmen: Sizinle beraber işlediğimiz konuları beğendiniz mi?

Öğrenci: Eğlendiriyor

Öğrenci: Yaratıcılık

Öğretmen: İşlediğiniz derslerde şöyle geriye doğru baktığınızda dikkatinizi çeken olay ya da aklınızda kalan şey nedir?

Öğrenci: Deprem

Öğrenci: Savaş detayları vardı.

Öğretmen: Sizce görsel sanatlar dersi bizlere bir şeyler öğretiyor mu?

Öğrenci: Hocam mesela biz şu an kolaj tekniğini öğrendik.

Öğrenci: Bilmediğimiz ressamaların ne yaptıklarına dair bilgileri öğrenmemizi sağlıyor.

Öğrenci: Çizim yeteneğimizi geliştirmemizi sağlıyor.

Öğretmen: İncelediğiniz resimler genel olarak yapancı sanatçılara ait resimlerdi, bu resimleri incelemek sizde değişik duygular uyandırdı mı?

Öğrenci: Hocam bir resimde anne ve çocuk vardı. Ben o resme baktığımda ölüm olduğunu düşünüyordum. Anne bebek için ağlıyordu.

Öğrenci: Hocam anne bebekli fotoğraf bana çaresizliğin verdiği dram hikâyeyi anımsatıyordu.

Öğrenci: Hocam karmaşık bir tablo vardı savaşı anımsattığı için aklımda kalmıştı.

Öğrenci: Hocam bir adam vardı ilaç içiyordu o çok dikkatimi çekmişti.

Öğrenci: Hocam bir resim vardı anne ve çocukları etrafında oturuyorlardı o resim daha çok sefaleti anımsatıyordu.

Öğrenci: Hocam bir kadın vardı resimde perdeleri temizliyordu. O resme ilk baktığımda perdeleri temizliyor fakat karşıdan adamlar geliyordu. İlginçti yani.

Öğretmen: Resimleri incelerken toplumsal konuları ele aldık sizce bu konular ülkelerin gelişimine ne gibi etkileri vardır.

Öğrenci: Farkındalık oluşturuyor.

Öğretmen: Derste öğrendiklerinizi hangi yolla öğrendiniz?

Öğrenci: Konu hakkında resim gösterirdim.

Sizler kendinizi öğretmen gibi düşünürseniz eğer, size anlatmış olduğum bu konuları kendiniz hangi yolu kullanıp öğrettirdiniz?

Öğrenci: Videoları izleterek ve konuları anlatırdım.

Öğrenci: Resimleri gösterip empati kurmalarını sağlardım.

Öğretmen: Empati ne demek?

Öğrenci: Hocam başkasının kendini koymaktır.

Öğrenci: Öğrencilere soru sorarak öğrettirdim

Öğretmen: Son olarak yaptığımız bu uygulama çalışmasını beğendiniz mi? Nasıl buldunuz?

Öğrenci: Hocam eğlenceliydi.

Öğretmen: Görüşmeye katılımınız ve bana eşlik ettiğiniz için hepinize teker teker

teşekkür ederim.

BÖLÜM 6

6. TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Geçmişten günümüze gelişen sanat, sadece bir zevk unsuru değil aynı zamanda bir ideolojiyi yansıtan, bir fikre hizmet eden bir araçtır. Çünkü toplum ereği olan sanat yine toplum için hizmet etmelidir. Bu açıdan insanın olgunlaşmasını sağlayan birçok olaya karşı duyulan kaygı sanatta kendini bulmaktadır. Sanatçı bu kaygının en büyük sözcüsü olma niteliğini taşıdığı için toplumda en büyük görev de ona düşmektedir.

İnsanın içinde bulunduğu psikolojik durum toplumsal olaylarla şekillenir. Toplum için ağır ya da onu başka bir çağa taşıyan büyük olaylar içinde insanın da eridiği ya da yok olduğu kabul edildiğinde sanat ürünündeki dışavurumun ağırlaşmasının da kaçınılmaz olduğunu düşünmek gerekmektedir. Savaş, yoksulluk, ölüm, pandemi ve küresel ısınma gibi toplumu derinden etkileyen unsurlar sanat eseri olarak karşımıza çıkmaktadır. Picasso'nun Guernica'sında çocuğu kucağında öldüğü için feryat eden annenin yaşadığı duyguyu eseri izleyen bir annenin de hissetmesi sanat eserinde toplumun ortak duygusunun yansıtıldığını göstermektedir. Buradan anlıyoruz ki, dönemin sanatçıları etkilendikleri olaylardan, yeryüzündeki canlıların yaşadıkları zorlukları eserlerine yansıtması toplumsal olayın sonucudur ve buda bir bakıma toplumsal mesajdır. Bir sanat eseri, kendiliğinden ortaya çıkmamış, sanatçının yaşadığı dönemde yaşanan iyi ya da kötü toplumsal olaylar ardından süregelmiştir. Burada sanatçının amacı sadece izleyiciye zevk vermek, para kazanmak ya da kendini tatmin etmek değil; aslında insanlığın sorunlarını haykırmaktır.

İfade etme ihtiyacı insanın yaratılışında olduğu için insan geçmişten günümüze kadar hep bir şeyleri anlatma, dışa vurma gereği duymuştur. Yaşandıktan sonra bilinçaltına itilen her şey zamanı geldiğinde ortaya çıkar ve canlanır. Sanatta da bu, sanatçının elindedir. Sanatçı bu nedenle toplumun yaşadıklarının anlatıcısıdır. Sanat ise toplumu rahatlatan bir terapidir.

Genel bir ifadeyle durumu değerlendirecek olursak, sanat tarihinde örneklerine sıkça

rastladığımız sanat ve toplumsal olaylar arasında sürekli bir etkileşim yaşanmıştır. Yani, olayların cereyan etmesi psikolojik olarak sanatçıları da etkiler hale gelmiştir. Dolayısıyla dünya tarihinde bu gibi önemli olayların hayata kattığı etki gibi sanata da etkisi kaçınılmazdır.

Yapılan bu çalışmamızda, toplumsal olayların eserlere yansıma biçimini, resim analizi ile nasıl kazandırılabilceğine dair bir durum üzerinde durulmaktadır. Araştırmada, öğrencilerin yaşları dikkate alınarak, onlara toplumun bir bireyi olarak hissettirme gayretinde görmeleri açısından, ilköğretim 7. Sınıfta okuyan öğrencilere görsel sanat dersinde konuyla alakalı bir resim analizi uygulaması yapılmıştır. Uygulamaya başlamadan önce dersin gidişatı hakkında bilgi verilerek ön bilgilerini harekete geçirilerek dikkat çekilerek sağlanmıştır.

Araştırmada öğrencilerin farklı sanatçıların farklı eserlerine ve eserlerin toplum üzerindeki gücü ayırt etmede etkili olduğunu kavrayabilmek için konu ile ilgili öne çıkmış eserler seçilerek resim analizi uygulaması yapılmıştır. Böylelikle sürecin sonunda öğrenciler farklı eserler tanımışlardır. Öğrenciler Türkiye ve dünya üzerinde yapılmış eserlerin her birinin farklı amaçlarla ortaya çıktığını ve her sanatçının kişisel özelliklerinin, hayata bakış açılarının farklı olduğunu kavrayarak konu pekiştirilmesi sağlanmıştır. Süreç sonunda yapılan uygulama çalışması da konunun pekiştirilmesi ve eserlerin akılda kalınması sağlanmıştır. Tahtaya yansıtılan her eser üzerinde farklı duygular hisseden öğrenciler, özellikle de picasso'nun “ Guernica” tablosunda şaşkınlıklarını gizlemeyip, heyecan ve samimi duygularla eseri analiz etmişlerdir.

Tüm ders boyunca gözlemlerim doğrultusunda öğrencilerin önlerine gelen resimler hakkında aklına ilk gelen şeyi doğal bir şekilde kendini ifade etmeyi öngörmüştür. Süreç tablosuna da bakarsak öğretmen bütün ders boyunca öğrencileri aktif duruma getirerek ders öğretiminin daha verimli geçmesini sağlamıştır.

Öğrenciler özenle resim incelemelerin yaptıktan sonra eser hakkındaki düşüncelerini, yorumlarını ve analizlerini yapmışlardır. Uygulama esnasında genç yaş gurubu olduğundan haliyle sınıfı kontrol altına almak zorlaşabiliyor. Öğrenciler ilk defa gördükleri eserleri incelerken şaşkınlık yaratan ifadelerde ara ara sezme mümkündür. Eser incelemesinde çocukların toplumsal olay karşısında ortaya koymuş oldukları eserleri yapan sanatçıları anlamak ve onlara empati duygusuyla kendilerini sanatçının yerine koyarak süreci anlamlandırmışlardır.

Dersin sonunda öğrencilerin çalışmaları ve dersin konusunu beğendiklerini dile

getirmişlerdir. Hatta bir öğrenci sanatçılar hayata farklı baktığını dile getiren cümleler kurmuştur. Yapılan çalışmanın öğrenciler tarafından farklı tekniklerle nasıl yapılacağı sorulduğunda ise farklı fikirlerle cevaplar vermişlerdir. Öğrencilere süreç içerisinde dağıtılan öz değerlendirme formu ile ders kazanımların ne derece sağlamış olduklarını anlamış olduk.

Resim analizi uygulaması öğrenciyle birebir etkileşime geçme açısından oldukça etkili bir yöntemdir. Bu etkileşimle birlikte toplum olaylarını estetiği dikkate alarak daha duyarlı bir boyutta inceleyip analiz edilmesine olanak sağlandı. Bu anlamda öğrencilerin aldıkları eğitimle olaylara ve konulara estetik bir açıdan yaklaşan öğrencilerin ileriki hayatlarında daha olumlu daha pozitif düşünen bireyler olacakları hatırlatılmıştır.

KAYNAKÇA

- CLARK Toby.1997, “Sanat ve Propaganda”, Çev. Esin Hoşçusu, Ayrıntı Yayınları, İstanbul
- LEPPERT Richard, 1996, “Sanatta Anlamın Görüntüsü”, Çev. İsmail Türkmen, Ayrıntı Yayınları, İstanbul
- YILMAZ Mehmet, 2009, “Sanatçıları Okumak ya da Postmodern Söyleşiler”, Ütopya Yayınlar, Ankara
- BAUDRİLLARD Jean, 1997 , “Tüketim Toplumu” Ayrıntı Yayınları, İstanbul,
- RANCIERE Jacques, 2012 , “Estetiğin Huzursuzluğu”, Çev. Aziz Ufuk Kılıç, İletişim Yayınları, İstanbul
- SAĞLAMTİMUR Zühal, 2010, “Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi”, Cilt/Vol.:10, Sayı/No:3, S. 213-238, Eskişehir
- RH+ ARTMAGAZİNE SANAT DERGİSİ,2010, sayı:74, s. 38-39
- RH+ ARTMAGAZİNE SANAT DERGİSİ,2008, sayı:50, s.58-59
- GOMBERICH E.H.,1999, Sanatın öyküsü, Çev. Erol Erduran –Ömer Erduran, Remzi Kitapevi
- BALKIR, S. (2020). Sanat-sanatçı ve bir meta nesnesi olarak sanat eseri. *journal of arts*, 3(1), 31-44. <https://doi.org/10.31566/arts.3.004>
- Doç, Y., & Akdogan, B. (t.y.). *Sanat, Sanatçı, Sanat Eseri ve Ahlak*.
- Jacques Ranciere. (2012). *Estetiğin Huzursuzluğu Sanat Rejimi ve Politika* (Barış Yıldırım & Elçin Gen, Ed.; Aziz Ufuk Kılıç). Ali Artun.
- Lisans Eser Metni Hazırlayan, Y., Henry Ellis BOYCE Danışman, P., & Can, K. (t.y.). *Tekstil ve moda tasarımı anasanat dalı tekstil ve moda tasarımı programı lif sanatında aktivist*

yaklaşımlar.

Lisans Tezi, Y., & Yrd Doç Sadık TUMAY Barış ÇOBAN, D. (2017). *TC Dokuz Eylül Üniversitesi güzel sanatlar enstitüsü fotoğraf ana sanat dalı.*

Richard Leppert. (1996). *Sanatta Anlamın Görüntüsü* (İsmail TÜRKMEN). *sanata-ve-sanat-kavramlarına-gi-ri-s.* (t.y.).

Sezer , A., Doç, D., & Uysal, A. (t.y.). *Bir Aktivist Olarak Aydın ve toplumsal Hareketlerdeki Rolü.*

Terzi İzmir, S. (2008). *T.C. Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Resim Öğretmenliği Programı Yüksek Lisans Tezi 12 Eylül 1980 Sonrası Sanat-Siyaset İlişkisi ve Plastik Sanatlara Etkisi.*

Toby Clark. (1997). *20. Yüzyılda Sanat ve Propaganda Kitle Kültürü Çağında Politik İmge* (Sidal Tiryakioğlu, Ed.; Esin Hoşsucu).

Yayınları, A. (t.y.). *Sanat ve Kuram Dizisi.*

Başar, Ç. T. (2021). Pandeminin Gölgesinde Sanat- Sanatçı- İzleyici. *Yedi*, 25, 51-67.

<https://doi.org/10.17484/yedi.741909>

Batur Çay, M. (2017). Pieter Brueghel: Ölümün Zaferi. *İnönü Üniversitesi Kültür ve Sanat Dergisi*, 3(2), 50-57. <https://doi.org/10.22252/ijca.353950>

BULDAN, E. (2022). ..| *Mimarlık Dergisi* |.. 425.

<http://www.mimarlikdergisi.com/index.cfm?sayfa=mimarlik&DergiSayi=440&RecID=5642>

Cascone, Sarah. (2014). *Artist Creates 1,600 Panda Statues, One for Each Remaining Panda.*

Artnet News. <https://news.artnet.com/art-world/artist-creates-1600-panda-sculptures-one-for-each-remaining-panda-14381>

Cihan. (2019, Şubat 25). Toplumsal Olay ve Toplumsal Olgu Nedir? *Dilimiz.Net.*

<https://www.dilimiz.net/toplumsal-olay-ve-toplumsal-olgu/>

Clark, T., & Hoşsucu, E. (2017). *Sanat Ve Propaganda* (3. bs). Ayrıntı.

Coşkun Tuna, P., & Türkölmez, O. (2023). Yeni Toplumsal Hareketler ve Dijital Aktivizm.

Kamu Yönetimi ve Politikaları Dergisi, 4(2), 211-240.

<https://doi.org/10.58658/kaypod.1314396>

Danacı, Ç. (2023, 11). *Egon Schiele'nin Hayatı, Sanatı ve Eserleri* | *Alem Dergisi*.

<https://www.alem.com.tr/sanatcilar/egon-schielenin-hayati-sanati-ve-eserleri-1082450>

Ece. (2022). İklim Krizine İşaret Eden Buzdan Figürler • Bigumigu. *Bigumigu*.

<https://bigumigu.com/haber/iklim-krizine-isaret-eden-buzdan-figurler-nele-azevedo/>

Engin, F., & Eroğlu, R. O. (2023). Just Stop Oil Eylemleri Bağlamında Sanatın Araçsallığı ve

Aktivizm İlişkisi. *Tykhe Sanat ve Tasarım Dergisi*, 8(15), 306-319.

<https://doi.org/10.55004/tykhe.1353098>

Erciş, M. A. D. (2023). Pandemiden Sonra Oluşan Sanat. *Social Sciences Studies Journal*,

114(114), 8112-8121. <https://doi.org/10.29228/sss.71659>

Ertürk, F. (2023). *Ulusal Tez Merkezi / Anasayfa* [Gaziantep Üniversitesi].

<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>

Gorsegner, A. (2016). *THE ROLE OF ART IN THE GLOBAL CLIMATE CHANGE MOVEMENT*. 75.

Halverson, G. (2019, Aralık 12). *Her Şeyi Eve Geri Getirmek: Martha Rosler, Vietnam*

Savaşı'nı Amerikan Oturma Odasına Nasıl Getirdi — Minneapolis Sanat Enstitüsü.

[https://new.artsmia.org/stories/bringing-it-all-back-home-how-martha-rosler-brought-](https://new.artsmia.org/stories/bringing-it-all-back-home-how-martha-rosler-brought-the-vietnam-war-into-the-american-living-room)

[the-vietnam-war-into-the-american-living-room](https://new.artsmia.org/stories/bringing-it-all-back-home-how-martha-rosler-brought-the-vietnam-war-into-the-american-living-room)

Hawkins, H. (2015). *Figure 3. Bird Yarns (detail), Deidre Nelson (2012). Source: Author's...*

ResearchGate. [https://www.researchgate.net/figure/Bird-Yarns-detail-Deidre-Nelson-](https://www.researchgate.net/figure/Bird-Yarns-detail-Deidre-Nelson-2012-Source-Authors-own-photograph-Color-figure_fig3_272024999)

[2012-Source-Authors-own-photograph-Color-figure_fig3_272024999](https://www.researchgate.net/figure/Bird-Yarns-detail-Deidre-Nelson-2012-Source-Authors-own-photograph-Color-figure_fig3_272024999)

Hawkins, H., Marston, S., Ingram, M., & Straughan, E. (2015). The Art of Socioecological

Transformation. *Annals of the Association of American Geographers*, 105.

<https://doi.org/10.1080/00045608.2014.988103>

Hızlı, S. (2017). Egon Schiele “Dead Mother” serisi – Schiele'nin en gizemli serisi. *Serkan*

- Hızlı. <https://serkanhizli.wordpress.com/2017/01/02/egon-schiele-dead-mother-serisi-schielenin-en-gizemli-serisi/>
- Kara, N. (2022). *İnsan-Doğa İlişkisinde Yaşanan Değişimler Ve Sanata Yansımaları* (Işık Üniversitesi).
- Kurtoğlu, S., & Aypek Arslan, A. (2022). Transformation of Art Media During the Pandemic Period Asuman Aypek Arslan. *THE TURKISH ONLINE JOURNAL OF DESIGN ART AND COMMUNICATION*, 12(3), 577-586. <https://doi.org/10.7456/11203100/002>
- Leppert, R., & Türkmen, İ. (2002). *Sanatta Anlamın Görüntüsü* (1. bsm). Ayrıntı Yayınları.
- Öztürk, M., Okur, A., & Kurnaz, A. (2024). Impact of Out-of-School Educational Environments on the Creative and Spatial Thinking Skills of Gifted Students. *Korkut Ata Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, 15, Article 15. <https://doi.org/10.51531/korkutataturkiyat.1442941>
- Öztürk, Ö. T., & Demir, E. (2021). *Reflection of the Social Effects of War on Art in the Context of Art Sociology*.
- Petinova*, M., Stepanov, I., & Isaev, R. (2020). *Art As A Form Of Reflection Of Modern Social Communication*. 309-316. <https://doi.org/10.15405/epsbs.2020.03.02.36>
- Selçuk, N. müge, & Kaya, M. (2021). Tuhaf Zamanlar: Çağdaş Sanatta Yabancılaşma ve Covid-19 Salgın Süreci. *ARTS: Artuklu Sanat ve Beşeri Bilimler Dergisi*, 6, 210-226. <https://doi.org/10.46372/arts.939673>
- Şeker, S. (2021). *Sürdürülebilir Kalkınma Ve İklim Değişikliği*.
- Tunç, E. Ş. (2022, Ocak 31). *Egon Schiele ve En “Ölümsüz” Eseri: Dead Mother (Ölü Anne)*. HÖGHHEIM. <https://hoghheim.com/blogs/sanat-tarihi/egon-schiele-ve-olu-anne-dead-mother>
- Türe, C. (2014). *Küresel İklim Değişikliğinin Toplumsal Algısında Görsel Sanatların Rolü* (Anadolu Üniversitesi Fen Fakültesi). 239.

Yabalak, H. (2020). Sanatçının esin kaynağı olarak salgın hastalık ve hastalığın resim sanatına yansması. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Salgın Hastalıklar Özel Sayısı*, 493-538.
<https://dergipark.org.tr/en/pub/yyusbed/issue/56115/772130>

Yorulmaz, Y. (2023). *Sanatta Aktivizm: Aktivist Sanatçıların Sanata Etkisi*.

Yüksel, Z. (2023). *Küresel Isınmanın Çağdaş Seramik Sanatındaki Yansımaları*.

<http://devabilkara.com/Toplumsal-Olaylarin-Sanata-Yansimasi>, Saat: 13.05 Erişim Tarihi:01.12.2012

<http://www.nasilolunur.net/aktivist-nasil-olunur.html> , Saat:15.18 Erişim Tarihi: 03.01.2013

<http://t24.com.tr/haber/sanatici-metzgerden-dusunmeyen-beyin/218967> Saat,13.35, Erişim Tarihi:19.12.2012

<http://www.lokman.cu.edu.tr/psikiyatri/derindex/apd/fulltext/2005/122.pdf>, saat:12.55,

<http://protesto.nedir.com/#ixzz2Gv5HOGMc> ,Saat:13.30 Erişim Tarihi: 03.01.2013

<http://www.boltartarsiv.net/protest-sanat-protestonun-sanata-yansimalari>, Yasemin ERDİN, Saat:16. 07, Erişim Tarihi:03.01 2013

<http://www.nasilolunur.net/aktivist-nasil-olunur.html#more-1704>,

<http://ilef.ankara.edu.tr/fotograf/yazi.php?yad=1985>, s.78

İNCELENEN TEZLER

12 Eylül 1980 Sonrası Sanat-Siyaset İlişkisi ve Plastik Sanatlara Etkisi, Sezin TERZİ,2008

AIDS, M.KARABULUT, N. SARAÇ, V. YURT, H. ŞENEL, Mezuniyet Tezi, 1995

RESİM KAYNAKÇA

Resim 1: <http://kararsiv.blogspot.com/2012/04/kathe-kollwitz.html>,

Resim 2: <https://new.artsmia.org/stories/bringing-it-all-back-home-how-martha-rosler-brought-the-vietnam-war-into-the-american-living-room> 14.03.2024 09:44

Resim 3:

https://tr.wikipedia.org/wiki/Guernica_%28tablo%29#/media/Dosya:Picasso_Guernica.jpg

Resim 4: http://www.alba-valb.org/resources/media/?q=poster&b_start:int=10

Resim 5: <http://www.muralmaster.org/writings/AmerProp/index.html>

Resim 6: http://www.artcyclopedia.com/artists/brouwer_adriaen.html

Resim 7: <http://www.baybul.com/sanat-resimleri/1250715-gustave-courbet-tas-kiranlar-portresi.html>

Resim8:http://www.amadelio.org/volumes_entries/lewis_hine/lewis_hine_pics/lewis_hine_fine_art_31.jpg

Resim 9: <http://www.walkerart.org/magazine/2012/krzysztof-wodiczkos-homeless-vehicle-project>

Resim 10: <https://gulsahmeralozgur.dr.tr/egon-schiele-ve-bir-narsistin-hayati/>

Resim 11: <https://www.tablohane.com/blog/pieter-bruegel-olumun-zaferi-tablosu-1104>
22.02.2024, 11.08

Resim 12: <https://tr.pinterest.com/pin/miniatures-artist-tatsuya-tanaka-sees-the-world-with-whimsy-and-joy--214976582204019283/>

Resim 13: <https://bigumigu.com/haber/iklim-krizine-isaret-eden-buzdan-figurler-nele-azevedo/>

erişim : 22.02.2024, 11.08

Resim14:https://www.google.com/search?q=deirdre+nelson+birdyarns&tbm=isch&ved=2ahUKEwjot4S81YOFaxWc2rsIHZWsCSMQ2cCegQIABAA&oq=deirdre+nelson+birdyarns&gs_lp=EgNpbWciGGRlaXJkcmUgdmVsc29uIGJpcmR5YXJuc0iZnICAeViJMnAAeACQAQCYAdQBoAGNDKoBBTAuOC4yuAEDyAEAAEBigILZ3dzLXdpei1pbWeIBgE&sclient=img&ei=YkX7ZejOZy17_UPldmmAI&bih=712&biw=1517&prmd=ivnbtz&rlz=1C1GCEA_enTR1088TR1088#imgcr=2zeZ4srMoMQp3M 20.03.2024 23:26

Resim 15: <https://www.boredpanda.com/paper-mache-panda-tour-paulo-grangeon/>

<http://madamepickwickartblog.com/wp-content/uploads/2010/03/leger2.jpg>

EKLER

EK-1: DERS PLANI

Ders: Görsel Sanatlar

Sınıf: 7

Süre: 5 ders saati

Öğrenme Alanı: Görsel Sanat Kültürü ve Aktivist yaklaşımla oluşturulan eserler farklı bir bakış açısıyla yorumlamak, analiz etmek.

Kazanımlar:

1. Farklı sanatçıların eserlerini analiz etmede güzel sanatların önemini farkına varır.
2. Değişik eserlere ve sanatçıların düşüncelerine saygı duyar.
3. Toplumsal konuları ele alan çalışmalar ve çizimler yapar.
4. Gösterilen çalışmalarda sanat eseri üzerinde kendi duygu ve düşünceleriyle olması gereken düşünceleri tahmin eder.

Teknikler: karakalem, renkli resim teknikleri, kolaj çalışması

Yöntemler: Soru-cevap, Gösteri (demonstrasyon) ve anlatım.

A. DERS HAZIRLIĞI

1. Öğretmen Hazırlığı

- a) Öğrencilere göstermek üzere toplumsal konuları ele alan farklı ülke ressamlarına ait, eserlerin röprodüksiyonları akıllı tahta aracılığıyla yansıtmak üzere sınıfa getirilmesi.
- b) Eserlerin analizi yapılmak üzere soruların hazırlanıp sınıfa getirilmesi.
- c) Ders sürecinde sınıfı videoya alabilmek üzere bir öğrencinin görevlendirilmesi.
- d) Ders ile ilgili sağlık, temizlik ve güvenlik önlemleri alınır.
- e) Bu ders sürecinde öğrencilere bildirmek üzere kullanılacak olan değerlendirme ölçütleri bir araya getirilir.

2. Öğrenci Hazırlığı

2.1. Düşünsel ve Duyuşsal Hazırlık

- a) Öğrencilerden derse gelmeden önce toplumsal konularla ilgili internet üzerinden eserler incelemeleri istenir.
- b) Öğrencilere farklı ülkelere ait sanatçıları araştırarak sınıfa gelmeleri istenir.

2.2. Teknik Hazırlık

Araç ve gereçler: Resim kâğıdı, kuru boya, sulu boya, pastel boya, yapıştırıcı, resim kalemi makas ve atık malzemeler.

Temizlik gereçleri: Peçete, ıslak mendil, koruyucu önlük, vb

B. UYARANLAR (MOTİVASYON)

1. Birinci ders saatinde; önceden hazırlanan “Savaş” konulu resimlerden birincisi

gösterilerek hazırlanan sorular yöneltilir ve incelenir, ardından ikinci resim gösterilerek tekrar sorularla üzerinden yöneltilmeler yapılır son olarak konuyla alakalı üçüncü resim de gösterilerek sorular yöneltilip analiz yapılır.

2. Birinci ders saatinde; önceden hazırlanan “Yoksulluk” konulu resimlerden birincisi gösterilerek hazırlanan sorular yöneltilir ve incelenir, ardından ikinci resim gösterilerek tekrar sorularla üzerinden yöneltilmeler yapılır son olarak konuyla alakalı üçüncü resim de gösterilerek sorular yöneltilir, son olarak dördüncü resim gösterilip sorularla analiz yapılır.

3. Birinci ders saatinde; önceden hazırlanan “Salgın Hastalıklar ve Covid-19 Pandemisi” konulu resimlerden birincisi gösterilerek hazırlanan sorular yöneltilir ve incelenir, ardından ikinci resim gösterilerek tekrar sorularla üzerinden yöneltilmeler yapılır son olarak konuyla alakalı üçüncü resim de gösterilerek sorular yöneltilip analiz yapılır.

4. Birinci ders saatinde; önceden hazırlanan “Küresel Dünyada İklim Değişikliği” konulu resimlerden birincisi gösterilerek hazırlanan sorular yöneltilir ve incelenir, ardından ikinci resim gösterilerek tekrar sorularla üzerinden yöneltilmeler yapılır son olarak konuyla alakalı üçüncü resim de gösterilerek sorular yöneltilip analiz yapılır.

5. Beşinci ders saatinde önceden hazırlanan görüşme sorularıyla öğrencilerle birlikte görüşme tekniği uygulanır. Ardından kolaj çalışmasının nasıl yapıldığı uygulamalı olarak gösterilir. Son olarak da öz değerlendirme formu dağıtılarak öğrencilerden doldurulması istenir.

C. BİLGİYİ PAYLAŞMA

1. Birinci ders saatinde, incelenen resimlerde her eserin ardından sanatçıların eserleri hakkında bilgi verilir.
2. İkinci ders saatinde, incelenen resimlerde her eserin ardından sanatçıların eserleri hakkında bilgi verilir.
3. Üçüncü ders saatinde, incelenen resimlerde her eserin ardından sanatçıların eserleri hakkında bilgi verilir.
4. Dördüncü ders saatinde, incelenen resimlerde her eserin ardından sanatçıların eserleri hakkında bilgi verilir.
5. Beşinci ders saatinde kolaj tekniği nasıl yapıldığına dair bilgi verilir.

D. UYGULAMA

1. Birinci ders saatinde dağıtılan kâğıda “savaş” konulu çizim yapılarak istenilen bir boya tekniği ile renklendirilir.
2. Birinci ders saatinde dağıtılan kâğıda “Yoksulluk” konulu çizim yapılarak istenilen bir boya tekniği ile renklendirilir.
3. Birinci ders saatinde dağıtılan kâğıda “Salgın Hastalıklar ve Covid-19 Pandemisi” konulu çizim yapılarak istenilen bir boya tekniği ile renklendirilir.
4. Birinci ders saatinde dağıtılan kâğıda “Küresel Dünyada İklim Değişikliği” konulu çizim yapılarak istenilen bir boya tekniği ile renklendirilir.
5. Beşinci ders saatinde kolaj yapılır.
 - a) Ders sürecinde incelenen eserlerdeki konu başlıkları hatırlatılarak tahtaya yazılır.
 - b) Öğrenciler bu öğelerle ilgili önceki derslerde yaptıkları çalışmalarını keserek hazırlarlar.
 - c) Öğrenciler gruplar oluşturarak konuya ilişkin gözlem ve toplumsal olayları göz önüne alarak bir kompozisyon kurar.
 - d) Öğretmen kompozisyon kurma aşamalarında kendi aralarında fikir alışverişi yapan öğrencilere gerekli rehberliği yaparak yardımcı olur.
 - e) Öğrenciler kolaj tekniği gereği kestiklerini ve atık malzemeleri bir araya getirerek yapıştırırlar.
 - f) Uygulama esnasında öğrencilerin özgürlüğü kısıtlanacak hiçbir müdahale yapılmaz.
 - g) Tamamlanan çalışmalar sınıf içerisinde sergilenir.
 - h) Uygulama süresince güvenlik ve temizlik önlemleri dikkate alınır.Uygulama sonrası malzemelerin toplanması ve sınıfın temizlenmesi sağlanır

E. DEĞERLENDİRME

1. Ders sürecinin ölçme ve değerlendirilmesinde “öz değerlendirme ölçeği” kullanılır.

EK-2: RESİMLERE AİT İNCELEME SORULARI BİRİNCİ DERS SÜRECİNDE KULLANILAN RESİMLERİN SORULARI

Resim 1

Khate Kollwitz

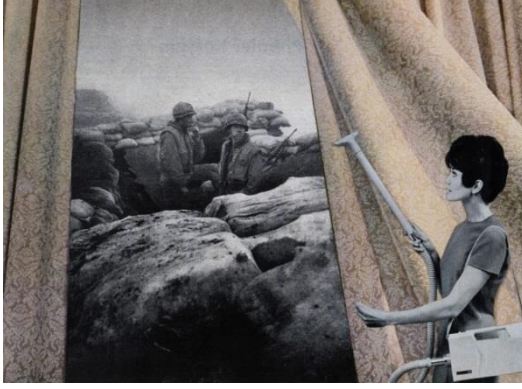
İhtiyaç (Acı)

1893. kanvas üzerine gravür 120x120 cm.

Strasbourg Modern Çağdaş Sanat Müzesi

SORULAR

1. Resimde neler görüyorsunuz? Kimler anlatacak?
2. Resimde siyah ağırlıklı renk kullanılmasının sebebi ne olabilir?
3. Çalışmada hangi teknik kullanılmış olabilir?
4. Resimde kaç figür görüyorsunuz? Bunların kimler olduğunu tahmin edebilir misiniz?
5. Sanatçı resimde yatakta yatan çocuğu neden zayıf ya da sıksa çizmiş olabilir?
6. Resmin içerisinde başka hangi eşyalar var, kim söylemek ister?
7. Sizce resimdeki görüntü günün hangi zaman dilimi olabilir?
8. Sizce yatakta uzanan çocuk yaşıyor olabilir mi? Yoksa hasta mıdır?
9. Resimdeki insanların gelir durumu sizce nasıldır?
10. Yıl olarak baktığımızda 130 yıllık bu resimde şimdiki zamanla kıyasla hastalık ve hastane durumu nasıldır?
11. Resmin geneline bakıldığında hangi kesimi yansıtmaktadır?
12. Bu resim sizce hangi ülkeye ait olabilir?

Resim 2

Martha Rosler,

"Güzel Ev: Savaşı Eve Getirmek"

1967-72,

Fotomontaj.

SORULAR

1. Resimde neler görüyorsunuz?
2. Çocuklar resimde sizde uyandıran ilk izlenim nedir?
3. Sizce gördüğünüz bu resim hangi teknikle yapılmış olabilir?
4. Resimdeki kadın kimdir? Orada ne yapıyor olabilir?
5. Resmin içerisine girdiğinizi düşünün, nasıl bir ev gördüğünüzü anlatabilir misiniz?
6. Resimde cama yansıyan görüntü ne olabilir?
7. Kadının evi temizlediği alet neden yerde değil de neden bir çanta görevi görmektedir?
8. Sanatçı bu resimde ne anlatmak istemiş olabilir?
9. Resmin geneline baktığımızda siyah-beyaz ağırlıklıdır, fakat perdeler renkli kullanılmıştır. Bunun sebebi ne olabilir?
10. Resimdeki kadının saç ve kıyafetine bakıldığında tarih açısından hangi zaman dilimi olabilir?
11. Arka taraftaki görüntü sizce kazanılmış mı yoksa kaybedilmiş bir görüntü vardır? Kim söylemek ister?

Resim 3

Pablo Picasso

Guernica

7,76m eninde ve 3,49 m yüksekliğindedir.

Reina Sofia Müzesi, Madrid

SORULAR

1. Resimde neler görüyorsunuz? İlk izleniminiz nedir?
2. Bu resimde biçimler nasıldır? Çizilenler net görünüyor mu?
3. Sizce bu resmin konusu ne olabilir?
4. Resimde genelde hangi renkler hâkimdir?
5. Eserde vücut uzuvları neden parça halinde resmedilmiştir?
6. Resimde hangi geometrik şekiller kullanılmıştır?
7. Resimde hangi hayvan figürleri kullanılmıştır?
8. Çalışmada figürler bir bütün halinde değil de parça parça çizilmiştir? Bunun sebebi ne olabilir?
9. Resimdeki şekiller hoşunuza gitti mi? Beğendiniz mi?
10. Sizce resim belli bir oran-orantıya göre mi yapılmıştır? Ne söylemek istersiniz?

İKİNCİ DERS SÜRECİNDE KULLANILAN RESİMLERİN SORULARI

Resim 1

Adriaen Brouwer

Acı İlaç 1630 – 1640

Orijinal Boyut: 47 x 35 cm.

Tuval üzeri yağlı boya.

Städelsches Kunstinstitut, Frankfurt.

SORULAR

1. Resimde neler görüyorsunuz? Kim söylemek ister?
2. Resimde hangi renkler ağırlıklı olarak kullanılmıştır?
3. Resimdeki adam sizce ne yapmaktadır?
4. Resimdeki adam elinde tuttuğuyla ne yapmaktadır?
5. Resimdeki figürün saçları ve kıyafetleri size ne çağrıştırıyor?
6. Resimde hangi teknik kullanılmış olabilir?
7. Sizce figür haykırmakta mıdır? Başka fikri olan var mı?
8. Resmin konusu sizce ne olabilir?
9. Resimdeki renkler hoşunuza gitti mi? Ne söylemek istersiniz?
10. Resimdeki adam neden ilaç kullanıyor olabilir?

Resim 2

Gustave Courbet

Taş Kıranlar 1849,

Orijinal Boyut: 159 x 259 cm,

Tuval üzerine yağlıboya

Gemaldegalerie Alte Meister Dresden. (1945'e kadar)

SORULAR

1. Resimde neler görüyorsunuz?
2. Resimde hangi teknik kullanılmıştır?
3. Çalışmada hangi renkler ağır basmaktadır?
4. Sizce resimdeki görüntüde figürlerin kıyafetlerin kıyafetleri ekonomik durumu hakkında bize bilgi verir mi?
5. Sizce figürler arasında bir aile bağı var mıdır?
6. Yaptıkları işi sürekli yapıyor olabilirler mi?
7. Neden taş kırıyorlar? Neler söylemek istersiniz?
8. Resimdeki görüntü sizce hangi mevsimi yansıtıyor?
9. Resimde hangi malzemeler kullanılmıştır?

Resim 3

Lewis Hine

New York Şehrinde, yoksullar evinde bir aile

New York, 1910

Fotoğraf

SORULAR

1. Resimde neler görüyorsunuz?
2. Sizce çocukların hepsi kadının çocuğu olabilir mi?
3. Eser neden siyah-beyaz ağırlıklıdır?
4. Sizce resimdeki ailenin ekonomik durumu nedir? Neler söylemek istersiniz?
5. Resimdeki görüntü sizce sıradan bir gün mü yoksa özel bir gün müdür?
6. Resimde hangi eşyaları görüyorsunuz?
7. Toplu çekilmiş bu kalabalık bir aile ise neden fotoğrafta baba yoktur?
8. Ailenin kıyafetlerine bakılırsa hangi ülke olabilir?
9. Ailede neden kimsenin yüzü gülmüyor? Sizce mutlu bir aile midir?
10. Sizce ailenin gelir durumu nasıl karşılanıyordu?
11. Resme bakıldığında evin içerisinde neden çok kalabalık bir eşya grubu vardır?
12. Bu ailenin yaşadığı ev hoşunuza gitti mi?

Resim 4

Krzysztof Wodiczko

Evsizler Taşıtı, 1988,

Alüminyum, çelik ağ, pleksiglas ve özel tekerlekler

SORULAR

1. Resimde öncelikle neler görüyorsunuz?
2. Resimdeki bayrak neyi temsil etmektedir?
3. Sanatçı bu çalışmayı yaparken sizce amacı ne olabilir?
4. Aracın üzerinde sarı ve siyah renkte şerit vardır sizce bu şerit neyi temsil ediyor olabilir?
5. Sizce bu araç çok amaçlı olarak kullanılabilir mi?
6. Görüntüdeki aracın parçalarının birbiri içerisinde geçirilebilir olma özelliği var mıdır?
7. Aracın yakıt ihtiyacı olabilir mi?
8. Bu araç neden sergileniyor olabilir? Fikri olan var mı?
- 9.

ÜÇÜNCÜ DERS SÜRECİNDE KULLANILAN RESİMLERİN SORULARI

Resim 1

Egon Schiele

“Ölü Anne” 24 Aralık 1910

Ahşap üzerine yağlıboya La mere morte

SORULAR

1. Resimde neler görüyorsunuz?
2. Sizce resmin konusu ne olabilir? Kim söylemek ister?

3. Resimde hangi teknik kullanılmıştır?
4. Resimde ağırlıklı olarak hangi renkler kullanılmıştır?
5. Resimdeki çocuk hayatta mıdır sizce?
6. Resimdeki kadın neden bu kadar zayıf olabilir?
7. Resimde neden siyah renk ağırlıklı olarak kullanılmıştır?
8. Resimdeki gerçek midir, Yoksa hayal ürünü bir çalışma mıdır? Neler söylemek istersiniz?
9. Annenin elleri ve yüzü solgun bir biçimde resmedilmiştir? Nedeni ne olabilir?
10. Çalışmadaki karakterler sanatçının kendi ailesi olabilir mi?

Resim 2

Pieter Brueghel

Ölümün Zaferi 1562

Ahşap Üzerine Yağlı Boya

117 x 162 cm

Prado Müzesi' Madrid

SORULAR

1. Resimde neler görüyorsunuz? Resmin konusu ne olabilir?
2. Resme baktığımızda nasıl bir duygu hissediyorsunuz?
3. Resmin renkleri hoşunuza gitti mi? neden?
4. Resimde hangi renkleri görüyorsunuz?
5. Resme dikkatli baktığımızda insanlar ve hayvanların bir kısmı olduğundan

zayıf çizilmiş nedeni ne olabilir?

6. Mekân olarak burası neresi olabilir?
7. Resmin değişik yerlerinde bir grup insan topluluğu var sizce neden?
8. Resmin sağ tarafında tünel gibi görünen bir çıkış kapısı var neden insanlar oraya gitmek istiyor olabilir?

Resim 3

Tatsuya Tanaka

Kış Her Zaman İlkbahara Döner, 2021

SORULAR

1. Sizce ne tür bir resim olabilir? Hangi teknik kullanılmıştır?
2. Bu resimde neler var? Sizce bu insanlar burada ne yapıyor olabilir?
3. Bu resimdeki renkleri inceleyecek olursak, hangi mevsim ve günün hangi saati olduğunu söyleyebilirsiniz?
4. Bu resimde verilmek istenen mesaj nedir? Kim söylemek ister?
5. Sanatçı “kış her zaman ilkbahara döner” ismiyle ne anlatmak istemiş olabilir?
6. Resimde iki kişi görünüyor bunlar kimdir?
7. Maskenin asıl işlevinin dışında kullanılmasının sebebi ne olabilir?
8. Sosyal mesafeyi de sanatçı eserinde vermiş midir sizce?

DÖRDÜNCÜ DERS SÜRECİNDE KULLANILAN RESİMLERİN SORULARI

Resim 1

Nele Azevedo

“Eriyen Adam Projesi”

SORULAR

1. Resimde neler görüyorsunuz?
2. Sizce sanatçı burada neyi anlatmak istemiş olabilir?
3. Sıralanmış bir şekilde oturan bu figürleri sanatçı hangi malzemeleri kullanarak yapmış olabilir?
4. Sanatçı bu çalışmayı yaparken neyden esinlenmiş olabilir?
5. Sizce açık havada bu çalışmalar ne kadar sürede eriyebilir?
6. Oturmuş bir şekilde yapılan bu figürler birbirlerine benziyorlar mı?
7. Sanatçının yerinde olsaydınız, siz bu buzdan yapılmış heykelleri nasıl bir biçimde yapardınız?
8. Sanatçı heykelleri yaparken içinde hangi malzemeyi kullanmış olabilir?
9. Sanatçının standını yaptığı buzdan heykellere mekân olarak nereyi kullanmış olabilirler?

Resim 2

Deirdre Nelson

“Birdyarns,” 2012

Ardalan yünü, geri dönüştürülmüş plastik

Boyut tahmini 8” x 4” x 7”

SORULAR

1. Resme baktığınızda ilk dikkatinizi çeken olay nedir?
2. Arkadaki görüntü hangi ülkeye ait olabilir? Tahminleri alalım?
3. Sanatçının burada vermek istediği mesaj nedir? Kim söylemek ister?
4. Sanatçı ipe astığı kuşları hangi malzemedен yapmış olabilir? Ve kullandığı malzemenin bir anlamı var mıdır?
5. Resimde gördüğünüz şehirde yaşayan insanların hangi deni mensup olduklarını anlayabilir misiniz?
6. Kuşlar her mekâna olduklarında arkadaşlık ediyorlar mıdır sizce?
7. Sanatçı hangi tür kuşu betimlemiştir?
8. Sizce bu kuşlar evcil midir?

Resim 3

Paulo Grangeon

“Pandas on tour” (Pandalar turda)

Gezici serisinden

SORULAR

1. Resme baktığımızda neler görüyorsunuz?
2. Resimde hangi hayvan vardır? Ve neden bu kadar hayvan bir araya getirilmiş olabilir?
3. Sanatçı bu hayvan heykelleri yaparken neyi amaçlamış olabilir?
4. Sizce bu resimde kaç adet panda vardır? Tahminleri alalım?
5. Sanatçı neden başka bir hayvan değil de panda yapmak istemiştir? Bunun bir nedeni var mıdır?
6. Sizce bu kadar panda hangi malzemeden yapılmış olabilir?

EK-4: DERS SÜRECİ GÖZLEM KAYITLARI

1. DERSİN İÇERİĞİ

Öğretmen: Çocuklar tahtaya bir resim yansıtıyorum. Bu resmi dikkatlice incelemenizi istiyorum. (&)

Öğrenci: (Sessizlik) (!)

Öğretmen: Çocuklar resme bakıyoruz. Resimde gördüklerinizi anlatabilir misiniz? (@)

Öğretmen: parmak kaldıralım. Harika (&)

Öğrenci: Yıkım ve çaresizlik var. Bebek açlıktan ölmüş olabilir.

Öğrenci: Öğretmenim kadının bebeği ölmüş çaresiz bir şekilde ona bakıyor. Yanındaki

adamlarda ona onlara bakıyorlar.

Öğretmen: Sizce bebeği ölmüş müdür? (@)

Öğrenci: Öğretmenim ölmüştür.

Öğrenci: Öğretmenim ben bu resme baktığımda çaresizlik ve yoksulluk görüyorum.

Öğrenci: Bebeği hasta olmuş annesi ona çaresizce bakıyor.

Öğrenci: Öğretmenim bebeği açlıktan ölmüş olabilir.

Öğrenci: Karamsarlık ve çaresizlik olduğu için öğretmenim.

Öğrenci: Hüzün ve çaresizliği görüyorum öğretmenim.

Öğretmen: Başka söz almak isteyen var mı? (&)

Öğrenci: Çocuğu hasta olmuş. Anne de çaresiz bir şekilde ona bakıyor.

Öğretmen: Sanatçı resimde neden siyah renk ağırlıklı olarak kullanmış olabilir? Kim söylemek ister? (@)

Öğrenci: Öğretmenim karamsarlık ve çaresizliği yansıttığı için olabilir.

Öğrenci: Hocam. Hüznü daha fazla yansıtmak için.

Öğretmen: Başka söz almak isteyen var mı? (&)

Öğrenci: Hocam çaresizliği yansıttığı için.

Öğretmen: Evet teşekkürler arkadaşlar. (&)

Öğretmen: Arkadaşlar resme dikkatlice baktığımızda ressam çalışma için hangi tekniği kullanmıştır? (@)

Öğrenci: Sessizlik (!)

Öğrenci: Hocam karakalem kullanılmıştır.

Öğretmen: Uzaktan karakalem mi gözüküyor? (%)

Öğrenci: Evet öğretmenim.

Öğrenci: Mürekkepli bir çalışma olabilir.

Öğretmen: Başka söz almak isteyen var mı? (&)

Öğretmen: Tamam. Devam edelim o halde. (&)

Öğretmen: Resimde kaç figür görüyorsunuz? Bunların kimler olduğunu söyleyebilir misiniz? (@)

Öğrenci: 4 figür öğretmenim.

Öğrenci: 4 hocam.

Öğretmen: Peki bunlar kimler olabilir? Aileden birileri olabilir mi? Kim söylemek ister? (@)

Öğrenci: Hocam ön planda anne var çocuk var. Kadın babasıyla izliyor.

Öğretmen: O baba mı? (%)

Öğrenci: Evet.

Öğretmen: Tamam. Başka (&)

Öğrenci: Kadının kocası var, çocuğu var ve komşusu var.

Öğrenci: iki arkadaş ve çocuğu var.

Öğretmen: Şu arkadaşı mı? (%)

Öğrenci: Evet.

Öğretmen: Resim net görünüyor mu? (@)

Öğrenci: Evet.

Öğrenci: Anne var çocuğu var. Öbür tarafta da annenin arkadaşı ve çocuğu var.

Öğretmen: Son cevabı alalım. Evet. (&)

Öğrenci: Hocam! Anne ve çocuk var arkasında da annenin arkadaşı var.

Öğretmen: Süper. Devam edelim. (&)

Öğretmen: Hep birlikte konuşmuyoruz. Söz alarak konuşalım. (&)

Öğrenci: (Kısa bir sessizlik) (!)

Öğretmen: Ressam bu resmi yaparken özellikle resimde yatakta yatan çocuğu neden zayıf ve sıska çizmiş olabilir? (@)

Öğretmen: Söyle bakalım kızım.

Öğrenci: Savaş esnasında ihtiyaçlar çok fazla olduğu için kıtlıktan dolayı yetmemiştir.

Öğrenci: Hocam savaş esnasında yardım olmadığı için yemek yetmemiş yetmemiştir.

Öğrenci: Hocam yemek ve ilaç olmadığı için olabilir.

Öğretmen: Güzel. Yeteri derecede ilaç kullanılmadığı için diyorsun. Olabilir. (&)

Öğrenci: Yeni kıtlıktan çıktığı için. Yemek bulamadığı için olabilir.

Öğrenci: Hastalıktan bitkin düşmüş olabilir.

Öğrenci: yeteri derecede beslenemediği için öğretmenim.

Öğretmen: Resmin içinde başka hangi tür eşyalar var kim söylemek ister? (@)

Öğrenci: Hocam bir evin içi olduğu için muhtemelen yatak ve pencere var.

Öğrenci: yatak var sehpa var bide pencere var.

Öğrenci: Hocam yatak pencere birde soba var.

Öğretmen: Sen söyle son olarak. (&)

Öğrenci: Hocam yatak pencere birde kasa var.

Öğretmen: Sizce resim günün hangi zaman dilimi olabilir? (@)

Öğrenci: (Sessizlik) (!)

Öğrenci: Akşam olabilir.

Öğretmen: Karanlık bir resim ve akşam olabilir diyorsun. Pekiyi akşam mıdır yoksa pencereden ışık yansıyor mu? Söyle bakalım kızım? (@)

Öğrenci: bence gündüzdür sadece evin içi karanlık olabilir.

Öğrenci: Öğretmenim sabahın ilk ışıkları olabilir.

Öğretmen: Neden sabahın ilk ışıkları olabilir? (%)

Öğrenci: Hocam çünkü sabahın ilk ışıkları gibi görünüyor.

Öğrenci: Gündüz vakti, İçerisi de ışık çok fazla olmadığı için karanlık.

Öğretmen: Son kez sana söz hakkı verelim. (&)

Öğrenci: Öğle ve ikindi vakti arasında olabilir.

Öğretmen: Neden? (%)

Öğrenci: Çünkü resim karanlık olduğu için o vakitler arasında en fazla karanlığı olabilir.

Öğretmen: Peki yatakta uzanan çocuk yaşıyor olabilir mi? Yoksa hasta mı? Kim söz almak ister? (@)

Öğrenci: Yaşıyor olabilir ama henüz ölmemiştir.

Öğrenci: Hasta ve ölmeye yakın bir şekilde devirmiştir.

Öğrenci: Yaşıyor. Çünkü gözleri açık görünüyor.

Öğrenci: Yaşıyor. Fakat bir çaresizlik olduğu için üzgün olabilir. Ama yaşıyor hocam.

Öğrenci: Hocam bence ölümcül bir hastalığa yakalanmış olabilir.

Öğrenci: Hocam çaresizliğine bakılırsa ölmüş olabilir.

Öğretmen: Resmi aklınızda canlandırırırsanız, sizce resimdeki insanların gelir durumu nasıldır? Neler söylemek istersiniz? (@)

Öğrenci: Yoksul bir aile öğretmenim

Öğrenci: Fakir ve geçim sıkıntısı yaşayan bir aile olabilir hocam.

Öğrenci: Yoksul olabilir hocam açlıktan bitkin düşmüş olabilir.

Öğrenci: Hocam büyük ihtimalle savaştan yeni çıkmış bir durum ve savaşta yenildikleri için kıtlık olmuş olabilir.

Öğretmen: Harika bir cevap teşekkürler kızım. (&)

Öğrenci: Hocam bence gelirleri yok.

Öğretmen: O halde geçimlerini neyle sağlıyorlardır? (@)

Öğrenci: Hocam insanların yardımıyla olabilir.

Öğretmen: Konu komşunun yardımıyla sağlıyorlardır.(&)

Öğrenci: Hocam evin görünüşüne göre ev yıkık gibi savaştan çıkmış olduklarından kıtlık yaşıyor olabilir öğretmenim.

Öğrenci: ilaçlar zor bulunabilir öğretmenim.

Öğretmen: Diğer sorumuza geçelim şimdi. (&)

Öğretmen: Resim bakıldığında 130 yıllık bir resimdir. Şimdiki zaman ile kıyaslandığında hastalık, kullanılan ilaçlar olsun nasıl olabilir? (@)

Öğrenci: Hocam hastane az, ama şimdi daha çok.

Öğretmen: peki bunun sebebi ne olabilir? (%)

Öğrenci: Nedeni yoksulluk hocam.

Öğretmen: Başka nedeni ne olabilir? (@)

Öğrenci: Hocam o zamanlarda çadırlardadır hastane o yüzden az olabilir, ama şimdi daha çok.

Öğrenci: teknoloji daha düşüktür hocam.

Öğretmen: 130 yıl öncesine gittiğimizde evet teknoloji daha aşağılarda evet ancak şimdi imkânlar daha fazla. (@)

Öğrenci: Hocam hastane eve çok uzak olabilir.

Öğrenci: Hocam resmin çizildiği zamanlarda hastane az, fakat şimdi daha fazla.

Öğretmen: Resmin geneline baktığımızda hangi kesimi yansıtmaktadır? (@)

Öğrenci: fakir bir aile yansıtıyor.

Öğrenci: yoksul bir aile olabilir öğretmenim.

Öğretmen: Çocuklar! Sizce bu resim hangi ülkeye ait olabilir? Bakalım tahminleriniz doğru mudur?

Öğrenci: (Sessizlik) (!)

Öğrenci: Hocam Gazze.

Öğrenci: Hocam Filistin olabilir.

Öğrenci: Hocam Suriye' ye benziyor.

Öğretmen: neden Suriye? (&)

Öğrenci: Hocam çünkü sürekli savaş olduğu için bebekler oralarda ölüyorlardır.

Öğretmen: 130 yıl öncesine baktığın zaman Suriye diyebilir misin? (@)

Öğrenci: Hocam Hindistan olabilir.

Öğrenci: Evet hocam

Öğretmen: Çocuklar teşekkürler yorum ve analizleriniz için. Şimdi size resim hakkında biraz bilgi vereceğim. (&)

Öğrenci: (Sessizlik) (!)

Öğretmen: 19. Yüzyılda Avrupa'daki hızlı sanayileşme ve kentleşme, toplumsal hayatta

olumsuz koşullar yaratmıştır. Bu olumsuz koşulları kendisi de yaşayan ve toplumsal konulara kayıtsız kalmayan Kathe Kollwitz, sanatını bu duyarlılık üzerine gerçekleştirmiştir. Genellikle çalışmalarında ilham kaynağı olarak hasta ve yoksul işçi sınıfından insanları konu edinmiştir.

Sanatı bir toplumsal görev olarak ele alan sanatçı, konularını çoğunlukla ezilmiş, unutulmuş ve yoksul kesim insanlarından seçip ele almıştır. Alman dışavurum sanatının önemli temsilcilerinden olan Kollwitz, eserlerinde özellikle de grafik çalışmalarında Alman dışavurumculuğunun duygusal yoğunluğu ile yalın toplumsal gerçekçi konuları birleştirmeyi başarmıştır. Yoksulluk nedeniyle kaybedilen evlatların acısını konu edinen işçi sınıfından konu aldığı resimlerinde genelde çaresizlik ve karamsarlıktan kaynaklanan karamsar bir atmosfer hâkimdir. Kollwitz 1893'te başladığı ve litografi tarzında yaptığı “yoksulluk” adlı çalışmasında kara bir leke yığını gibi görünen, harap edilmiş haldeki evin içerisinde bembeyaz bir yatak üzerinde sadece kemikleri görünür vaziyette bir bebek figürü yer alır. Bebek ölü haldedir. Çalışmanın ve ışığın kaynağı olan bu cansız beden hayatin acımasızlığıyla birlikte naif ve savunmasız bedeni adeta iç burkan bir etki bırakır. Elleriyle başını parçalarcasına sıkkan bir annenin adeta deli gibi bir ruh haliyle ölüm karşısındaki çaresizliği konu alan resim bir psikolojik atmosferi güçlü bir şekilde yansıtmayı başarmış sanatçılardan biridir. (@)

Öğrenci: (Sessizlik) (!)

Öğretmen: Şimdi tahtaya başka bir resim daha yansıtacağım arkadaşlar. Evet arkadaşlar yansıttığım resim hakkında size tekrar sorular yönelteceğim. Şimdi 10 saniye resmi inceleyelim. (&)

Öğretmen: Bu resmi daha önce gören var mı? (@)

Öğrenci: Daha önce resim araştırması yapmıştım, hocam orada görmüştüm.

Öğretmen: Evet çocuklar size başka sorular yönelteceğim lütfen en içten ve samimi bir şekilde cevap vermenizi istiyorum. Anlaştık mı çocuklar. (&)

Öğrenci: Evet.

Öğretmen: Resimde neler görüyorsunuz ilk izleniminiz nedir? Kim söz almak ister? (@)

Öğrenci: Hayvanlar görüyorum öğretmenim.

Öğretmen: Hangi hayvanlar görüyorsun? (%)

Öğrenci: Boğa görüyorum öğretmenim

Öğretmen: Başka? (%)

Öğrenci: Hocam savaş gibi, birbirlerini vuruyorlar.

Öğrenci: Hocam cezaevinde bir dövüş çıkmış olabilir.

Öğretmen: Öyle bir görüntü mü var? (%)

Öğrenci: Evet hocam

Öğrenci: Hocam karma bir resme benziyor.

Öğrenci: Hocam bir sürü yüz ve ayak görüyorum.

Öğretmen: Arkadaşlar! Resimde biçimler ve çizilenler net olarak görünüyor mu? Kim söylemek ister? (@)

Öğrenci: Hocam üstler net olarak görünüyor ama altlar biraz karışık.

Öğretmen: Başka? (%)

Öğrenci: Sessizlik (!)

Öğretmen: Arkadaşlar bir diğer soruya geçelim. Bu resmin konusu ne olabilir? Kim söylemek ister? (@)

Öğrenci: Hocam çok karışık olduğu için farklı bir konu olabilir.

Öğrenci: Hayvanlar olabilir.

Öğrenci: Hayvanlar olabilir.

Öğretmen: Başka? (%)

Öğrenci: Hocam birbirleriyle dövüşen kişiler olabilir.

Öğrenci: Hocam ben savaş olarak görüyorum.

Öğretmen: Bir savaş görüntüsü var mı? (@)

Öğrenci: Yani hocam birbirlerini öldürmüşler gibi duruyorlar.

Öğrenci: Hocam bir kargaşa olabilir.

Öğretmen: Konu ne olabilir? (@)

Öğretmen: diğer soruya geçelim arkadaşlar. Resimde genelde hangi renkler hâkimdir? (@)

Öğrenci: Siyah ve gri renkler hocam.

Öğretmen: Neden siyah ve gri kullanılmıştır? (%)

Öğrenci: İnsanların yüzlerini belli etmek için beyaz kullanılmış ancak ağırlıklı olarak siyah renk kullanılmıştır.

Öğrenci: Kapalı tonda renkler hocam.

Öğretmen: Bunlar hangileri? (%)

Öğrenci: Gri ve siyah

Öğrenci: Siyah beyaz lacivert ve gri renkler hocam.

Öğretmen: Neden söylediğin renkler kullanılmıştır? (%)

Öğrenci: Daha yaratıcı olması için hocam.

Öğrenci: kargaşayı daha çok belli edebilmek için.

Öğretmen: Evet diğer soruya geçelim arkadaşlar. (&)

Öğretmen: Resimde vücut uzuvları neden parça parça halinde verilmiştir? (@)

Öğrenci: Hayvanlarla birbirlerini tamamlamak için.

Öğrenci: Kalp kırmayla alakalı bir şey olabilir.

Öğrenci: Deney yapmak için olabilir hocam.

Öğrenci: Daha yaratıcı olması

Öğrenci: Zarar gördükleri için parça halinde verilmiş olabilir.

Öğretmen: Peki teşekkürler arkadaşlar. Evet diğer soruya geçelim. Resimde hangi geometrik şekiller kullanılmıştır? Kim söylemek ister? (@)

Öğrenci: Üçgen kullanılmıştır.

Öğrenci: Üçgen ve dik dörtken kullanılmıştır.

Öğrenci: Oval kullanılmıştır.

Öğretmen: Diğer sorumuza geçelim. Resimde hangi hayvanlar çizilmiş olabilir? (@)

Öğrenci: Ayı, kuş var hocam.

Öğrenci: Boğa dinazor kuş ve tilki

Öğretmen: Başka arkadaşlar? (&)

Öğrenci: Ayı, kuş vardır.

Öğrenci: Hocam köpek var kuş var boğa var, birde hocam at gibi bir şey var

Öğrenci: Boğa kuş ve at var. Atın yanında da ayakları çıkmış gibi görünüyor.

Öğretmen: Aslında farklı farklı hayvanlar kullanılmış, doğrudur arkadaşlar. (&)

Öğretmen: Diğer sorumuza geçelim arkadaşlar? Resme genel olarak baktığınızda beğendiniz mi? (@)

Öğrenci: Hocam ben çok beğenmedim.

Öğrenci: Gülüşmeler.

Öğretmen: Beğenip beğenmemeniz size kalmış bir şey çocuklar beğenmeyebilirsiniz. Problem değil çocuklar. (&)

Öğrenci: Kargaşa olduğu için beğendim hocam.

Öğrenci: Renk tonlarından dolayı çok fazla beğenmedim.

Öğrenci: Hiç beğenmedim. (Gülüşmeler)

Öğretmen: Neden hiç beğenmedin? (%)

Öğrenci: Hocam odama assam dalga geçerler benimle.

Öğrenci: Hocam üst kısım çok güzel olmuşta alt kısım biraz karışık olmuş.

Öğrenci: Hocam ben beğenmedim. Çünkü çok karışık bir resim gibi görünüyor.

Öğretmen: Diğer sorumuza geçelim arkadaşlar? Ve son sorumuz olsun. (&)

Öğretmen: Resim belli bir oran orantıya göre çizilmiş olabilir mi? (@)

Öğrenci: Hocam hepsi eşit kesilmiş ve eşit birleştirilmiştir.

Öğrenci: Hocam rastgele çizilmiştir.

Öğrenci: Hocam parçaları dağınık verdiği için bence orantılı olmuştur.

Öğretmen: Arkadaşlar verdiğiniz cevaplar için çok teşekkür ederim. Şimdi size eser hakkında biraz bilgi vereyim beni dikkatlice dinlemenizi istiyorum. (&)

Öğrenci: Sessizlik (!)

Öğretmen: 1937 yılında gerçekleşen oldukça kanlı sahnelere ortam hazırladığı İspanya iç savaşını anlatan “Guernica” tablosu denimin en önemli eserleri arasına giren Pablo Picasso’nun tablosudur. İspanyanın o dönemlerde stratejik konuma sahip olan Guernica kasabası bölgedeki faşist güçlerin desteklenmesi amacıyla, o dönemde general olan Francisco Franco tarafından yönetilen güçler talimatıyla 26 Nisan 1937’de bombalanmıştır. Bu bombalanmada 250 ila 1600 kişi ölmüş ve bundan daha fazla insan da yaralanmıştır.

Kübizm sanatıyla soyut bir tarzda ortaya konan eser, birçok sanatçıya ilham kaynağı olmuştur. Şu anda bu tablo İspanyanın başkenti Madrid’deki Reina Sofia Müzesinde sergilenmektedir.

Picasso, 56 yaşındayken 1937 yılında ortaya koyduğu bu eseri 349,3 x776,6 cm’lik kanvas üzerine siyah, beyaz ve gri tonlarında yapılmıştır. Sanatçının bu çalışmada bu renkleri kullanmasının nedeni vahşice lanse edilen katliam sonrası ölümü, çaresizliği, yıkımı, şiddeti bunların bir sebebi olarak gösterme gayretindedir. Resmin bu tonlarda yapılmış olmasının bir diğer nedeni ise o dönemde gazetelerin siyah- beyaz basılması ile bir benzerlik sağlanmaya çalışılmış ve savaşın oluşturduğu karamsarlığa da vurgu yapılmıştır. Yağlıboya tekniğiyle yapmıştır.

Guernica, savaşın tüm kötülüklerini yansıtan ve bireyler üzerindeki kötü etkilerin bir özetidir. Tablo zaman içerisinde barış yanlıları ve savaşa karşı düşüncelerin adeta sembolü haline gelmiştir. (@)

Öğretmen: Şimdi diğer çalışmaya ve son çalışmaya geçelim. Herkes 10 Saniye kadar resme baksın. Çünkü sorularına karşılık cevaplarınızı alacağım. (&)

Öğrenci: (Kısa bir sessizlik) (!)

Öğretmen: Evet arkadaşlar hazırsak resimde neler görüyorsunuz? (@)

Öğrenci: Hocam bir patlama yaşanmış olabilir.

Öğrenci: Hocam arka tarafta savaş var, kadın da elindeki ile onu silmeye çalışıyor.

Öğrenci: Hocam ölmüş eşini görüyor olabilir.

Öğrenci: Hocam bence savaştan kalan izleri silmeye çalışıyor kadın.

Öğrenci: Hocam üstü kapalı olan bir resmi açmaya çalışıyor.

Öğrenci: Hocam arkadaki askerleri süpürgeyle yok etmeye çalışıyor. (Gülüşmeler)

Öğretmen: Evet arkadaşlar farklı cevaplar vermeniz benim hoşuma gidiyor. Çünkü sizin fikirleriniz benim için çok değerlidir. (&)

Öğretmen: Evet ikinci soruya geçelim arkadaşlar. Resimde size ilk uyandıran izlenim nedir? (@)

Öğrenci: Meraklı bir kadın olabilir.

Öğrenci: Savaşı canlandırıyor olabilir.

Öğrenci: Hüzün

Öğrenci: Hocam Savaştan çıkıp gelmiş biri. Kadının ailesi olabilir.

Öğretmen: Evet resimde hangi teknik kullanılmıştır sizce? (@)

Öğrenci: Karakalem olabilir.

Öğrenci: Mürekkep.

Öğrenci: Beyaz kalem olabilir.

Öğrenci: Kuru boya.

Öğretmen: Diğer soru evet arkadaşlar resimdeki kadın kimdir? Ve orada ne yapıyor olabilir? Kim söylemek ister? Bence güzel bir soru. (@)

Öğretmen: Farklı kişiler parmak kaldırsın lütfen. (&)

Öğrenci: Ünlü bir kadın

Öğrenci: Ev hanımı

Öğretmen: Ses alamıyorum lütfen yüksek sesle. (&)

Öğrenci: Oradaki adamın annesi olabilir.

Öğrenci: Hocam kadın perdeyi açıp savaşa gidiyor.

Öğrenci: Hocam onları izliyor.

Öğretmen: Peki diğer sorumuza geçelim arkadaşlar. Resmin içine girdiğinizi düşünün nasıl bir ev hayal ederdiniz? (@)

Öğrenci: Hocam büyük bir ev

Öğretmen: Nereden anlaşılıyor büyük ev olduğu? (%)

Öğrenci: Perdelerden hocam

Öğrenci: Hocam bu ev bir köşk olabilir.

Öğrenci: Zengin bir aile ve geçmişi karışık olabilir.

Öğrenci: Hocam perdelerden anlaşılıyor zengin bir aile.

Öğrenci: Hocam bir saray olabilir.

Öğretmen: Peki diğer sorumuza geçelim arkadaşlar. Resimde cama yansıyan görüntü ne olabilir? (@)

Öğrenci: Hocam deniz dalgası ve kaya olabilir.

Öğrenci: Hocam savaş bu belli zaten.

Öğrenci: Hocam bulutların üzerindeki kayıklar olabilir.

Öğrenci: Hocam evin dışında bir savaş ve bu perdeye yansımış olabilir.

Öğretmen: Kadının evi temizlediği alet, yerde değil de neden bir çanta görevi görüyor sizce? Kim söylemek ister? (@)

Öğrenci: Her yere ulaşabilmesi her yere taşınabilmesi için.

Öğrenci: Hocam yukarıdaki perdeler ulaşabilmesi için bence.

Öğrenci: Hocam süpürge eski zamanları andırıldığı için modeli o şekildedir.

Öğretmen: Diğer sorumuza geçelim. (&)

Öğretmen: Sanatçı bu resimde ne anlatmak istemiş olabilir? (@)

Öğrenci: savaşı.

Öğrenci: Hocam bence kadın eskiden savaş yüzünden ailesini kaybetmiş olabilir ve bunu hafızasında silmeye çalışıyor olabilir (gülüşmeler)

Öğrenci: Evin içine olan her şey evin içine yansıyor olabilir.

Öğrenci: Hocam kadın kocasını ya da bir akrabasını kaybetmiş. Ve her yere bakınca onu görmektedir.

Öğrenci: Hocam dışarıdaki kirliliği ve evin içindeki temizliği göstermeye çalışıyor. (gülüşmeler)

Öğrenci: Hocam kadın şizofren olabilir. (gülüşmeler)

Öğretmen: Nerden anlaşılıyor peki? (%)

Öğrenci: Hocam aslında öyle bir olay yok kafasında sürekli canlandırdığı için.

Öğretmen: Diğer sorumuza geçelim. Resim ağırlıklı olarak siyah beyaz kullanılmıştır. Fakat perdeler renkli kullanılmıştır. Bunun sebebi sizce ne olabilir? (@)

Öğrenci: Hocam karakalem çizilmiş renkli olmasaydı perde anlaşılmazdı.

Öğrenci: Hocam dikkat çekmek için olabilir.

Öğretmen: Diğer sorumuza geçelim. Resimdeki kadının kıyafeti ve saçına baktığımız zaman hangi dönemi yansıtıyor olabilir? (@)

Öğrenci: Hocam mesela eski zamanlarda yapılmış olabilir bu resim.

Öğretmen Kaç yıl öncesine gidilebilir? (@)

Öğrenci: 100 yıl öncesi olabilir.

Öğrenci: Hocam eski zamanlarda kalmış olabilir. Çünkü.. çünkü..(Gülüşmeler)

Öğrenci: Hocam kıyafet ve saçtan 1900'ler olabilir.

Öğrenci: Hocam bence eski bir fotoğraf çünkü kullanılan eşyalar günümüz eşyaları değildir.

Öğrenci: Hocam 1800'lerin resmi olabilir. Çünkü kadının saç tipi ve süpürgenin kalitesi onu gösteriyor.

Öğrenci: Hocam 2000 yılların ortası olabilir.

Öğretmen: Çok teşekkürler arkadaşlar Son sorumuza geçelim. (&)

Öğretmen: Perdenin Arka tarafındaki görüntü sizce kazanılmış mı, yoksa kaybedilmiş bir görüntü müdür? Neler söylemek istersiniz? (@)

Öğrenci: Hocam kazanılmış bir zafer. Arkadakiler seviniyor gözüküyor

Öğrenci: Hocam kaybedilmiş.

Öğrenci: Hocam kazanılmış bir zaferdir.

Öğretmen: Nereden anlaşılıyor? (%)

Öğrenci: Hocam Çünkü silahlar bırakılmış, artık rahata kavuşulmuştur.

Öğrenci: Hocam kazanılmış bir zafer çünkü kadının yüz ifadesinden öyle anlaşılıyor.

Öğrenci: Hocam kazanılmış bir zafer olabilir çünkü adamlar az ve diğerlerini mağlup etmiş olabilirler.

Öğretmen: Çok teşekkürler arkadaşlar verdiğiniz cevaplar ve beni dinlediğiniz için. Evet, şimdi resim hakkında biraz bilgi vereceğim. (&)

Öğrenci: Sessizlik (!)

Öğretmen: Martha Rosler, Amerikan iç dekorasyon dergisi olan House Beautiful'daki ev içi görüntüleriyle Vietnam savaşı görüntülerini bir araya getirerek kolaj tekniğinde eserler meydana getirmektedir. "Savaşı Eve Getirmek" adlı çalışması da bu teknikle yapılmaktadır. Sanatçı eserlerini genelde zıtlıklar üzerine yani ev ile savaşı, yaşam ile ölümü bir araya getirmek gibi algılanabilir.

Eserlerini genelde çiçekli kumaşlar, düzenli aydınlık odalar ve o dönemin döşenmiş şık koltuklarla, pencerenin dışında görünen siyah beyaz savaş manzarası ve yerde yatan bedenler ile ortaya koymaktadır. Savaşı en şiddetli zamanlarında üretilen bu çalışmalar dönemin yeraltı gazetelerinde ve savaş karşıtı dergilerde yayınlanmaya başlanmıştır.

Sanatçının savaş karşıtı konu alan bu kolajları, korunaklı evlerde yaşayan insanların savaşın aslında sadece çok uzaklardaymış gibi değil de, evlerinin içine kadar girdiğini, ve

yakınlarında olduğunu vurgular. Zaman içerisinde photoshop gibi teknolojinin gelişmesine rağmen sanatçı çalışmalarını ve kolajlarını elle yapıştırmak devam etmiştir. (@)

Öğrenci: Uygulama (é)

2. DERSİN İÇERİĞİ

Öğretmen: Arkadaşlar bir önceki dersimizde resim analizi yapmıştık bir önceki konumuz “savaş” konusuydu, bugünkü konumuz biraz daha farklı olacak. Arkadaşlar, geçen hafta olduğu gibi resimleri sırasıyla göstereceğim, sorular yöneltip size resim hakkında yorumlarınızı isteyeceğim. O halde ilk resmimizle başlıyoruz. (&)

Öğretmen: arkadaşlar resmimiz tahtada evet 5-10 saniye şöyle bir bakın resme arkasından soru yönelteceğim. (&)

Öğretmen: Arkadaşlar resimde neler görüyorsunuz? Kim söylemek ister? (@)

Öğrenci: Bağırان bir adam görüyorum

Öğretmen: Sadece bağırıyor mu? (%)

Öğrenci: Evet hocam, elinde bir içecek

Öğrenci: Hocam adamın elinde kötü bir içecek var, adam da onu içmiş ve yüzü ekşimiş.

Öğrenci: Hocam akıl hastası.

Öğrenci: Hocam ayran içerken ayran çok ekşiymiş.(Gülüşmeler)

Öğrenci: Hocam bu adam bir büyücü, çünkü elinde bir iksir şişesi var.

Öğretmen: çok farklı cevaplar geliyor. Başka arkadaşlar, son olarak. Evet. (&)

Öğrenci: Hocam kötü bir içecek içerken bağırıyor. (Gülüşmeler)

Öğretmen: Bir sonraki soruya geçelim arkadaşlar. (&)

Öğretmen: Resimde hangi renkler ağırlıklı olarak kullanmıştır? (@)

Öğrenci: Lacivert, kahverengi ve siyah var.

Öğretmen: Peki ağır ve koyu renkler kullanılmıştır sebebi ne olabilir? (@)

Öğrenci: Ağır bir resim olduğu için.

Öğrenci: Hocam kahverengi, siyah, ten rengi kullanmış, özellikle adamın yüzünü göstermek için.

Öğrenci: Daha net göstermek için hocam.

Öğretmen: Peki resimde adam ne yapıyor sizce? (@)

Öğrenci: Hocam acı bir içecek içiyor.

Öğretmen: Peki o acı içecek ne olabilir? (%)

Öğrenci: Hocam acı şalgam olabilir. (Gülüşmeler)

Öğrenci: Hocam bence ilaç içiyor.

Öğretmen: Neden? (%)

Öğretmen: Peki ilaç şişesine benziyor. (%)

Öğretmen: Arkadaşlar bu gördüğünüz 300-400 yıllık bir resim olduğu için eskiyi göz önünde bulundurarak yorumlarınızı yapabilirsiniz. (&)

Öğretmen: Evet diğer soruya geçelim arkadaşlar. (&)

Öğretmen: Resimdeki adam elinde tuttuğu ile ne yapmaktadır? (@)

Öğrenci: İçmektedir.

Öğretmen: İttikten sonraki hali mi yoksa öncesi mi? (@)

Öğrenci: İttikten sonraki hali

Öğrenci: hocam ilaç içiyor.

Öğrenci: hocam mesela elinde bardak var ve onu kırmaya çalışıyor.

Öğretmen: Onun için mi haykırıyor? (%)

Öğrenci: Evet hocam

Öğrenci: Hocam bence bu zehirli bir içecektir. Birinin ölmesi için yapılmış olabilir.

Öğrenci: Hocam dediği gibi zehirli içecek ama yanlışlıkla kendi içiyor ve bağırıyor.

Öğretmen: Peki figürün saç ve kıyafetleri size neyi çağırıyor? Kim ne söylemek ister? (@)

Öğrenci: Hocam eski zamanları.

Öğrenci: Hocam eski kıyafetlerle fakirliği andırıyor.

Öğrenci: Hocam yoksul bir insana benziyor.

Öğrenci: Hocam fakir ve yoksul bir insan.

Öğretmen: Resimde hangi teknik kullanılmış olabilir? (@)

Öğrenci: Suluboya

Öğrenci: Hocam akrilik boya kullanılmıştır.

Öğrenci: Guaj boya.

Öğrenci: Pastel poya kullanılmış.

Öğretmen: Peki en çok hangi teknik kullanılmıştır desek ne cevap verirsiniz? (@)

Öğrenci: Yağlıboya.

Öğretmen: Evet diğer sorumuza geçelim arkadaşlar. (&)

Öğretmen: Figür sizce haykırmakta mıdır yoksa başka bir şey mi var bu işin içinde? Kim söylemek ister? (@)

Öğrenci: Hocam kokluyor olabilir.

Öğrenci: Bağırıyor.

Öğrenci: Acı çektiği için bağırıyor olabilir.

Öğrenci: Hocam birine kızıyor olabilir.

Öğrenci: Midesi bulanmış olabilir.

Öğretmen: Sizce resmin konusu ne olabilir? (@)

Öğretmen: Aramızda konuşmayalım arkadaşlar. (&)

Öğrenci: Hocam fakirliği ve yoksulluk olabilir.

Öğretmen: Gayet güzel bir cevap evet (&)

Öğretmen: Resimdeki renkler hoşunuza gitti mi? Niçin? (@)

Öğrenci: Hocam beğenmedim. Çünkü koyu tonda renkler kullanmış.

Öğrenci: Hocam baya koyu ton kullanmış.

Öğrenci: Hocam ben beğendim çünkü gerçekçi olmuş bence.

Öğretmen: peki arkadaşlar son sorumuz. (&)

Öğretmen: Resimdeki adam elinde ilaç şişesi var. Sizce neden bu ilaç şişesini kullanıyor olabilir? (@)

Öğrenci: Hasta olduğu için olabilir.

Öğrenci: Hocam birisini zehirlemek için olabilir.

Öğrenci: İntihar etmek için.

Öğrenci: Gülüşmeler.

Öğrenci: Hocam şişe içerisindekini çok beğenmemiş olabilir.

Öğrenci: Hocam bence birini zehirlemek için yapmış olabilir.

Öğretmen: Yorumlarınız için teşekkürler arkadaşlar. Ben şimdi yorumladığınız resim hakkında biraz bilgi vereceğim beni dikkatlice dinlemenizi istiyorum. (&)

Öğrenci: Sessizlik (!)

Öğretmen: Arkadaşlar, tablo Adrian Brouwer 'e ait "Acı ilaç" tablosudur. Dönemin Eşsiz bütünlüğüne sahip olan bu tablo tam tarihi bilinmemekle birlikte 1630 – 1640 yıllarında arasında yapılmıştır. Eserin yapılmasının esin kaynağı olarak dönemin şartları görülmektedir. O zamanlar ilaçlar; otlardan, topraktan, hayvan uzuvlarından yapılıyordu.

O sebeple içeriği haliyle acı ve içilmeyecek derecededir.

Sanatçı bu eserinde maddi durumu olmayan hastalıklarla dolu bir figür resmetmiştir. Aynı zamanda acı ilaç ile betimlediği figürün vücudunun büyük bir kısmına tabi olmayan ve figürün adeta buruşuk yüzüne vurgu yapan yakın bir portre resmidir. Batılı ressamın bir özelliği sıradan insanların bedenlerini resimlemede daha yüzeysel işlenirken, üst sınıftan

insanların yüzlerindeki ifadeyi verebilmek adına derinlik hâkimdir. Figürün elleri üst sınıftan makamı yüksekmiş gibi görünen insanların elleri gibi resimlemesinin sebebi, her sınıftan insanın da hastalığa yenik düşebileceğine vurgu yapmaktadır.

Orijinal Boyutu çok küçük olan eserin boyutları 47 x 35 cm dir. Yağlıboya tekniğinde yapılan bu eser günümüzde Almanya'nın Frankfurt şehrinde yer alan ve Almanya'nın en önemli koleksiyonlarından birine sahip Städelches Kunstinstitut sanat müzesinde yer almaktadır. (@)

Öğretmen: Bir sonraki resmimize geçelim arkadaşlar. (&)

Öğretmen: Evet arkadaşlar resmimizi önce dikkatlice inceleyelim. (&)

Öğretmen: Evet arkadaşlar resimde neler görüyorsunuz? (@)

Öğrenci: Hocam ekmeğini taştan çıkaran adamlar görüyorum.

Öğrenci: Hocam madenci görüyorum.

Öğrenci: Hocam yol çalışması yapıyor olabilirler.

Öğrenci: Hocam tarla kazıyorlar.

Öğretmen: Resimde hangi teknik kullanılmıştır? (@)

Öğrenci: Hocam kuru boya.

Öğrenci: Pastel boya.

Öğrenci: Yağlı boya.

Öğretmen: Resimde hangi renkler ağır basmıştır? (@)

Öğrenci: Kahverengi.

Öğrenci: Kahverengi, sarı ve beyaz

Öğretmen: neden kahverengi kullanılmıştır? (%)

Öğrenci: çünkü biraz daha acıklı ve hüzünlü gösterebilmek için.

Öğrenci: Kahverengi, siyah ve beyaz

Öğretmen: Figürlerin kıyafetleri bize ekonomik durumu hakkında bilgi verir mi? (@)

Öğrenci: Evet hocam verir çünkü yoksul ve fakir kişilere benziyorlar.

Öğrenci: Hocam adamların üstü yırtık yoksul ailelere benziyorlar.

Öğrenci: Hocam fakir ve yoksuldurlar.

Öğrenci: Hocama fakir ve yoksulluk vardır, buradaki görüntü bize paraya değer vermememiz gerektiğini vurgulamaktadır.

Öğrenci: Hocam bence de yoksulluk var çünkü önemli bir iş yapıyorlar.

Öğretmen: Resimde iki figür görüyoruz, Figürler arasında aile bağları var mıdır? Kim söylemek ister? (@)

Öğrenci: Hocam baba oğul olabilir.

Öğrenci: Abi kardeş olabilirler.

Öğrenci: Hocam usta çırak olabilir.

Öğretmen: Evet arkadaşlar. Resimdeki figürler bu işi sürekli mi yapıyorlar, yoksa o anlık bir iş midir? Neler söylemek istersiniz? (@)

Öğrenci: Bence aynı işi yapıyorlar.

Öğretmen: Nereden anlaşılıyor? (%)

Öğrenci: Hocam çünkü kazmaları yanında ve taş kırmalarından anlaşılıyor.

Öğrenci: bence sürekli yapıyorlar çünkü her zaman kendilerine yemek götürüyorlar.

Öğretmen: Yemeğe dair bir şey var mı? (%)

Öğrenci: Evet hocam kazan var çünkü.

Öğrenci: Hocam bence sürekli yapmıyorlar. Çünkü bir olay var bir şeyden korkmuşlar gibi bir durum var.

Öğrenci: Hocam define bulmuşlar onu kazıyorlar.

Öğrenci: Hocam bence sürekli aynı işi yapıyorlar, çünkü elleri bu işe çok yatkın.

Öğretmen: Neden taş kırıyorlar? Taş kırmanın belli bir amacı var mı? (@)

Öğrenci: Madenci olabilirler.

Öğrenci: Hocam yol yapmak için olabilir.

Öğrenci: Değerli bir şey bulup ve onu satmak olabilir amaçları.

Öğrenci: Hocam bence bir yol çalışması var, savaş öncesi bir yol çalışması olabilir.

Öğretmen: Sizce resimdeki görüntü hangi mevsimi yansıtıyor olabilir? (@)

Öğrenci: Hocam bence yaz aylarıdır. Çünkü resimde başaklar görünüyor.

Öğretmen: Çok dikkatlisin kızım tebrikler. (&)

Öğrenci: Hocam sonbahar olabilir çünkü başaklar sararmıştır.

Öğrenci: Hocam bence ilkbahar Çünkü otlar yeşermiş.

Öğrenci: Hocam sonbahar Çünkü giydikleri kıyafetler kalın.

Öğrenci: Hocam yaz ayı, kafasında şapka var birde arkalarında ot yeşermiş

Öğretmen: Resimde hangi malzemeler kullanılmıştır? (@)

Öğrenci: Hocam kova var, tencere var birde balta var.

Öğrenci: Hocam çapa var.

Öğrenci: Hocam balyoz kazma tencere kaşık birde sepet var.

Öğretmen: Arkadaşlar resim bu şekildeydi. Yorumlarımız ve analizleriniz için çok teşekkürler. Şimdi size eser hakkında biraz bilgi aktaracağım beni dikkatli dinlemenizi

istiyorum. (&)

Öğrenci: Sessizlik (!)

Öğretmen: Taş Kıranlar tablosu gerçekçilik ve yoksulluğu içinde barındırdığı iki köylüyü (genç bir adam ve yaşlı bir adam) kayaları kırarken tasvir eden ve sanat dünyasını gerçekçiliğe götüren en önemli eserlerden biri olarak kabul edilen Alman ressam Gustave Courbet'in 1849 yılında yapmış olduğu çalışmasıdır. Kompozisyonda yaşlı ve genç, görüntüde aynı seviyededir. Yoksulluğun gerçekçiliğine ve iş hayatının trajedisinin bir örneği olarak kabul edilir.

Eser ilk olarak 1850-1851 Paris Salonu'nda sergilendi. Günlük yaşamdan bir sahneyi ele alan sanatçı yoksul vatandaşların deneyimlediği zorlu çalışmayı tasvir etmeyi amaçlıyordu. Sanatçı daha önce görmediğimiz bir durum olan bu eserini iki sürümlü olarak yapmıştır. İkinci sürüm bu resmin ayan görüntüsüdür. İkinci sürüm daha küçüktür, 56 cm × 85 cm (22 inç × 33 inç) boyutlarında ve daha koyudur.

Sanatçının ilk ve gerçek versiyonu olan tablosu Şubat 1945'te Dresden, II. Dünya Savaşı Müttefikleri tarafından bombalandığı sırada Almanlar tabloyu başka bir yere taşımaya karar verdiler ancak daha sonra kamyonla güvenli bir depoya taşınırken bir bombalama baskını sırasında yok edildi. Eserin şu anda orijinal hali yoktur. Ancak Ters bir görüntü olan ikinci sürüm savaştan sağ kurtuldu ve Winterthur'daki Oskar Reinhart Koleksiyonu'ndadır . (@)

Öğretmen: evet arkadaşlar diğer eserimize geçiyoruz. Şimdi eseri tahtaya yansıttım arkadaşlar 5- 10 saniye kadar izleyelim. Tekrarında sizlerden yorum alacağım. (&)

Öğrenci: Sessizlik (!)

Öğretmen: Resimde neler görüyorsunuz arkadaşlar? Kim söylemek ister? (@)

Öğrenci: Hocam bir anne ve 7 tane de kız çocuğu.

Öğretmen: Hepsi kız mı? (%)

Öğrenci: Bir kaç tane erkek de olabilir.

Öğrenci: Hocam yetimhane orası kalan çocuklar ve kadın var

Öğretmen: O kadın kimdir? (%)

Öğrenci: Hocam bakıcıları olabilir.

Öğrenci: Hocam bir anne, çocukları ve bir ev...

Öğretmen: Kendi evi olabilir mi? (@)

Öğrenci: Olabilir hocam.

Öğrenci: Annesi ölmeden önce çekilmiş bir fotoğraf olabilir hocam.

Öğretmen: Anne neden ölmüş olabilir? (%)

Öğrenci: Açlıktan, hastalıktan dolayı olabilir hocam.

Öğretmen: Arkadaşlar! Sizce çocukların hepsi kadının çocuğu olabilir mi? Neler söylemek istersiniz? (@)

Öğrenci: Hocam bence değil, bakıcıları gibi görünüyor.

Öğrenci: Hocam bence bakıcıdır. Çünkü ayrı ayrı ailelerin çocuklarına bakıyordur.

Öğrenci: O kadın teyze olabilir ve yeğenlerine bakıyor.

Öğretmen: Arkadaşlar bunun fotoğraf olduğundan bahsetmiştim. Pekiyi neden siyah beyaz fotoğraf? Acaba eskiyi mi ya da daha farklı olsun diye mi çekilmiştir. Neler söylemek istersiniz? (@)

Öğrenci: Hocam hüznü olsun diye siyah beyaz çekilmiştir. Birde eskiyi anımsatmak için olabilir.

Öğrenci: Hocam eskiden renkli olmadığı için ondan siyah-beyaz çekilmiş olabilir.

Öğrenci: Hocam eskiyi daha çok anımsatmak için.

Öğretmen: Evet diğer sorumuza geçelim arkadaşlar (&)

Öğretmen: Ailenin ekonomik durumu nedir? Resimde gördüklerinizi yorumlayabilir misiniz? (@)

Öğrenci: Hocam fakirdir. Çünkü arkadaki cam kırıktır. Kırık olması da fakirliğin göstergesi olabilir.

Öğrenci: Hocam bence orta hallidirler çünkü antika eşyaları var.

Öğrenci: Hocam bence fakir değil ama fakirliğe daha yakındırlar.

Öğretmen: Evet arkadaşlar resme baktığınızda sizce özel bir gün mü yoksa sıradan bir gün olabilir mi? Yüz ifadeleri ve kıyafetlerine bakarsanız neler söylemek istersiniz? (@)

Öğrenci: Hocam bir bayram günü olabilir

Öğrenci: Hocam anneler günü olabilir (gülüşmeler)

Öğrenci: Hocam bence normal sıradan bir gün çünkü kadının üzerinde mutfak önlüğü gibi bir şey var.

Öğretmen: fotoğrafa tekrar dönelim ve inceleyelim. Sizce baba neden fotoğrafta yoktur? Kim ne söylemek ister? (@)

Öğrenci: Hocam babayı kaybetmiş olabilirler.

Öğrenci: Hocam bence uzak bir yerde çalışmaya gitmiş olabilir.

Öğrenci: Hocam yetim ve öksüz olabilir.

Öğrenci: Hocam anneleri yok, arkadaki resim bence anneleri olabilir.

Öğretmen: fotoğrafa kalabalık bir eşya grubu görüyorsunuz. Sizce hangi eşyalar var burada? (@)

Öğrenci: Hocam dikiş makinası ve saat görüyorum.

Öğrenci: Hocam dikiş makinası var çerçeve var.

Öğretmen: Peki eşyalara baktığınız zaman tarihini kafanızda canlandırabilir misiniz? Hangi tarih olabilir? (@)

Öğrenci: 1800'ler olabilir.

Öğretmen: Ailenin kıyafetlerine bakacak olursak hangi ülke olabilir? (@)

Öğrenci: Hocam Amerika olabilir.

Öğrenci: Fransa olabilir. Kıyafetleri daha çok Fransızlara benziyor.

Öğrenci: İtalya olabilir hocam.

Öğrenci: Rusya olabilir.

Öğrenci: Bence İstanbul olabilir.

Öğretmen: Diğer soruya geçelim arkadaşlar. Anne biraz tebessüm ediyor fakat ailede kimsenin yüzü gülmüyor sebebi ne olabilir acaba? Kim söylemek ister? (@)

Öğrenci: Bence hocam baba özlemi vardır.

Öğrenci: hocam bence aileden birini kaybetmiş olabilirler. Çünkü çocuk bağıyor.

Öğrenci: Bir kişiyi kaybetmiş olabilirler.

Öğrenci: Hocam babaları yanlarında olmadığı için olabilir.

Öğrenci: Bence bir trafik kazası geçirmişler. Baba ölmüş anne de sakat kalmıştır.

Öğretmen: Resimdeki fotoğraf sizce ailenin gelir durumu hakkında fikir verebilir mi? (@)

Öğrenci: Hocam gelir durumu yok bence babasından kalma bir ev olabilir.

Öğrenci: Hocam evde fazla kişi yaşadığından fakir olabilirler.

Öğretmen: Son sorumuz arkadaşlar. Ailenin yaşadığı bu ev sizin hoşunuza gitti mi? Yaşamak ister miydiniz böyle bir evde? (@)

Öğrenci: Hocam ben yaşamak isterim. Çünkü mutlu bir ortam var.

Öğrenci: Hocam ben yaşamak istemezdim çünkü çok fazla eşya var evin içerisinde.

Öğrenci: Hocam ev hoşuma gitti ben yaşamak isterim.

Öğrenci: Ben böyle bir evde yaşamak istemezdim çünkü teknoloji yok bu evde.

Öğretmen: Arkadaşlar verdiğiniz cevaplar için çok teşekkür ederim. Şimdi sizlere resim hakkında biraz bilgi vereceğim beni dikkatlice dinlemenizi isteyeceğim. (&)

Öğrenci: Sessizlik (!)

Öğretmen: Lewis HİNE, Etkin olduğu yıllar yani 1892-1924 yılları arasında Amerika'ya göç

eden insanları ve yoksul emekçileri resimledi. Ardından 1908 yılında Ulusal Çocuk komitesinde fotoğrafçı olarak çalışmaya başladıktan sonra çocuk işçiliğinin önüne geçmeyi amaçlamak adına konularını, madenlerde, tarlalarda ve fabrikalarda çalıştırılan çocukları resimlemiştir. Sanatçının çektiği fotoğraflarında amaçlarının arasında Amerika'daki korkunç sömürüyü ve onu takip eden yoksulluğu belgelemiştir.

Hine yaşadığı dönem boyunca kadrajına birçok fotoğraf sıkıştırmıştır. Bunlardan en önemlileri arasında tabi ki de “New York şehrinde yoksullar evinde bir aile” dir. Resimde çocukların kılık kıyafetleri ve odadaki eşyalar evin düzeni, ailenin sosyal ve ekonomik durumunu gözlemlemektedir. Yapılan bir diğer araştırmada ise sanatçının benzer aileleri resimlerken genelde baba figürünün olmayışı, babanın o fotoğraflarda olamayışı da ailenin yoksulluğuna ve muhtaçlığına işaret eder. Fotoğraflarda baba boşluğunu dolduracak şekilde konumlanması aslında Hristiyanlardaki baba şefkati ve otoritesini geliştiren reformist ideolojileri vurgulamaktadır.

Resimlerde yardımsever amaçlar yoksulları gösterilirken kişilerin, aslında yoksul olduklarını gösteren biçimler kullanılıp doğal ortam oluşturulmayı hedeflemektedir. Aynı zamanda fotoğrafların gerçekliği hiçbir zaman nesnel olmamıştır. Kadrajına fotoğrafları yansıtmadan önce tüm görüntüler tasarlanmaktadır. (@)

Öğretmen: Evet arkadaşlar bu derste ki son resmimize geçiyoruz. Tahtaya yansıttım 5-10 dakika inceleyelim. Daha sonra size sorular yönelteceğim. (&)

Öğretmen: Evet arkadaşla resimde neler görüyorsunuz? Kim söylemek ister? (@)

Öğrenci: Hocam eski bir röntgen aleti görüyorum.

Öğrenci: Hocam eskiden kalma bir içecek arabası olabilir.

Öğretmen: Arkadaşlar resimde gördüğünüz bayrak neyi temsil ediyor? (@)

Öğrenci: Hocam makinenin yapıldığı ülkeyi temsil ediyor olabilir.

Öğretmen: Diğer soruya geçelim arkadaşlar. (&)

Öğretmen: Sanatçı bu çalışmayı yaparken amacı ne olabilir? (@)

Öğrenci: Hocam mucit olmak istemiştir.

Öğrenci: Hocam icatları yapmayı ve daha da geliştirmeyi...

Öğrenci: Ülkeyi geliştirmek için.

Öğretmen: Bir sonraki soruya geçelim arkadaşlar. (&)

Öğretmen: Aracın üzerinde sarı-siyah şeritler var bu neyi temsil eder? (@)

Öğrenci: Dikkat çekmek amacıyla yapılmış olabilir.

Öğrenci: Hocam kimse yaklaşmasın diye olabilir.

Öğrenci: Hocam bence onları bir arada tutmaya yarasın diye konulmuş olabilir.

Öğrenci: Hocam tehlikeli bir madde olduğu için güvenlik amacıyla yapılmış olabilir.

Öğretmen: Diğer soruya geçelim arkadaşlar. Bu gördüğünüz araç çok amaçlı olabilir mi? (@)

Öğrenci: Olabilir hocam çünkü üç parçaya ayrılmış her birinin bir görevi vardır.

Öğrenci: Rastgele yapılmış gereksiz bir şey.

Öğretmen: Bir sonraki soruya geçelim arkadaşlar. Parçaların birbiri içerisinde geçirilebilme özelliği var mıdır? (@)

Öğrenci: Vardır hocam çünkü çekmece gibi bir şey var.

Öğrenci: vardır. Çünkü küçükten büyüğe dorudur.

Öğretmen: Aracın yakıt ihtiyacı var mıdır? (@)

Öğrenci: Hocam yoktur. Çünkü elle tutulup itilen bir şeye benziyor. Tekerleklerden dolayı itme şeklinde ilerliyordur.

Öğrenci: Hocam elektrikle hareket ediyordur.

Öğrenci: Hocam bence benzin yoktur. Çünkü benzin deposu yoktur.

Öğrenci: Yakıt yoktur hocam çünkü insan kuvveti ile hareket ediyor.

Öğretmen: Peki bu araç nerede sergilenmiş olabilir? (@)

Öğrenci: Hocam müze gibi bir yerde sergilenmiş olabilir.

Öğretmen: Başka fikri olan var mı? (&)

Öğrenci: Sergi alanı olabilir

Öğretmen: Evet teşekkür ederim arkadaşlar. Şimdi sizlere çalışma hakkında bilgi vereceğim dikkatlice dinleyin beni. (&)

Öğrenci: Sessizlik (!)

Öğretmen: Bu bir evsizler taşıtıdır. Krystof WODICZKO, bu projeye henüz başlamadan önce evsiz kişilerle tanışıp ve tasarımcılarla çalışarak kimsesizlerin yaşamını devam edebilmelerini sağlayacak bir taşıt geliştirmiştir.

Sanatçının geliştirdiği bu aracın amacı yaşayacak olan kişinin hayatını devam ettirebilmesi, toplanan atıkların depolanabilmesi ve kişisel eşyaların taşınabilmesi gibi birçok alana hizmet etmektedir. Dahası, barınma ihtiyacını yeteri düzeyde karşılayamayan insanların kamusal alanlarda ne kadar söz sahibi olabileceğini bu anlamda kamusal alan gibi tanımlamaların toplumun hangi kesimine hizmet ettiğini sorgulatmayı da amaçlamaktadır. Projeni sergileme yöntemi de topluma temas ettiği noktalardan en önemlisidir. Araç ilk olarak New York ve Philadelphia sokaklarında, kamusal mekânlarda sergileniyor.

Evsizler Aracı'nın asıl amacının görünmeyi görünür kılmasının, eleştirel bir şekilde sergilenmesi ve farkındalık yaratmasının gibi görünürken aslında soylulaştırmak adına evlerinden çıkacak gücü ve kuvveti olmayan insanların çıkarılmak gibi sembolik bir değer haline de geliyor.

Tasarımcının kendisi de aracı tasarladıktan sonra bunu sergilemek üzere kente yapılan psikopolitik, ekonomik ve sembolik bir girişim olarak tanımlıyor. O dönem itibariyle bakıldığında 70.000 ila 100.000 kadar yardıma muhtaç insanların yoksulluk nedeniyle barınma ihtiyaçlarını karşılayamaması, bu girişimin desteklenmesi ve yayılması konusunda oldukça etkili olmuş. Başlangıçta soyut olarak tanımlanan Evsizler Aracı bir direniş mekânına dönüşerek barınma hakkı mücadelesinin somut göstergesi olmuştur. Evsizler Aracı'nın bir propaganda unsuru olmanın yanı sıra tasarım detayları da çok dikkat çekicidir. İç içe geçen yarım silindirden oluşan araç, katlandığında ise adeta tekerleğiyle beraber alışveriş için kullanılan bir el arabasına dönüşüyor. Açıldığında ise uyuma mekânına dönüşen silindirik kapalı alanın altında bulunan tel kafes ise kullanıcının eşyalarını yerleştirebileceği bir alana dönüşebiliyor. Ayrıca metal sacdan yapılmış ve konik biçiminde görünen burun kısmı, açıldığında ise el ve yüz yıkama bölümüne dönüşüyor. Böylelikle araç, bir kişinin hayatını idame edebilecek seviyede barınabilecek bir alan olmasına olanak tanıyor. Wodiczko, bu tasarım aracına ihtiyacı olan insanların fazlaca zaman geçirebilmeleri için tasarımı ihtiyaç önceliklerine göre düzenlemektedir. Örneğin tasarım başlangıç itibariyle evi barkı olmayan insanların barınma sorununu çözmek amacıyla kamp çadırı ve benzeri bir yapıya sahipken, toplanan teneke kutuların da taşınabilmesi için alışveriş arabasına benzer bir form olarak son varyasyonuna ulaşıyor. (BULDAN, 2022) (@)

Öğrenci: Uygulama (é)

3.DERS İÇERİĞİ

Öğretmen: değerli çocuklar! 3. Dersimizde yine beraberiz bana tekrardan eşlik ettiğiniz için çok teşekkür ederim. Bu dersimizde 3 adet resim incelemesi yapacağız. İlk resmimizle başlayalım, ben yine sizlere eserler hakkında sorular yönelteceğim, sizlerde sorulara en doğal şekilde analiz ederek cevaplamanızı isteyeceğim. (&)

Öğretmen: Net görünüyor mu arkadaşlar? (@)

Öğrenci: Evet öğretmenim.

Öğretmen: Tamam o halde ilk sorumuzla başlayalım. Arkadaşlar resimde neler görüyorsunuz? Resmin konusu ne olabilir? (@)

Öğretmen: Parmak kaldıralım. (&)

Öğrenci: Hocam savaş olmuş her yer yıkılmış.

Öğrenci: Hocam saldırıda vefat eden insanlar görüyorum.

Öğrenci: Hocam bence kıtlık var.

Öğretmen: Neden kıtlık? (%)

Öğrenci: Hocam çünkü herkes birbirinin başına toplanmış para koparmak için.

Öğrenci: Hocam bence savaş çıkmış insanların bir kısmı ölmüş olabilir.

Öğrenci: Hocam bence kargaşa çıkmış bu kargaşanın sebebi de savaş diyorum.

Öğrenci: Hocam bir saldırı var ve ölmüş insanları bir yere gömemedikleri için kargaşa çıkıyor.

Öğretmen: Arkadaşlar bu resme baktığımızda nasıl bir duygu hissediyorsunuz? (@)

Öğrenci: Üzüntü, korku, endişe

Öğrenci: Korku ve hüzn

Öğretmen: Peki resimdeki renkler hoşunuza gitti mi? Ne söylemek istersiniz? (@)

Öğretmen: Lütfen söz hakkı vermediğimiz kişiler olsun. (&)

Öğrenci: Canlı ve güzel duruyor.

Öğrenci: Renk uyumu güzel

Öğrenci: Hocam renkler ve konu birbirine uyumlu.

Öğretmen: Peki resimde hangi nesnelere görüyorsunuz arkadaşlar? (@)

Öğrenci: Hocam masa ve sandalyeler görüyorum.

Öğretmen: Arkadaşlar enteresan nesnelere de var dikkatle bakarsanız. Evet(&)

Öğrenci: Hocam tabut var.

Öğrenci: Hocam tabut var yemek masası var kılıç var.

Öğrenci: Hocam savaş aletleri, masa, sandalye vs.

Öğretmen: Arkadaşlar ressam bunu hangi psikolojiyle yapmış olabilir? İlham kaynağı ne olabilir? (@)

Öğrenci: Hocam ressamın psikolojisi biraz bozuk gibi çünkü savaş resmi çizmiş.

Öğrenci: Hocam bir bölgede bulunan savaşı konu edinmiş.

Öğretmen: Arkadaşlar resme dikkatli baktığımızda insanlar ve hayvanlar olduğundan zayıf çizilmiş. Bunun sebebi ne olabilir? (@)

Öğrenci: Hocam kuraklık olabilir.

Öğrenci: Hocam yaşadığı ülkenin ekonomik durumu olmayışından olabilir.

Öğrenci: Yoksulluk olabilir.

Öğrenci: Hocam susuzluk olabilir.

Öğretmen: Arkadaşlar peki mekân olarak burası neresi olabilir? (@)

Öğrenci: Hocam bir köy, ya da kasaba olabilir.

Öğrenci: Hocam Gazze olabilir.

Öğrenci: Amerika.

Öğrenci: Fransa.

Öğretmen: Evet arkadaşlar resmin belli bölgelerinde grup grup insanlar var, neden kalabalık grup hep bir yerlere gitme telaşı var? Ya da nereye kaçıyorlar? (@)

Öğrenci: Hocam kuru kafalar var diğer insanlar onları bir yerlere taşıyorlar.

Öğrenci: Hocam kötü adamlar onları öldürmüş olabilirler.

Öğrenci: O beyaz görünenler din adamları olabilirler.

Öğretmen: Son olarak arkadaşlar! Resmin sağ tarafında tünel girişi gibi çıkış kapısı görüyorum. Neden insanlar oraya kaçmaya çalışıyor bir fikri olan var mı? (@)

Öğrenci: Hocam savaştan kaçıp bir çıkış yolu olarak görmüş olabilirler.

Öğrenci: Herkes canının telaşına düştüğü için.

Öğrenci: Hocam güvenli bir yer olduğu için.

Öğretmen: Evet arkadaşlar sorularımız bu kadar. Verdiğiniz cevaplar için teşekkür ederim. Şimdi size eser hakkında biraz bilgi vereceğim beni dikkatlice dinlemenizi istiyorum. (&)

Öğrenci: Sessizlik.(!)

Öğretmen: Evrensel bir gerçek olan ölüm, tüm sanatçılar gibi Pieter Brueghel'inde resimlerine de konu olmuştur. Ölümün zaferi isimli bu tabloda sanatçı ölümün ürkütücü yüzünü eserine yansıtmıştır. Sanatçı Brueghel bu tabloyu 1562 de yani ölümünden 2 yıl önce tamamlamıştır. Bruegel bu tabloyu henüz 1568'de Seksen Yıl Savaşı başlamadan önceki gergin toplumsal ve siyasi ortamda yapmıştır. O nedenle de sanatçı veba salgınlarının ve savaşların getirdiği yıkıcı olayları gözler önüne sermektedir. Hollanda İsyanı veya diğer adıyla Seksen Yıl Savaşı (1568–1648), Hollanda'da bulunan 17 ilin İspanyol (Habsburg) İmparatorluğu'na karşı başlattığı ayaklanmadır.

Ayrıca savaşın beraberinde gelmekte olan kıyameti de vurgulayan sanatçının kullandığı renkler konuyla bütünlük sağlarken figürlerin çokluğu ve konunun verdiği mesaj daha da arttırmaktadır. Resme baktığımızda dikkatimizi çeken ilk şey, kalabalık ıssız, ve kaos içindeki manzara ve karanlık görüntüdür. Arkadaki denizde gemiler yanarak batmakta, deniz gemi batıkları ile dolup taşmaktadır. Kalabalık bir iskelet ordusunun yer aldığı çalışmada uzaklarda ateşler yanıp sönmektedir, aynı zamanda ölümü temsil eden iskelet ordusu her yeri

yakıp yıkıp talan etmektedir. İskeletler tüyler ürpertici bir soğukkanlılıkla dil din ırk ayrımı yapmadan herkesi öldürmektedirler. Bu eserde ölümün sıradan olaylara karşı zaferi, Dünya'yı yıkan büyük bir iskelet ordusu tarafından sembolize edilmektedir. Burada ölüm tüm insanlığı yine yok etmektedir. (Batur Çay, 2017). (@)

Öğretmen: Evet diğer eserimize geçelim tahtaya bakın arkadaşlar. Eseri 5-10 saniye incelemenizi isteyeceğim. Daha sonrasında sorular yönelteceğim size. (&)

Öğretmen: Arkadaşlar resimde neler görüyorsunuz? Resimde ilk etapta gördüklerinizi anlatır mısınız? (@)

Öğrenci: Bebek ve kadın görüyorum. Bebeğin içine şeytan girmiş.

Öğrenci: anne bebeğini örtüye sarmıştır.

Öğrenci: Hocam mağara gibi duruyor.(gülüşmeler)

Öğrenci: Örtüyü bebeğe sarmış, annesi de öyle duruyor.

Öğretmen: Peki resmin konusu sizce ne olabilir arkadaşlar? Kim söylemek ister? (@)

Öğrenci: Hocam bebek olabilir konusu.

Öğrenci: Çaresizlik.

Öğretmen: Resimde hangi teknik kullanılmış olabilir. (@)

Öğrenci: Suluboya,

Öğrenci: Yağlıboya

Öğrenci: Mürekkep olabilir hocam.

Öğrenci: Hocam bence suluboya, çünkü renkler dağılmış olabilir.

Öğretmen: Peki arkadaşlar resimdeki çocuk hayatta mıdır sizce? (@)

Öğrenci: Hocam bence yaşıyor çünkü gözleri açık.

Öğrenci: Hocam bence yaşıyor ama hasta gibi.

Öğrenci: Bence yaşamıyor çünkü parçalara ayrılmış gibi duruyor.

Öğrenci: Hocam bence yaşıyor fakat bir virüse kapılmış olabilir.

Öğretmen: Peki resim neden siyah renk ağırlıklı olarak kullanılmıştır? Sebebi nedir? (@)

Öğrenci: Karamsarlığı barındırdığı için.

Öğrenci: Bence izleyiciye acındırmak için olabilir.

Öğretmen: Arkadaşlar resimdeki görüntü sizce gerçek bir görüntü mü yoksa hayal ürünü müdür? (@)

Öğrenci: Hayal ürünü gerçek gibi durmuyor.

Öğrenci: Gerçek değil hocam çünkü kadının parmakları olduğundan uzun duruyor.

Öğrenci: Hocam bence gerçek değil, eğer gerçek olsaydı orada göremeyebilirdik.

Öğrenci: Hocam bence gerçektir. Gerçek bir hayatı, ya da olayı çizmiş olabilir.

Öğretmen: Annenin yüzü ve elleri solgun bir biçimde resmedilmiştir. Sebebi ne olabilir? (@)

Öğrenci: Havalar soğuk olduğu için.

Öğrenci: Hocam anne öldüğü için solgun çizilmiş olabilir.

Öğrenci: Hocam susuzluktan olabilir.

Öğrenci: bence bir hastalığa yakalanmış olabilir.

Öğrenci: Hocam yakmış olabilirler.

Öğretmen: Arkadaşlar son sorumuz. Resimdeki karakterler sanatçının ailesi olabilir mi? (@)

Öğrenci: Hocam olabilir çünkü yaşadığı bir anıyı resmetmiştir.

Öğrenci: Kendi ailesiyle yaşadıklarını resmetmiştir.

Öğretmen: Verdiğiniz cevaplar için teşekkürler arkadaşlar. Şimdi sizlere eser hakkında bilgi vereceğim. (&)

Öğrenci: Sessizlik.(!)

Öğretmen: Eser Egon SCHIELE' ye ait "ölü anne" isimli tablosudur. Ressamın eserlerinde genel olarak annelik temasını sıkça işlemektedir. Bunun temel sebebi Schiele'nin büyük bir ressam olma arzusuyla ailenin maddi kaynaklarını sorumsuzca tükettiğini düşünen annesiyle arasında kaynağı henüz bilinmeyen nedenlerde büyüyen ve süregelen bir gerginliktir. Buna ek olarak Schiele, hayatı boyunca insanın yaşam ve ölüm arasındaki yerinin arayışı içinde olmuş ve 'anne' figürünü bu döngünün merkezine koymuştur.

'Ölü Anne' tablosunu sanatçı Schiele, 1910 yılının Aralık ayında bir Noel hediyesi olarak yaptığı bu tabloda bir mektubunda şöyle bahseder: "biliyorum ki 'Dead Mother' benim en iyi işlerimden biri...".

Eserde bir deri bir kemik anne figürü hâkim ve elleri solgun bir şekilde bebeği kavramış durumdadır. Annenin de tam aksine bebek ise gayet canlı ve neşeli görünmektedir. Bebek duruş itibarıyla onu çevreleyen alanın rahim olup olmadığı yorumları yapılmıştır. Sanatçının bu eseri yapmasının altında yatan sebebin 1883 te annesinden geçen bir frengi hastalığına yenik düşen ve 10 yaşında hayatını kaybeden ablası Elvira'dır. Bu sebeple resimlerinde ulaşılan genel yargı resimdeki kişilerin ablası Elvire ve annesi Marie olduğu yönündedir.

Sanatçı kendi aile hayatında da maalesef derin acılar yaşamaktadır. 1918 senesinde, o sıralar henüz 6 aylık hamile olan ve İspanyol gribine yakalanan eşi Edith ve kendisi için bir

anıt mezar tasarlamaya başlamış fakat tamamlayamadan eşinin ölüm haberini alır ve hayatı başına yıkılmıştır. Aynı yılın başlarında ise kendisine akıl hocalığı yapan bir diğer ünlü ressam olan Gustav Klimt'i de Avrupa'yı saran İspanyol gripi nedeniyle kaybetmiştir. Ardından eşinin vefatından 3 gün sonra ise aynı hastalık sebebiyle kendisi de hayata gözlerini yumar. (Tunç, 2022). (@)

Öğretmen: Diğer çalışmamıza geçelim arkadaşlar. Resim net görünüyorsa 5- 10 saniye kadar resmi incelemenizi isteyeceğim. (&)

Öğrenci: Sessizlik (!)

Öğretmen: Neler gördüğünüzü anlatabilir misiniz? (@)

Öğrenci: Hocam bence virüsü tanıtmak için fotoğraf çekmiş olabilirler.

Öğrenci: Hocam maskenin üstünde korunacaklarını zannediyorlar.

Öğrenci: yeni gelmiş baharı kutlamak için olabilir.

Öğrenci: Hocam günlerden Pazar...

Öğretmen: Cumartesi olamaz mı?(%)

Öğretmen: Resmin konusu ne olabilir? (@)

Öğrenci: Virüs olabilir.

Öğrenci: Hastalıklardan yılmadık olabilir.

Öğrenci: Hocam mutlu aile tablosu olabilir.

Öğrenci: Hocam salgın

Öğretmen: Bu resimde neler var? Sizce bu insanlar burada neler yapıyor? (@)

Öğrenci: Hocam keyif yapıyorlar.

Öğrenci: Hocam bence virüs bitmiş, onun rahatlığıyla tatil yapıyorlar.

Öğretmen: Neden altta maske var? (%)

Öğrenci: Virüsü geçirdiği için olabilir.

Öğrenci: Hocam bence kullanılmış eski maskelerin içinde farklı farklı virüsler olduğunu görebilmek için serilmiş olabilir.

Öğrenci: Hocam dışarıdaki virüslerden korunmak için.

Öğretmen: Resmi inceleyecek olursak hangi mevsim ve günün hangi zaman dilimi olabileceğini kestirebilir miyiz? (@)

Öğrenci: Hocam ilkbahar ve öğlen saati

Öğrenci: Hocam ilkbahar, Pazar, öğlen 2:30. (gülüşmeler)

Öğrenci: İlkbaharın 7. Günü.

Öğretmen: Bu resimde verilmek istenen mesaj ne olabilir arkadaşlar? Kim söylemek ister?

(@)

Öğrenci: Virüslerde bile kendimize zaman ayırabildiğimizi göstermek.

Öğrenci: Hocam sağlıklı hayatla günümüzün daha da güzelleşebileceğini düşünmek

Öğrenci: Hocam maskenin üstüne yatmak güzeldir.

Öğretmen: Bu resimde iki kişi görüyoruz. Bunlar kimdir sizce? (@)

Öğrenci: Eşler olabilir.

Öğrenci: Abi kardeş olabilir.

Öğrenci: Hocam karı-koca olabilirler.

Öğretmen: Sanatçı “Kış her zaman ilkbahara döner” adlı bu eseriyle ne anlatmak istemiş olabilir? (@)

Öğrenci: Virüs ve hastalıkların bir gün geçebileceğini vurgulamaya çalışmış olabilir.

Öğrenci: Hocam her zor zamanın ardından bir güzellik olabilir.

Öğrenci: Hocam zamanın hızlı geçebileceğini

Öğretmen: Maskenin asıl işlevinin dışında kullanılmasının sebebi ne olabilir? (@)

Öğrenci: Hocam kilim görevi görmüştür.

Öğretmen: Neden halı görevi? (%)

Öğrenci: Üstüne oturmak için (gülüşmeler)

Öğrenci: Hocam şimdi virüsten çıktığımız için maske israfı olmasın diye halı gibi kullanılmaya çalışılıp, farkındalık yaratmaya çalışılmış olabilir.

Öğrenci: Aileyi korumak olabilir.

Öğretmen: peki neden aileyi korumak olabilir? (%)

Öğrenci: Hayali herkesi bir arada görmek olabilir.

Öğrenci: Hocam hep o bizim üzerimizdeydi şimdi biz onun üzerinde olalım.

Öğretmen: Kocaman bir alkış! (alkış sesleri) (&)

Öğretmen: Değişik bir bakış açısıyla alkışlattım. Teşekkürler, aferin. (&)

Öğretmen: Sanatçı eserde sosyal mesafeyi vermiş midir sizce? (@)

Öğretmen: Aynı kişiler parmak kaldırmamasın lütfen! Evet. (&)

Öğrenci: Sosyal mesafe yok. Çünkü herkes iç içe, birde köpek var. (gülüşmeler)

Öğrenci: Hocam bence var, çünkü birbirinden uzaklar.

Öğretmen: Sosyal mesafe kuralı ne kadardı bilen var mı? (@)

Öğrenci: 1,5 hocam evet.

Öğretmen: Cevaplarınız için teşekkürler arkadaşlar, şimdi eser hakkında size biraz bilgi aktaracağım. (&)

Öğrenci: Sessizlik (!)

Öğretmen: Sanat yönetmeni ve fotoğrafçı olan Tatsuya TANAKA 2011 yılından bu yana minyatür sanatıyla ilgilenmektedir. Sanatçı çalışmalarını oluştururken piyasada bulunan mimari modelleri ve diorama (kurgu bir olayın veya hikâyenin ışık yardımıyla üç boyutlu görsel hale getirmektir.) parçalarını bir araya getirerek projesine uygun olarak değiştirip görsel hale getiriyor. Sanatçı yine bulunması zor olan parçaları ise eklentiler yaparak 3B yazıcı yardımıyla görselleştirmektedir.

Özellikle eserlerini çevirim içi olarak sergilemektedir, çünkü o dönem karantinaya denk gelmektedir. Sanatçı “Kış Her Zaman İlk Bahara Döner” isimli çalışmasında genç bir çifti ve yanlarında duran köpeği görselleştirmiştir. Görüntü maske üzerinde kaygısız bir şekilde vakit geçiren çiftin, bahar çiçeklerin covid-19 virüsünün mikroskopik görünümüyle benzeşmekte olan betimlemesi ile izleyiciye çelişkiler dolu bir çağdaş dünya sahnesi ile karşı karşıya getirir. (Selçuk & Kaya, 2021). (@)

Öğrenci: Uygulama (é)

4. DERS İÇERİĞİ

Öğretmen: Arkadaşlar hepimiz tekrardan hoş geldiniz. Yeni bir dersimizde beraberiz. Şimdi ben tekrar resimler gösterip sorular yönelteceğim ve beraberinde analiz yapacağız. Sizlerin de sorulara en içten bir şekilde cevaplamanızı isteyeceğim. Şimdiden teşekkürler. (&)

Öğretmen: Evet ilk resmimizi tahtaya yansıttım dikkatlice 5- 10 saniye inceleyelim. (&)

Öğrenci: Sessizlik (!)

Öğretmen: Resimde neler görüyorsunuz? (@)

Öğrenci: Hocam buzdan adamlar.

Öğretmen: Bu buzdan adamlar neden konulmuş buraya? (@)

Öğrenci: Hocam eriyip tükenmesi gibi bir şey

Öğrenci: Hocam buzdan adamlar yapılmış, azıcık üzgün gibiler ve başını yere eğmişler.

Öğretmen: Sizce sanatçı burada neyi anlatmak istemiş olabilir? (@)

Öğrenci: Zamanın geçici olabileceğini vurgulamaya çalışmıştır.

Öğrenci: Hocam hayatın eriyip bitmekte olduğunu vermeye çalışmış bence.

Öğrenci: Hocam eskiden buralarda çok insan varmış ve bunlar buz aracılığıyla geri getirmeye çalışmış olabilir.

Öğrenci: Hayatta insanların yaşayıp ölebileceğini vermeye çalışmış.

Öğretmen: Sanatçı sıralı bir şekilde yerleştirdiği bu insanları hangi malzemeleri kullanarak

yapmış olabilir? (@)

Öğrenci: Hocam su uyu doldurup kalıplar kullanmıştır.

Öğretmen: Sadece kalıptan mı yapmış peki? (%)

Öğrenci: Eriyip bittiği için sadece kalıptan yapmıştır hocam.

Öğrenci: şekil verebilmek için keski, su ve kalıp.

Öğrenci: Hocam su kalıp birde buzdolabı...

Öğretmen: Peki hep aynı kalıplar mı var sizce? (%)

Öğrenci: Hocam farklı şekiller var, 2 ya da 3 tane kalıp olabilir.

Öğrenci: Hocam buzlara şekil vererek yapmıştır.

Öğretmen: Sanatçı bu çalışmayı ortaya koyarken neyden esinlenmiş olabilir? Kim söylemek ister? (@)

Öğrenci: Hocam Fenerbahçe taraftarı (gülüşmeler)

Öğretmen: Bir stadı mı anımsattı sana, neden Fenerbahçe taraftarı? (%)

Öğrenci: Hocam on yıldır şampiyon olamayan Fenerbahçe, taraftarı yerine buzdan adamlar konulmuş olabilir.

Öğrenci: Bir sinemayı da anımsattı.

Öğrenci: Hocam bir konser salonundaki insanları anımsatıyor.

Öğretmen: Farklı açıdan çekilmiş bir fotoğrafı da var bu eserin göstereyim. (&)

Öğretmen: Evet sizce açık havada bu buzdan heykeller tahminen ne kadar sürede erir? (@)

Öğrenci: Hocam 5 dakikada.

Öğrenci: Dayanıklı bir malzemedен yapılmışsa 1 saati bulur, yani kuru buz gibi.

Öğrenci: Hocam bence 5 ila 15 dakika arası olabilir çünkü ortalama 30 derece sıcaklığı düşürürsek daha fazla sürede ayakta durmayabilir.

Öğrenci: Hocam sıcaklık çok fazla olunca hemen erir.

Öğretmen: Sanatçının yerine koyun kendinizi, eğer siz olsaydınız bu buzdan heykelleri nasıl yapmak isterdiniz? (@)

Öğrenci: Hocam çay içer gibi, araba sürer gibi yapardım.

Öğrenci: Hocam gıda boyaları ile buzları renkli yapardım.

Öğretmen: Sizce bu buzdan yapılmış heykeller birbirlerine benziyorlar mı? (@)

Öğrenci: Evet hocam hareketleri farklı olsa da birbirlerine benziyorlar.

Öğrenci: Hocam yüzleri yok.

Öğretmen: Sizce neden yüzleri yok? (%)

Öğrenci: Buz oldukları için.

Öğrenci: Bence o kadar detaya girmek istememişlerdir.

Öğrenci: Hocam insanların yüzüzlüğünü göstermek için yapılmış olabilir.(gülüşmeler)

Öğrenci: Hocam sanatçının belki işi çıkmıştır o anda ya da yemek yiyecek ondan yapmamıştır. (gülüşmeler)

Öğrenci: Hocam belki yapmıştır da buz olduğu için yüzdeki detaylar erimiştir.

Öğretmen: Sanatçının standını yaptığı bu buzdan heykellere, mekân olarak nereyi seçmiştir? (@)

Öğrenci: Hocam bence sahaya yapmıştır. Stat gibi bir yere yapmış olabilir.

Öğretmen: Stadın oturakları böyle merdiven gibi midir? (@)

Öğrenci: Bazıları oturak yerleri sandalyelidir, bazıları ise böyledir.

Öğrenci: Bence okul merdivenleri gibi duruyor.

Öğrenci: Hocam müzenin önü olabilir.

Öğrenci: Sessizlik (!)

Öğretmen: Teşekkür ederim arkadaşlar. Çalışma hakkında bilgilendireyim sizi. (&)

Öğrenci: Sessizlik (!)

Öğretmen: Sanatçı bu buzdan yapılmış binlerce buz heykellerini merdiven basamaklarında sergiliyor. 2001 yılında başlattığı “Minimum Monument” isimli projesinin bir parçası olarak dünyanın birçok yerinde sergilenmektedir. Sergilenen şehirler arasında Tokyo, Paris, Berlin gibi gelişmiş ülkeler yer almaktadır. Sergilenen bu buzdan heykellerde, sanatçı figürlerin erimesiyle yaşam ve ölümü yorumlamaktadır. Çalışmaların merkezine her zaman için geçiciliği koyan sanatçı, bu çalışmasında da buzdan yapılmış minik figürlerle iklim krizinin insanlık üzerindeki etkisine ayna tutuyor. Genelde ayak bilekleri çapraz bir biçimde oturan 20 cm boyundaki yüzlerce yüzü olmayan figürler eridikçe bulunduğu yerde birer su birikintilerine dönüşüyorlar. Aslında ilk başlarda ölümü hatırlamak gibi bir mesaj verse de, daha sonraki süreçlerde iklim krizine yönelik endişelerin yükselmesiyle birlikte eser, gezegende insan yaşamının tehlike altında olduğu gibi yeni bir anlam kazanmaktadır. (Ece, 2022). (@)

Öğretmen: Evet diğer çalışmamıza geçelim arkadaşlar. Resim tahtada arkadaşlar dikkatlice inceleyelim. Sorularla tekrar devam edelim. (&)

Öğrenci: Sessizlik (!)

Öğretmen: Resme baktığımızda dikkatinizi çeken ilk olay nedir? (@)

Öğretmen: Farklı kişiler de parmak kaldırsın lütfen! (&)

Öğrenci: Hocam arkadaki evlerin bacaları aynı kibrite benziyorlar.

Öğretmen: peki yukarıdakiler nedir? (%)

Öğrenci: Hocam onlarda ipten yapılmış kuşlar.

Öğretmen: Niye yapılmış olabilir? (%)

Öğrenci: Hocam tasarım amaçlı yapılmıştır.

Öğrenci: Bir süs olabilir.

Öğretmen: Niye süs kullanılıyor? (%)

Öğrenci: Sokakları güzelleştirmek için.

Öğrenci: Benim dikkatimi çeken olay arkadaki ağaçların evden daha büyük olması çektir.

Öğrenci: Hocam ayrımcılık var. Kuşlar hepsi yan yana iken bir tanesi uzakta duruyor. Aralarına almamışlardır.

Öğrenci: Bence hocam oradaki kuşların nesilleri tükenmekte olduğu için dikkat çekme amaçlı olarak yapılmıştır.

Öğretmen: peki arkadaşlar arkadaki görüntü hangi ülkeye ait olabilir? (@)

Öğrenci: İtalya olabilir.

Öğrenci: Bence Amerika hocam

Öğrenci: Kapadokya olabilir.

Öğrenci: Bence hocam sulak bir yer olduğu için Danimarka olabilir.

Öğrenci: Paris olabilir hocam.

Öğretmen: Sanatçının burada vermek istediği mesaj ne olabilir? (@)

Öğrenci: Kuşların özgür olması gerektiğini, özgürlüğü vurgulamaya çalışılmış olabilir.

Öğrenci: Bence kuşların güzelliğini göstermek için.

Öğretmen: Peki sanatçı tasarladığı bu kuşları hangi malzemeden yapmış olabilir? Kim söylemek ister? (@)

Öğrenci: İp kullanılmıştır.

Öğrenci: Hocam örgü ipi ve lif ipi olabilir.

Öğrenci: Renkli yün kullanılmıştır bence.

Öğretmen: Peki kullanılan malzemenin bir anlamı var mı sizce? Neden renkli ip ya da neden örgü ipi kullanılmıştır? (@)

Öğrenci: Hocam renkli ip güzel olduğu için ve daha çok dikkat çektiği için olabilir.

Öğrenci: Hocam renkli iplerin kullanılması sağlam olmasından tercih edilmiştir.

Öğrenci: Hocam içi sağlam olsun diye sert bir malzeme kullanılmıştır, dışı da renkli örgü ipleri kullanılmıştır. Ayak ve gagası da plastikten kullanılmıştır.

Öğretmen: çok güzel cevaplar veriyor arkadaşımız bugün teşekkür ederim sana, peki gaga ve

ayak neden plastik kullanılmıştır? (@)

Öğrenci: hocam birbirine renk katıyor.

Öğretmen: Pekiyi resimde gördüğünüz kadarıyla orada yaşayan insanların hangi dine mensup olduklarını anlayabilir misiniz? (@)

Öğrenci: Hocam Hristiyan olabilir?

Öğretmen: Neden? (%)

Öğrenci: Çünkü evlerinden anlaşılıyor.

Öğrenci: Hocam İtalya olabilir.

Öğrenci: Hocam bence de Hristiyan çünkü arkada tarafında kiliseye benzeyen bir yapı var.

Öğretmen: Sanatçı hangi tür kuşu betimlemiş olabilir? Hangi kuş olabilir? (@)

Öğrenci: Hocam serçe olabilir.

Öğrenci: Ağaç kakağan

Öğrenci: Hocam uzaktan siyah oldukları için kargaya benziyor.

Öğretmen: Kuşlar yan yana olduklarında arkadaşlık ediyorlar mıdır sizce? Var mıdır öyle bir şey? (@)

Öğrenci: evet hocam cik cik ederek yan yana gelerek sohbet ediyorlar.

Öğrenci: Hocam vardır çünkü başka kuşları da oraya çekebiliyorlar.

Öğrenci: Hocam konuşabilirler kuşdilinden arkadaşlık edebilirler.

Öğrenci: Hocam bence de arkadaşlık edebilirler çünkü başka kuşlar onları canlı sanıp yanına gelebilirler.

Öğretmen: Tasarım olarak yapılan bu kuşlar evcil olabilir mi? (@)

Öğrenci: Hocam bence evcildir. Çünkü dışarıda yaşayan kuşlar nadir olduğundan insan eli değince ölebilirler.

Öğrenci: Hocam bence evcil değildirler, çünkü kuşlar dışarıda duruyorlar.

Öğretmen: Verdiğiniz cevaplar için çok çok teşekkür ederim güzel yanıtlar verdiniz tebrik ederim. (&)

Öğrenci: (Kısa bir sessizlik (!))

Öğretmen: Evet arkadaşlar Proje Down Reade ve Deirdre Nelson tarafından başlatıldı. Aynı zamanda Comar'ın reidans sanatçısı sıfatıyla Deirdre Nelson bu projeye öncülük eden isimlerdendir. Sanatçı Birdyarns yünlü akrilik Sumru sürüsünü oluşturmaktaki en büyük amaçları arasında Comar'ın yünlü çarşambalar grubundan yerel örgücüleri bir araya getirmektir. Kuşlar yapımında kullanılan malzemeler ise Mull Adasındaki ardalaniş organik çiftliğinden elde edilen iplikler kullanılarak yapıldı. Aynı zamanda farkındalık amaçlı olarak

çeşitli geri dönüşüm malzemeleri kullanılarak yaratıcı bir biçimde tasarlanmıştır. Proje dünya çapında iklim değişikliklerine ve sorunlarına kültürel bir tepkiyi içinde barındıracak biçimde tepkiyi farklı biçimde teşvik etmeyi amaçlayan Cape Frawell tarafından desteklenmiştir. Projenin ortaya atılmasındaki diğer bir amaç ise, göçmen kuşlarının içinde bulunduğu kötü duruma dikkat çekmek ve yerel kaynaklarla becerikliliği desteklemek için yerel üreticilerle ortaklaşa örgü kitleri geliştirecek olmaktır. (Hawkins vd., 2015) (@)

Öğretmen: Son olarak bir çalışma daha göstereceğim. Bu çalışmayı da gösterdikten sonra dersimizi noktalıyoruz. (&)

Sanatçının bir çok ülkede sergilemiş olduğu sanat eserini tahtaya yansıttım pandalardan yapılmış bu eseri dikkatlice incelemenizi istiyorum, eserler büyük mekanlarda sergileniyor sergilenmenin de belli bir amacı vardır. Şimdi sorular yönelteceğim sizlere. (&)

Öğrenci: (Kısa bir sessizlik) (!)

Öğretmen: Resme baktığınızda ilk neler görüyorsunuz? (@)

Öğrenci: Hocam pandalar kıyıya doğru geliyorlar.

Öğrenci: Hocam işgal etmeye geliyorlar.

Öğrenci: Hocam oturaklara benziyorlar.

Öğrenci: Panda topluluğu görüyorum.

Öğrenci: Hocam ben de bir panda topluluğu ve gelişmişlik açısından arkada duran binalar görüyorum.

Öğretmen: Panda hayvanlarını görüyoruz arkadaşlar. Pekiyi sanatçı bunları neden bir araya getirmeye çalışmış olabilir? (@)

Öğrenci: Hocam pandaların neslinin tükenmekte olduğu için farkındalık olsun diye yapmış olabilir.

Öğrenci: Hocam küresel ısınmaya dikkat çekmek için olabilir.

Öğretmen: Neden pandayı kullanıyor? (%)

Öğrenci: Hocam nesli tükenmekte olduğu için.

Öğrenci: Hocam hayvanlarımızın küresel ısınmadan etkilenebileceğini anlatmaya çalışmış olabilir.

Öğrenci: Hocam önce oralarda buzullar varmış, buzullar eriyince pandalar da karaya çıkmaya çalışmışlar. Bu da nesillerinin giderek yok olduğuna işarettir.

Öğretmen: Sizce burada kaç adet panda vardır? Tahminlerinizi alalım? (@)

Öğrenci: Hocam 500 ila 1500 panda olabilir.

Öğrenci: 1600 hocam

Öğretmen: Sanatçı neden başka bir hayvan değil de panda tasarlamak istemiştir? (@)

Öğrenci: Hocam arkada deniz var daha dolgun göstermek için olabilir.

Öğrenci: Pandaları sevdiği için olabilir.

Öğrenci: O ülkenin pandayı çok sevdiği ve onlara dikkat çekmek için yapmış olabilir.

Öğrenci: Hocam pandaların günümüzde soyu tükendiği için olabilir.

Öğrenci: Pandayla dikkat çekmeye çalışmıştır.

Öğretmen: Pandayla dikkat çekmeye çalışmıştı fakat Pandanın ilgi çeken yönü var mıdır? (@)

Öğrenci: Vardır hocam.

Öğrenci: Farklı görüldüğü için panda yapmıştır.

Öğretmen: Cevaplar farklı farklı geliyor, güzel arkadaşlar. (&)

Öğretmen: Pandalar şekil olarak birbirlerine çok benzemiyor, pekiyi sanatçı pandayı yaparken hangi malzemeyi kullanmıştır? (@)

Öğrenci: Balmumu.

Öğrenci: Hocam beton, alçı boyamak için de yağlı boya kullanmış olabilir.

Öğrenci: Kilden yapılmış olabilir.

Öğrenci: Hocam içine köpük, dışına da boya kullanmış olabilir. Gözlere de plastik göz kullanmış.

Öğrenci: Plastik kullanmış olabilir.

Öğrenci: Betondan kalıpla şekil vermiştir.

Öğrenci: Camdan yapmış olabilir.

Öğrenci: Klasik variller vardır onları kesip şekil verip birbirine yapıştırmış olabilir.

Öğretmen: Cevaplarınız ve yorumlarınız için çok teşekkür ederim arkadaşlar. Şimdi, eser hakkında biraz bilgi aktaracağım sizlere. (&)

Öğrenci: (Kısa bir sessizlik) (!)

Öğretmen: Fransız asıllı sanatçı Paulo GRANGEON'un WWF işbirliği ile gerçekleştirdiği sergisinde nesli tükenmekte olan 1600 adet panda heykelini 1600 adet kağıt hamurdan yapmaktadır. Dünyada nesli yok olan pandalardan sadece bu kadarı hayatına devam etmektedir. Oldukça sevimli görünen 1600 adet panda malzeme olarak kartonpiyerden yapılmaktadır. Asıl amaçları ise ciddi bir olay olan yok olma tehlikesini eğlenceli bir biçimde insanların dikkatini çekmektir. Tabi ki en asıl amaç ise soyu tükenmekte olan dünyadaki bütün canlılara dikkat çekmektir. Şu an dünyada tam olarak 1600 panda canlısı vardır. Yaşam kaliteleri farklı olsa da hepsi şu hayatına devam etmektedir. Bu çalışmada sembolize edilmiş

her panda heykel tasarım dünyadaki her canlı pandayı temsil etmektedir. Büyük bir ses getiren sergi dünyanın gelişmiş şehirleri arasında; Paris, Berlin Roma, Taipei gibi ülkede sergilenmiştir. Bu farkındalık hareketi amacına ulaşırsa eğer sadece bazılarımız değil bütün insanlık olarak diğer canlıların yaşamlarını sürdürebilmelerine destek olacağız ve onların hayatta kalma mücadelelerine katkı sağlamış olacağız. (Cascone, 2014). (@)

Öğrenci: Uygulama (é)

EK-5: ÖZ DEĞERLENDİRME ÖLÇEĞİ FORMU

ÖZ DEĞERLENDİRME FORMU

Adı ve Soyadı:

Sınıfı:

Açıklama: Aşağıda görsel sanatlar ders sürecine yönelik uygulanan öz değerlendirme formu verilmiştir. Ölçütlerin gerçekleştirme seviyelerini ders süreci boyunca aşağıdaki ölçütlerin karşısına “X” işareti koyarak tamamlayınız.

ÖLÇÜTLER	DERECELER		
	EVET	KISMEN	HAYIR
Gösterilen sanat eserlerin hangi konu alanı olduğunu tahmin edebildim			
Toplumsal olaylara farkındalık oluşturma açısından görsel sanatlar dersinin önemini kavradım			
Resimleri incelerken hem ülkeleri hem farklı sanatçı eserleri öğrenebildim.			
Sanat eserlerini incelerken toplumsal konularla ilgili yeni bilgiler edindim.			
Toplumsal konuların ülkelere göre farklılık gösterdiğini öğrendim.			

Toplumsal konuları ele alan sanatçılara empati kurabildim.			
Böyle bir etkinlik yaparken resimleri incelemek hoşuma gitti.			
Resimleri empati kurarak incelemek toplumsal konuları daha iyi anlamamı sağladı.			
Toplumsal konuları ele alan her sanatçıya saygı duymam gerektiğini öğrendim.			
Toplumsal konuları ele alan çalışmalar yaptım.			

EK-6: GRUP GÖRÜŞME FORMU

GRUP GÖRÜŞME FORMU

Araştırma Sorusu: İlköğretim ikinci kademe 7. sınıf öğrencilerine, görsel sanatlar dersinde, birey olarak Türkiye ve dünyada insanlığı etkileyen toplumsal olaylara karşı duygu ve düşüncelerin neler olduğunu eser analizi ile nasıl kazandırılabilir?

Okul:

Görüşmeci:

Tarih ve Saat:

Merhaba arkadaşlar, sizinle birlikte beş hafta süre içerisinde işlediğimiz derslerde farklı sanatçılara ait farklı eserler inceledik. Şimdi sizden istediğim bu ders ile ilgili düşüncelerinizi önceden hazırladığım sorular ile görüşlerinize başvurmak istiyorum. Söyledikleriniz her ne sebeple olursa olsun burada kalacaktır ve not durumlarınızı kesinlikle etkilemeyecektir. Ders içerisindeki konuşmalarınız kayıt altına alacağım, bu sebeple düşüncelerinizi dile getirirken yüksek sesle dile getirmenizi istiyorum.

GÖRÜŞME SORULARI

1. Resim dersi hakkında ne düşünüyorsunuz?
2. Genel anlamda baktığımızda bu ders sizlere ne kazandırıyor?
3. Görsel sanatlar dersinde en çok yapmak istediğiniz etkinlik nedir?

4. Sizinle beraber işlediğimiz konuları beğendiniz mi?
5. İşlediğiniz derslerde şöyle geriye doğru baktığımızda dikkatinizi çeken olay yada aklınızda kalan şey nedir?
6. Sizce görsel sanatlar dersi bizlere bir şeyler öğretiyor mu?
7. İncelediğiniz resimler genel olarak yapancı sanatçılara ait resimlerdi, bu resimleri incelemek sizde değişik duygular uyandırdı mı?
8. Derste öğrendiklerinizi hangi yolla öğrendiniz?
9. Resimleri incelerken toplumsal konuları ele aldık. Sizce bu konulara çözümler bulmak ülkelerin gelişimine ne gibi katkısı olabilir?
10. Sizler kendinizi öğretmen gibi düşünürseniz eğer, size anlatmış olduğum bu konuları kendiniz hangi yolu kullanıp öğrettirdiniz?
11. Son olarak yaptığımız bu uygulama çalışmasını beğendiniz mi? Nasıl buldunuz?
12. Görüşmeye katılımınız ve bana eşlik ettiğiniz için hepinize teker teker teşekkür ederim.

EK-7: ÖĞRENCİLERİN UYGULAMA SÜRECİNDE YAPTIĞI ÇALIŞMALAR VE GÖRÜNTÜLER

